

Programmabegroting 2025-2028

Toekomst vraagt daadkracht

gemeente
Zoeterwoude

Addendum Programmabegroting 2025-2028

In de raadsvergadering van 7 november 2024 zijn de onderstaande twee amendementen aangenomen als met financieel effect wijziging op de programmabegroting 2025-2028.

1. Amendement 2: Onderhoud buurthuis de Weispoort

Het eerste amendement voor pagina 41 van de Programmabegroting 2025-2028 leidt tot de onderstaande wijziging:

Van: *“Het Buurthuis de Weipoort heeft onderhoud aan de buitenkant nodig. Het schilderwerk is op plekken in slechte staat en verweerd. Om te voorkomen dat het hout gaat rotten moet er volgend jaar geschilderd worden en onderhoud plaatsvinden. We hebben een opname laten doen en een offerte ontvangen. De offerte bedraagt € 12.000. Het bestuur van Buurthuis de Weipoort heeft aangegeven zelf een bedrag bij te dragen. Wij vragen een bedrag te reserveren van € 9.000 voor het schilderwerk aan het Buurthuis.”*

Naar: *“Het Buurthuis de Weipoort wordt integraal bekeken binnen de verduurzamingsdoelstellingen voor maatschappelijk vastgoed. Onderhoud aan het schilderwerk wordt hierin meegenomen, evenals aanvullende mogelijkheden voor verduurzaming en structureel onderhoud. Er wordt eerst een inventarisatie uitgevoerd naar wat nodig is om het pand in lijn te brengen met de klimaatdoelstellingen voor 2050 en om een duurzame onderhoudsaanpak te realiseren. De resultaten van deze inventarisatie zullen leiden tot een concreet uitvoeringsplan.”*

2. Amendement 4: 750 jaar Zoeterwoude in 2026

Het tweede amendement heeft geleid tot de onderstaande toevoeging in Programma 1 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid van de Programmabegroting 2025-2028:

“De Gemeente Zoeterwoude in 2026 precies 750 jaar bestaat

De gemeente stimuleert inwoners, ondernemers en verenigingen om groep te vormen die gezamenlijk met de gemeente de organisatie van 750 jaar Zoeterwoude op zich gaat nemen; Hierop ziet de gemeente toe dat deze organisatie in belangrijke mate via (ludieke) acties het benodigde budget bij elkaar verzamelt; De gemeente draagt financieel bij aan dit unieke jubileum met een bijdrage van € 2 per inwoner tot een maximum bedrag van € 20.000,- te reserveren ter mede financiering van de organisatie van 750 jaar Zoeterwoude.”

Verwerking financiële effecten in de begroting 2025-2028

Bovenstaande amendementen wijzigingen de begroting 2025-2028. De financiële effecten van deze amendementen staan in onderstaande tabel.

Nr.	Programma	Ontwikkeling	Onderwerp	L/B	I/S	2025	2026	2027	2028
AM-01	2. Samenleving	Aanpassing	Schilderwerk aan het Buurthuis	L	I	-9.000	-	-	-
AM-02	1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid	Toevoeging	Gemeente Zoeterwoude 750 jaar in 2026	L	I	20.000	-	-	-

Programmabegroting 2025-2028

Gemeente Zoeterwoude

Inhoudsopgave

1	Beeld van de begroting.....	7
2	Beleidsbegroting.....	11
2.1	Programmaplan	11
2.1.1	Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid.....	12
2.1.2	Samenleving.....	22
2.1.3	Wonen en Ruimte.....	46
2.1.4	Overhead.....	73
2.1.5	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.....	78
2.2	Paragrafen.....	89
2.2.1	Lokale heffingen.....	90
2.2.2	Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	95
2.2.3	Onderhoud kapitaalgoederen.....	102
2.2.4	Financiering	105
2.2.5	Bedrijfsvoering	108
2.2.6	Verbonden partijen.....	109
2.2.7	Grondbeleid.....	121
2.2.8	Handhaving.....	123
2.2.9	Open en Toegankelijke Overheidsinformatie.....	125
3	Financiële begroting.....	127
3.1	Overzicht van baten en lasten.....	128
3.1.1	Grondslagen voor de begroting.....	130
3.1.2	Structureel en reëel evenwicht.....	131
3.2	Uiteenzetting financiële positie en toelichting.....	135
3.2.1	Geprognosticeerde begin- en eindbalans.....	136
3.2.2	Investeringen.....	138
3.2.3	Reserves.....	140
3.2.4	Voorzieningen.....	144
3.2.5	EMU-saldo.....	145
3.3	Taakveldindeling.....	146
4	Bijlagen.....	149
4.1	Samenstelling Bestuur.....	150
4.2	Subsidies volgens subsidieprogramma.....	152

1 Beeld van de begroting

Voor u ligt de gemeentelijke begroting van Zoeterwoude voor de jaren 2025-2028. De begroting voor komend jaar sluit met een positief saldo van € 73.000. Dit document geeft inzicht in onze plannen, prioriteiten en financiën voor 2025 en verder.

Het jaar 2025 is een bijzonder jaar, aangezien dit het laatste volledige jaar is van deze bestuursperiode voordat we in 2026 opnieuw naar de stembus gaan voor de gemeenteraadsverkiezingen.

Met deze begroting richten we ons op het versterken van onze gemeenschapszin, het verbeteren van de leefbaarheid en het bevorderen van duurzaamheid. We blijven investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening, de veiligheid in onze kernen en het welbevinden van al onze inwoners. Daarnaast willen we voortbouwen op de fundamenten die in de afgelopen jaren zijn gelegd, met speciale aandacht voor de financiële duurzaamheid van onze gemeente.

Ons doel is een toekomstbestendig Zoeterwoude, waar het goed wonen, werken, ondernemen en recreëren is. Groen, weids, ondernemend en sociaal is wat onze gemeente typeert. Toegankelijkheid en een open houding naar inwoners en ondernemers zijn daarin essentieel. Met trots presenteren wij deze begroting en nodigen wij u uit om met ons mee te denken en met daadkracht verder te bouwen aan onze mooie gemeente. Dit jaar heeft de begroting een andere (tekstuele) opbouw dan u gewend bent. De 3 W-vragen uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) komen concreter aan bod. Aan de hand van de vragen “Wat willen we bereiken?” en “Wat gaan we daarvoor doen?” geven we aan waar we naartoe werken én welke activiteiten we ondernemen om dat gewenste resultaat te bereiken. Elk onderdeel sluit af met “Wat mag dit kosten?”. Met dit format beogen we doelen, activiteiten en middelen scherper met elkaar in lijn te brengen, de sturing van de raad hierop te versterken en de leesbaarheid van de begroting te vergroten. Bij de jaarrekening staan vervolgens de 3 H's centraal: “Hebben we bereikt wat we wilden bereiken?”, “Hebben we gedaan wat we wilden doen?” en “Heeft dat alles gekost wat er bedacht was dat het zou kosten?”

Financieel beeld 2025-2028

De begroting 2025 sluit met een voordeel van € 73.000.

Het financieel beeld in de begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2024. Daarin is rekening gehouden met de uitgangspunten in de Staat van Zoeterwoude en de groei van de gemeente. Hoewel de begroting 2025 nog in evenwicht is laat de meerjarenbegroting een ander beeld zien. Dit komt uiteraard door het ravijnjaar 2026 en verder. Het is belangrijk om vóór de Staat van Zoeterwoude 2025 in beeld te brengen wat onze opties zijn om vanaf de begroting 2026 ook een (meerjarig) sluitende begroting te hebben.

Ravijnjaar en aanpak ombuigingen

Vanaf 2026 staat de gemeente Zoeterwoude voor een forse financiële uitdaging. Waar we aanvankelijk hoopten dat het Rijk met nieuwe regelgeving een deel van de problematiek zou oplossen, lijkt dit steeds onwaarschijnlijker. Ook het regeerprogramma van het nieuwe kabinet geeft hier geen zicht op. Daarnaast is er nog steeds onzekerheid over de herverdeling van het gemeentefonds, waarbij Zoeterwoude mogelijk te maken krijgt met een aanzienlijke korting. Als de meest negatieve scenario's zich voordoen kunnen de effecten oplopen tot wel € 3 miljoen, mede door stijgende rentelasten als gevolg van grote maatschappelijke investeringen.

Wij wachten echter niet af. In lijn met het advies van de VNG hebben we de financiële risico's vanaf 2026 in kaart gebracht en werken we proactief aan maatregelen om deze om te buigen. Hoewel de begroting voor 2025 nog sluitend is en bezuinigingen voor dat jaar niet nodig zijn, zijn we al bezig om te onderzoeken waar we efficiënter kunnen werken, anders moeten prioriteren of temporiseren. We voeren een grondige analyse uit van onbenutte budgetten en gaan met een taakveldanalyse bekijken of onze kosten voor bepaalde taken hoger zijn dan gemiddeld. Bovendien werken we aan een update van de 10-jaarsbegroting.

Dit proces van ombuigingen pakken we aan met als doel een toekomstbestendige en financieel gezonde gemeente Zoeterwoude. De komende maanden bereiden we concrete maatregelen voor die we de gemeenteraad in 2025 zullen voorleggen om een sluitende begroting voor 2026 te realiseren.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat van de meerjarenbegroting 2025 -2028 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1000	2025	2026	2027	2028
Resultaat na bestemming	-73	1.572	1.815	1.981
	Voordelig	Nadelig	Nadelig	Nadelig

Wij zien uit naar uw reactie en wensen u veel leesplezier.

Zoeterwoude, 24 september 2024

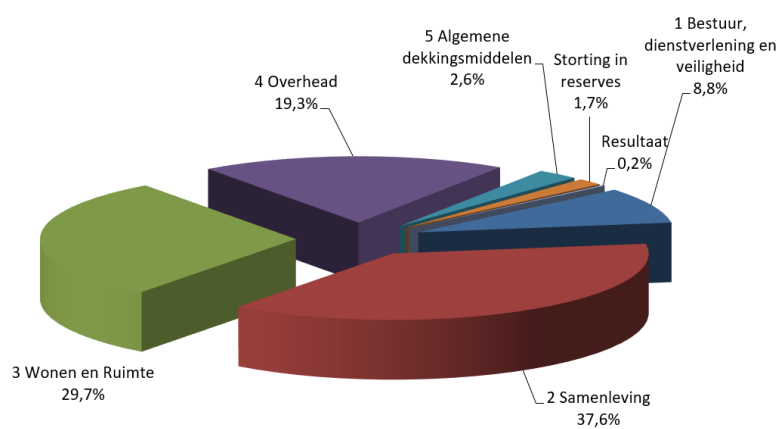
Burgemeester en wethouders van Zoeterwoude,

R.S. Somair
gemeentesecretaris,

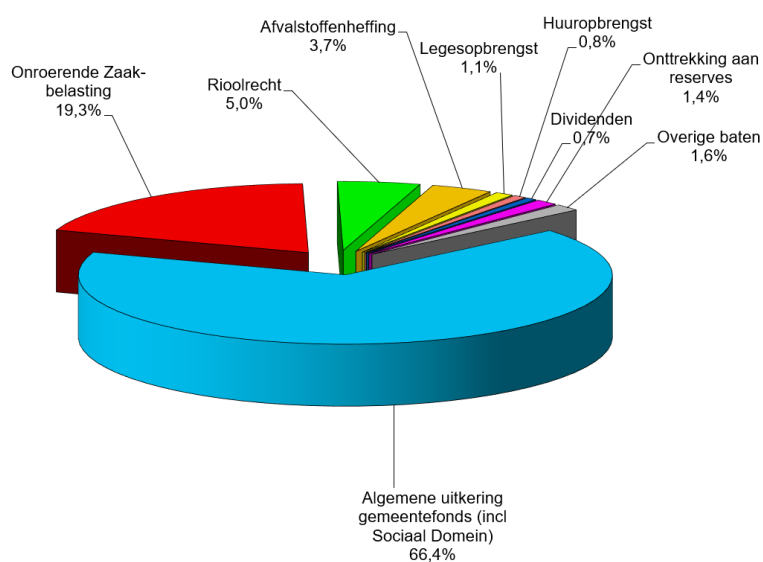
F.Q.A. van Trigt
burgemeester,

Programma (bedragen x € 1000)	Lasten	Baten	Totaal
1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	2.776	-231	2.546
2 Samenleving	11.925	-2.912	9.013
3 Wonen en Ruimte	9.412	-3.612	5.801
4 Overhead	6.130	-20	6.110
5 Algemene dekkingsmiddelen	838	-24.481	-23.643
Totaal voor bestemming	31.081	-31.255	-174
Reserves	533	-432	101
Resultaat na bestemming	31.614	-31.687	-73

Waar gaat het geld naar toe in 2025?

Waar komt het geld vandaan?

2 Beleidsbegroting

2.1 Programmaplan

1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid
2. Samenleving
3. Wonen en Ruimte
4. Overhead
5. Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien

2.1.1 Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Portefeuillehouder: burgemeester F.Q.A. van Trigt

Omschrijving

Dit programma betreft alle onderwerpen op de onderdelen bestuur, communicatie, participatie, dienstverlening en veiligheid.

1A Bestuur en Dienstverlening

In het onderdeel Bestuur en Dienstverlening worden alle onderwerpen met betrekking tot bestuurlijke samenwerking, het gemeentelijke bestuur en de dienstverlening van de gemeente beschreven.

1A.1 Bestuur en ondersteuning

Wat willen we bereiken?

Zoeterwoude is een zelfstandige gemeente, in staat om optimale dienstverlening te bieden

Met een sterk bestuur en gezonde financiën zorgen wij dat Zoeterwoude een zelfstandige gemeente blijft. Wij zien dit als optimaal niveau voor de uitvoering van onze gemeentelijke taken en het waarmaken van onze verantwoordelijkheden voor de inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden van en rond Zoeterwoude.

Zoeterwoude zorgt voor een democratische, transparante en doelmatige wijze van bestuur

Het bestuur en de organisatie zijn een betrouwbare partner voor onze samenleving. Besluitvorming is toegankelijk en navolgbaar, zodat iedereen kan weten wat er speelt. De gemeente draagt zorg voor een goed democratisch proces en staat als toegankelijke partner in de samenleving.

Zoeterwoude kent slagkracht op verschillende niveaus, voor een goede uitvoering van taken

Het werk van de gemeente stopt niet bij de gemeentegrens. We zorgen samen met verschillende partners voor goede en passende uitvoering van taken. Wij zetten in op werken op het juiste niveau, of het nu samen met lokale partners is, met regiogemeenten of binnen landelijke netwerken. Per thema hanteren we de optimale maat, schaal en vorm van samenwerking. Samenwerken doen wij op basis van wederzijds vertrouwen en gezamenlijke belangen.

Kinderen kennis laten maken met de Zoeterwoudse politiek

Op een laagdrempelige manier gaan we kinderen uit groep 7 van de basisschool kennis laten maken met de gemeente en de politiek en hen leren hoe lokale democratie werkt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor passend financieel beleid en spelen in op ontwikkelingen

We bouwen vanuit een solide financiële basis aan de uitvoering en ontwikkeling van ons beleid. In de jaarrekening 2023 refereerden we al aan de 'Hollandse zomer' die Zoeterwoude tegemoet gaat. We constateerden daarin dat we voorzichtig positief kunnen zijn richting het financieel beeld van de komende 10 jaar. De winstwaarschuwing hierbij was dat we waakzaam moeten zijn voor (financiële) tegenslagen. Met oog op de huidige stand van zaken van de bijdragen vanuit het Rijk, nemen we hier dan ook een slag om de arm. Het Rijk past in 2026 kortingen in het gemeentefonds toe, waardoor taken en middelen niet meer in balans zijn. Daardoor ontstaan in dit jaar de eerste zichtbare uitdagingen. In deze begroting zijn we daarom terughoudend met de financiële vraag, en zullen we komende tijd aandacht hebben voor de oplossingen richting de begroting over 2026. In programma 5 van deze begroting staan we hier uitgebreider bij stil.

We ontwikkelen en voeren consistent beleid

Inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden kunnen uitgaan van consistent beleid. We bewaken de gemaakte beslissingen en de uitvoering hiervan. De gemeente handelt als geheel naar de zaken die met elkaar besloten zijn.

We hanteren een open en toegankelijke bestuursstijl

Het gemeentebestuur staat in contact met de Zoeterwoudse samenleving. Het college is zichtbaar en gaat de wijk in, op bezoek voor een project of gewoon om contact te hebben met de inwoners. Vanuit verschillende rollen zoeken wij de verbinding. Dit kan bijvoorbeeld regulerend, regisserend, stimulerend of faciliterend zijn. Raadsleden worden gesteund in hun taken en ook begeleid door middel van advisering en training. Bestuurlijke

besluitvorming van college en raad zijn duidelijk terug te vinden op onze website. Het Open Huis is toegankelijk voor zo veel mogelijk publiek. We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Wet open overheid (Woo) en andere bijbehorende besluiten. Hierover leest u meer terug in paragraaf Open en Toegankelijke Overheidsinformatie. Daarnaast zetten we ons in voor toegankelijkheid van gemeentelijke communicatie.

We zetten in op het samenspel met de samenleving en hebben oog voor initiatieven

De samenleving weet wat zij aan de gemeente heeft. Nodige informatie vanuit de gemeente is beschikbaar en de (on)mogelijkheden zijn voor betrokkenen bekend. Met onze visie op communicatie, participatie en dienstverlening zorgen we voor heldere communicatie, het bevorderen van participatie en duidelijke kaders voor de dienstverlening. Zoeterwoude staat open voor initiatieven vanuit de samenleving, volgend aan de "ja-mits"-gedachte. We kijken hierbij samen met inwoners wat nodig is voor ontwikkeling en uitvoering van beleid. Om dit te doen betrekken we mensen uit onze samenleving. We zorgen voor participatie met inwoners die direct te maken hebben met (ruimtelijke) projecten en zetten in op het betrekken van jong tot oud bij het democratisch proces.

We werken waar mogelijk en gewenst samen met gemeenten in de regio

Als gemeente werken we ook buiten onze eigen gemeentegrenzen. Veel partners zijn te vinden in de Leidse regio of de regio Holland Rijnland. We zoeken samenwerking met elkaar op, om de ontwikkeling en uitvoering van ons eigen beleid te verbreden en te versterken. Zo werken we op het gebied van bedrijfsvoering nauw samen met de gemeenten in de Leidse regio en geven we in het verband van Holland Rijnland stapsgewijs verder vorm aan de Regionale Investeringsagenda (RIA). Strategische thema's op het gebied van energie, mobiliteit en groen krijgen hier gepaste uitvoering. Zo zorgen wij op passende schaal voor uitvoering van taken en verantwoordelijkheden die breder zijn dan onze eigen gemeente.

We zetten ons landelijk met gelijkwaardige gemeenten in voor onze uitdagingen

Naast de regionale samenwerking kennen we ook bredere samenwerking in bijvoorbeeld het K80-netwerk. Met dit netwerk zetten we ons richting mede-overheden en andere partners in voor het belang van kleine gemeenten, gericht op de 'Kracht van klein'. In 2025 blijven wij ons hiervoor inzetten, op thema's als bijvoorbeeld gemeentefinanciën, openbare orde en veiligheid en wonen. Het netwerk stelt ons in staat om samen op te trekken voor de bekendheid en mogelijke oplossingsrichtingen voor uitdagingen van vergelijkbare gemeenten als Zoeterwoude.

We organiseren jaarlijks de kindergemeenteraad

De kindergemeenteraad bestaat uit basisschoolleerlingen uit groep 7. Het project start met een gastles van de burgemeester, waarin de kinderen op interactieve wijze worden geïnformeerd over hoe het gemeentebestuur werkt en hoe besluiten worden genomen. Tijdens de slotavond van de kindergemeenteraad doen de groepen van beide scholen voorstellen om een bedrag, dat door de gemeente beschikbaar wordt gesteld, aan een goed initiatief te besteden. Zij leren daarbij om aan elkaar te vertellen wat goed is aan hun voorstel en leren vragen te stellen aan elkaar. Op democratische wijze kiezen zij uiteindelijk één initiatief dat het geld ontvangt.

1A.2 Publieke Dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Adequate afhandeling van de aanvragen reisdocumenten in 2025-2028

In 2025 zal er net als in 2024 een toename zijn van het aantal aanvragen voor reisdocumenten. Dit komt door de wijziging van de geldigheid in 2014 van 5 naar 10 jaar. Inwoners ontvangen een paar maanden voor het verloop van het document een brief met het verzoek om tijdig een nieuw document aan te vragen.

Voorkoming van identiteitsfraude met reisdocumenten

Uit onderzoek van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is gebleken dat het proces van aanvraag en afgifte van reisdocumenten bij alle gemeenten in Nederland aangescherpt moet worden om fraude

tegen te gaan. Medewerkers moeten aantoonbaar gecertificeerd zijn. Ze moeten in het bezit zijn van een diploma uit het diplomastelsel Burgerzaken. Periodiek moeten ze aantonen dat de vereiste vakdeskundigheid nog actueel is. Het Ministerie onderzoekt nu welke mogelijkheden er zijn om deze certificering structureel in te bedden.

Digitalisering van burgerzaken

Diverse processen zijn (deels) geautomatiseerd binnen de afdeling burgerzaken. Voor de inwoner zijn er e-diensten opgezet. De afdeling burgerzaken werkt echter veelal nog op papier. Vanuit het Rijk wordt ook verdere digitalisering verwacht. Zoals de overgang naar een digitale identiteit en centralisering van de basisregistratie personen. Digitalisering kan aanleiding zijn dat er minder mensen naar de balie komen. De mensen die komen hebben een complexe vraag en/of kunnen niet zo goed digitaal uit de voeten. Door deze digitalisering hebben medewerkers van burgerzaken meer kennis nodig. Dit betekent dat medewerkers hiervoor moeten worden opgeleid.

Wat gaan we daarvoor doen?

- **Openingstijden KCC Burgerzaken:** de openingstijden van het KCC Burgerzaken zijn in 2024 uitgebreid. Verdere uitbreiding in 2025 is niet nodig.
- **Tijdige herinneringen voor documentvernieuwing:** inwoners ontvangen enkele maanden vóór het verstrijken van de geldigheid van hun document een brief met het verzoek om tijdig een nieuw document aan te vragen.
- **Opleidingsplan voor medewerkers:** in 2025 wordt er een opleidingsplan geïmplementeerd om ervoor te zorgen dat medewerkers voldoende opgeleid en gecertificeerd zijn om hun werk goed te kunnen uitvoeren.
- **Digitalisering van backofficeprocessen:** in 2025 willen we een aantal processen in de backoffice digitaliseren om efficiënter te werken.

1A Financieel overzicht

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht 1A Bestuur en dienstverlening

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
1A.1 Bestuurs ondersteuning	Lasten	1.323	1.284	1.292	1.265	1.258	1.220
	Baten	-2	0	0	0	0	0
Saldo		1.321	1.284	1.292	1.265	1.258	1.220
1A.2 Publieke dienstverlening	Lasten	296	334	383	389	403	388
	Baten	-121	-173	-226	-242	-267	-242
Saldo		175	161	157	147	136	145
Totaal	Lasten	1.619	1.618	1.675	1.654	1.661	1.607
Totaal	Baten	-123	-173	-226	-242	-267	-242
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		1.496	1.445	1.449	1.412	1.393	1.365
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	1.619	1.618	1.675	1.654	1.661	1.607
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-123	-173	-226	-242	-267	-242
GERAAMD RESULTAAT		1.496	1.445	1.449	1.412	1.393	1.365

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 1A Bestuur en Dienstverlening stijgen in 2025 met € 50.000 en de baten stijgen in 2025 met € 13.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Bestuursondersteuning

De lasten stijgen in 2025 met € 7.000 met name door algemene verschillen (indexering € 41.000 en rentelasten en afschrijvingen € 10.000) en er zijn lagere lasten voor de intergemeentelijke samenwerking (€ 44.000).

De ontwikkeling in het meerjarenbeeld van de lasten komt met name door een kleine daling in de bijdrage aan de intergemeentelijke samenwerking (Holland Rijnland en VNG).

Publieke dienstverlening

De lasten stijgen in 2025 met € 43.000 door algemene verschillen en er zijn lagere lasten voor de verkiezingen (€ 9.000) en lagere lasten voor burgerzaken (€ 5.000).

De baten stijgen in 2025 met € 13.000. Dit komt doordat er meer leges voor reisdocumenten worden verwacht. In 2014 is de geldigheidstermijn daarvan verhoogd van 5 naar 10 jaar. Daarmee stijgen overigens ook de kosten van de afdracht van de rijksleges.

1B Veiligheid

In het onderdeel Veiligheid staan de onderwerpen over de openbare orde en de veiligheid. Het omvat diverse activiteiten gericht op integrale veiligheid, brandweezorg, rampen- en crisisbestrijding, politiezaken en de uitvoering van bijzondere wetten en de Algemene Plaatselijke Verordening (APV). Het thema veiligheid is per definitie integraal, maar wordt hieronder beschreven vanuit de perspectieven fysieke veiligheid, sociale veiligheid en privacy/informatiebeveiliging.

FYSIEKE VEILIGHEID

Wat willen we bereiken?

Fysieke veiligheid gaat over bescherming tegen leed door ongelukken of natuurrampen, zoals brand en overstromingen. In dit kader zetten we in op:

- **Veilige woon-, leef- en werkomgeving:** we streven naar een veilige omgeving voor alle inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente.
- **Professionele crisisorganisatie:** we zorgen voor een professionele gemeentelijke crisisorganisatie om rampen en crises effectief te kunnen bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan het integraal veiligheidsbeleid uitvoeren

We gaan integrale controles uitvoeren, vergaderingen van ondernemersverenigingen bijwonen en een veiligheidsmarkt organiseren voor inwoners.

We maken de samenwerking sterker met het Bureau Gemeentelijke Crisisbeheersing (BGC)

Het BGC ondersteunt ons in Veiligheidsregio Hollands Midden bij crisisbeheersing en rampenbestrijding.

We organiseren interne en externe trainingen, opleidingen en oefeningen

Dat doen we voor onze medewerkers en bestuurders die betrokken zijn bij de crisisorganisatie.

Twee medewerkers van Zoeterwoude doen mee aan de piketpool 'Officier van Dienst Bevolkingszorg'

Het gaat om twee medewerkers Openbare Orde en Veiligheid (OOV). In deze piketpool zitten ook de gemeenten Leiderdorp, Leiden, Voorschoten en Oegstgeest.

We werken samen met Veiligheidsregio Hollands Midden (VRHM)

We werken in de crisisorganisatie samen met de veiligheidsregio. Denk hierbij aan de brandweer en de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR). We ontvangen advies van deze organisaties en hebben als gemeente inspraak op het beleid dat VRHM voert.

We houden de provinciale risicokaart regionaal bij

Op deze risicokaart staan de kwetsbare objecten en risicovolle situaties in de gemeente. De gemeente Leiden houdt dit bij voor de regio.

SOCIALE VEILIGHEID

Wat willen we bereiken?

Sociale veiligheid richt zich op bescherming tegen leed door menselijk handelen, zoals misdrijven, overtredingen en overlast. In dit kader zetten we in op:

- **Minimale overlast en criminaliteit:** we willen een gemeente zijn waar overlast en criminaliteit, inclusief ondermijning, tot een minimum beperkt zijn. Ondermijning betreft criminelen die legale bedrijven en diensten gebruiken voor illegale activiteiten, wat de normen vervaagt en het veiligheidsgevoel aantast.
- **Prettig samenleven:** we streven naar een harmonieuze samenleving waarin inwoners op een prettige manier met elkaar omgaan, wat tevens efficiënt gebruik van onze middelen bevordert.
- **Bewustwording van criminaliteit:** we willen inwoners en ondernemers bewust maken van criminaliteit, met speciale aandacht voor digitale criminaliteit en ondermijnende criminaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten de buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) in

We hebben één fte boa. De boa houdt toezicht bij overlast en handhaaft als dat nodig is. Zo zorgt hij voor de leefbaarheid in de gemeente. We bespreken met omliggende gemeenten of samenwerking op het gebied van de inzet van boa's mogelijk is. We willen daarmee de kwetsbaarheid van de inzet van de boa in Zoeterwoude verminderen.

We werken samen met partners uit de strafrechtketen, de bestuursketen en de zorgketen

Voorbeelden van partners waarmee we samenwerken om ondermijning aan te pakken, zijn:

- de politie;
- het RIEC (Regionaal Informatie- en Expertisecentrum). Daarin werken overheden samen om criminele organisatiestructuren aan te pakken;
- het HEIT (Haags Economisch Interventieteam). Daarin werken organisaties samen om ondermijnende criminele bedrijven en misstanden in de prostitutie aan te pakken;
- de belastingdienst;
- andere gemeenten;
- de omgevingsdienst.

We delen kennis en expertise in het lokaal signaleringsoverleg en de regionale ondermijningstafel

Het gaat daarbij om kennis en expertise op het gebied van ondermijning. Met elkaar proberen we zoveel als mogelijk preventief te werken.

We werken samen bij de aanpak van (jeugd)overlast, onveiligheid en criminaliteit in brede zin

Hiervoor hebben we diverse structurele overleggen, waar meer partners aan tafel zitten. Voorbeelden zijn het Jongeren Op Straat (JOS-)overleg en het Signaleringsoverleg. Het JOS-overleg is tussen de boa, de politie, de beleidsmedewerker Jeugd en OOV. Bij het Signaleringsoverleg zitten de politie, het RIEC en OOV.

De teams Zorg en OOV overleggen, wisselen informatie uit en werken structureel samen.

Tijdens een jaarlijkse 'veiligheidsavond' informeren we uw raad over ontwikkelingen op het gebied van openbare orde en veiligheid.

We gaan het Plan van aanpak ondermijning en het Bibob-beleid bijwerken en uitvoeren

De Wet Bibob is de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur. We onderzoeken (de achtergronden van) de aanvrager van een vergunning of subsidie of een partij die een vastgoedovereenkomst met ons aan wil gaan.

We gaan inwoners informeren over de mogelijkheden om overlast en criminaliteit te melden

Zij kunnen melden via meldingssystemen van de gemeente en de politie. Het doel van het informeren is het verhogen van de wil om te melden. Daarbij zetten we ook de boa in en heeft de wijkagent een rol. Zij geven

extra aandacht aan plaatsen waarover inwoners meldingen doen. Wanneer er signalen zijn dat onderlinge verhoudingen tussen inwoners verstoord raken dan proberen politie en boa in een zo vroeg mogelijk stadium te bemiddelen.

We stemmen steeds af met de Buitendienst waar veiligheid en openbare ruimte/groen elkaar raken

De Buitendienst ziet soms in de openbare ruimte zaken die te maken hebben met veiligheid. De Buitendienst bespreekt deze zaken met OOV. Dat team kan deze zaken verder oppakken.

We sluiten aan bij landelijke campagnes over criminaliteit, we schouwen, communiceren en trainen

We organiseren bijeenkomsten voor inwoners en ondernemers en we werken samen met het Platform Veilig Ondernemen. Samen met politie en brandweer geven we voorlichting over digitale criminaliteit en brandveiligheid. We voeren structurele schouwen uit op de bedrijventerreinen.

We communiceren over onder andere woninginbraken en babbeltucs. En we gaan inwoners, ondernemers en eigen medewerkers bewust maken van ondermijnende criminaliteit. Dat doen we met (digitale) trainingen en workshops.

PRIVACY/INFORMATIEBEVEILIGING

Wat willen we bereiken?

Een digitaal weerbare en privacy bewuste organisatie

De gemeente heeft een verantwoordelijkheid richting inwoners, bedrijven en andere partners voor de veilige en rechtmatige verwerking van gegevens. Bij de groeiende digitalisering komen ook risico's kijken. Privacy en informatiebeveiliging zijn formeel belegd bij de centrumregeling bedrijfsvoering Leidse regio. Samen met hen zorgen we voor de digitale weerbaarheid van onze organisatie en vergroten we het bewustzijn over privacy en informatiebeveiliging bij onze medewerkers.

Wat gaan we daarvoor doen?

Regionaal geven we invulling aan het informatieveiligheid- en privacybeleid

Deze activiteiten maken deel uit van een meerjarenplan 2023-2026 dat we samen met de Leidse regiogemeenten volgen. We voldoen met dit beleid aan de gestelde eisen. Er wordt gezorgd voor goede beveiliging van de systemen en we dragen zorg voor oplossingen bij calamiteiten. Er is periodiek overleg tussen gemeente en bedrijfsvoeringsorganisatie om dit te borgen. Het blijven uitdragen van kennis en kunde over digitale veiligheid en privacy is ook komende tijd aan de orde.

Er is aandacht voor nationale wet- en regelgeving van de NIS2-richtlijn en de inbedding van Business Continuity Management. De NIS2-richtlijn richt zich op risico's die netwerk- en informatiesystemen bedreigen, zoals cyberbeveiligingsrisico's. De komst van de richtlijn moet bijdragen aan meer Europese harmonisatie en een hoger niveau van cybersecurity bij bedrijven en organisaties. De NIS2 is de opvolger van de eerste NIS-richtlijn, ook wel bekend als de NIB, die in Nederland in 2016 is opgenomen in de Wet beveiliging netwerk- en informatiesystemen (Wbni).

1B Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	Rekening 2023*	Begroting 2024*	Begroting 2025*
Verwijzingen Halt (12-17 jaar) ¹	<0,2	nvt**	nvt**
Winkeldiefstallen ²	0,2	nvt**	nvt**
Geweldsmisdrijven ²	0,3	nvt**	nvt**
Diefstallen uit woning ² <0,5	<0,3	nvt**	nvt**
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) ²	2,6	nvt**	nvt**

¹ Bron: Bureau Halt, aantal per 1.000 jongeren

² Bron: CBS/waarstaatgemeente.nl, aantal per 1.000 inwoners

* Bovengenoemde cijfers bieden inzicht en geven, zowel preventief als repressief, richting aan de uitvoering van het integraal veiligheidsbeleid

** Er wordt niet begroot op verwijzingen of feiten, met ons te voeren en te vormen beleid streven we naar zo laag mogelijke cijfers voor wat betreft bovenstaande kengetallen.

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht 1B Veiligheid

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
1B.1 Veiligheid	Lasten	906	932	1.101	1.101	1.101	1.101
	Baten	-1	-4	-5	-5	-5	-5
Saldo		904	928	1.096	1.096	1.096	1.096
Totaal	Lasten	906	932	1.101	1.101	1.101	1.101
Totaal	Baten	-1	-4	-5	-5	-5	-5
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		904	928	1.096	1.096	1.096	1.096
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	906	932	1.101	1.101	1.101	1.101
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-1	-4	-5	-5	-5	-5
GERAAMD RESULTAAT		904	928	1.096	1.096	1.096	1.096

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 1B Veiligheid stijgen in 2025 met € 169.000 en de baten stijgen in 2025 met € 1.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Veiligheid

De lasten stijgen in 2025 met € 169.000 door met name hogere lasten interne verrekeningen door een wijziging in de BBV-voorschriften. In 2025 worden de functionarissen van wie het takenpakket een duidelijke focus heeft op de inhoud, toegerekend aan het primaire proces. Hierdoor worden er minder kosten aan de overhead doorbelast en meer aan de andere programma's via de interne verrekeningen. Daarnaast is er een stijging van de bijdrage

gemeenschappelijke regeling (€ 54.000) en de verhoging van het budget voor de onderhoudskosten aan de brandkranen (€ 4.000). De baten stijgen in 2025 met € 1.000 door hogere legesopbrengsten en algemene verschillen.

2.1.2 Samenleving

Portefeuillehouders: wethouder M.A.C.M. van Sandick – Sopers, wethouder. A. Beekhuizen-Wesseling en burgemeester F.Q.A. van Trigt

Omschrijving van het programma

Dit programma omschrijft verschillende taken die worden uitgevoerd voor de inwoners van onze gemeente. Binnen dit programma vallen de onderdelen Zorgzame gemeente (2A) en Actieve en gezonde gemeente (2B). Onderstaand staan integrale thema's benoemd die betrekking hebben op beide onderdelen van programma Samenleving.

Nota sociaal beleid: Energiek en Zorgzaam Zoeterwoude

Met de nieuwe nota sociaal beleid bouwen we verder aan een samenleving waar mensen meetellen en meedoen. Wij vinden het belangrijk dat inwoners zoveel mogelijk grip hebben op hun eigen leven. Als gemeente ondersteunen we dit door het creëren van een goede leefomgeving. Dit doen we door in te zetten op positieve gezondheid en preventie. Gezond zijn en kunnen meedoen gaat ook over: bestaanszekerheid, sport en beweging, mentale gezondheid en meedoen in de samenleving. De directe omgeving en het sociale netwerk van inwoners speelt daarin een belangrijke rol. Soms is er meer nodig en ook daar investeren we in door te zorgen voor passende ondersteuning. De ambities tot en met 2026 beschrijven we in vier actielijnen: "We verbeteren de gezondheid in de leefomgeving (ruimtelijk en sociaal)", "We verkleinen gezondheidsachterstanden", "We stimuleren dat mensen actief meedoen aan de samenleving" en "We zorgen dat mensen zich mentaal goed voelen – gelukkig, gezond en veilig". Per actielijn staan doelen en acties beschreven waar we in 2025 mee aan de slag gaan.

Energiek Zoeterwoude

Energiek Zoeterwoude is de gezondheidsbeweging die een prominente plek inneemt bij het realiseren van gezondheidsambities van de gemeente. Energiek Zoeterwoude zet zich samen met inwoners, verenigingen en ondernemers in om een gezonde leefstijl mogelijk te maken. Via Energiek Zoeterwoude organiseren wij inwoners activiteiten en projecten. De gemeente kan daarin het voortouw nemen maar nog liever ondersteunen, verbinden en faciliteren wij lokale organisaties en inwoners. De komende jaren bouwen we verder aan positieve gezondheid op basis van de pijlers sport en bewegen, stress en ontspanning, gezonde voeding, gezonde leefomgeving, sociale connecties & zingeving, geld & gezondheid.

Sociaal Team Zoeterwoude

Het Sociaal Team Zoeterwoude is sinds 2023 de integrale toegangspoort voor inwoners met vragen op het gebied van lichamelijke en psychische gezondheid, financiën/schulden, werk en opvoeding. In het sociaal team werken de gemeentelijke consultants samen met externe partners (Kwadraad, Stichting MEE, GGZ Rivierduinen en Jeugdteams Leidse regio). Door het breder uitvragen van de casuïstiek zorgen we dat inwoners sneller met hun vraag op de juiste plek zijn. Hierdoor zetten we in op een aanpak die gericht is op de kern van de hulpvraag (aanpak van de bron). Daarmee verbeteren we de ondersteuning aan de inwoners en zorgen we voor een doelmatiger inzet van middelen. In 2024 evalueren we het Sociaal Team Zoeterwoude en bepalen we, op basis van de uitkomsten van de evaluatie, de wijze waarop we doorgaan met het sociaal team. De evaluatie nemen we ook mee in de subsidieverstrekking aan de deelnemende partijen.

2A Zorgzame gemeente

Het onderdeel Zorgzame gemeente bevat de volgende onderwerpen:

- participatie, zoals werk en inkomen, minimabeleid, schuldhulpverlening, inburgering en laaggeletterdheid;
- jeugd;
- Wmo (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- maatschappelijke zorg;
- mantelzorgondersteuning en vrijwilligerswerk;
- onderwijs en kinderopvang;
- ouderenzorg;
- opvang Oekraïense ontheemden.

Portefeuillehouder: burgemeester F.Q.A. van Trigt

De opvang van Oekraïense ontheemden zetten we in 2025 voort

De opvang van vluchtelingen uit Oekraïne heeft betrekking op verschillende programma-onderdelen van een zorgzame gemeente. Helaas is nog niet te voorspellen wanneer er een eind komt aan de oorlog in Oekraïne. Dat zorgt dat de gemeente zich moet voorbereiden op langdurige opvang van Oekraïense ontheemden. Ook in 2025 kan de gemeente gebruikmaken van het gebouw Roskam op het terrein van Swetterhage. De opvang realiseren wij binnen de kaders die daarvoor door het Rijk zijn beschreven. In 2024 zijn woonbegeleiders aangesteld die de dagelijkse leiding over de opvanglocatie hebben.

2A.1 Participatie

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

Na een lichte krimp in het eerste kwartaal van 2024 verwacht de Nederlandsche Bank (1*) dat de economie in 2024 én in 2025 licht zal groeien. Hoewel de lonen nog achterblijven bij de inflatie wordt verwacht dat de lonen verder zullen stijgen. De maatregelen uit het Hoofdlijnenakkoord zorgen per saldo voor een kleine verhoging van de koopkracht. Toch zien we landelijk het afgelopen jaar dat het aantal bijstandsgerechtigden stijgt. De uitstroom laat twee jaar een dalende trend zien(2*). Mensen die in de bijstand zitten zijn moeilijker naar werk te helpen. Deze trend van toename van het aantal bijstandsgerechtigden is nog niet zichtbaar in Zoeterwoude. Dergelijke effecten treden vaak later in. Het is ook afhankelijk van de realisatie van de taakstelling huisvesting statushouders. Als minder statushouders gehuisvest worden, worden er ook minder bijstandsuitkeringen verstrekt tijdens de inburgeringsperiode. We houden daarom vast aan het oude kerncijfer om het aantal bijstandsuitkeringen onder de 65 uitkeringen te houden.

Bron:

1*. De stand van onze economie | De Nederlandsche Bank (dnb.nl)

Nederlandse economie: bescheiden groei in 2024, versnelling in 2025 - Rabobank

2*. Meer jongeren in de bijstand in eerste kwartaal 2024 | CBS

WERK EN INKOMEN

Wat willen we bereiken?

Bijstandsuitkering voor inwoners die niet kunnen werken

De bijstandsuitkering is een vangnetuitkering, het laatste redmiddel als inwoners het echt zelf niet redden. Als een inwoner een uitkering nodig heeft dan is dat in beginsel tijdelijk totdat de inwoner werk of een andere vorm van inkomsten heeft. Hierbij geldt de menselijke maat. Als inwoners niet (betaald) kan werken, voltijds of in deeltijd, begeleiden we hen naar vrijwilligerswerk. Mocht ook dit niet lukken dan begeleiden we hen naar andere zinvolle activiteiten.

Kwetsbare inwoners met een arbeidsbeperking helpen we aan een baan als hen dat zelf niet lukt

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid om inwoners met een arbeidshandicap te helpen aan een baan, ook als zij geen uitkering hebben. We vinden het belangrijk dat iedereen meedoet in de samenleving, het liefst in een betaalde baan. Een baan geeft inkomenszekerheid, maar ook dagritme, zingeving, sociale interactie en bevordert de gezondheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten de persoonlijke begeleiding naar werk of opleiding voort

Inwoners uit Zoeterwoude zitten relatief kort in een bijstandsuitkering. Dit blijkt uit de benchmark van Stimulansz (kennis en adviespartner voor gemeente op het gebied van het sociaal domein). Hierbij is gekeken naar andere in omvang vergelijkbare gemeenten op het gebied van uitstroom uit de uitkering. De persoonlijke begeleiding naar werk of opleiding blijft hierbij de belangrijkste factor voor succes. Dit blijven we doen met een-op-een-hulp. Daarnaast zijn wij ook streng aan de poort: alleen de inwoners die echt niet kunnen werken en geen recht hebben op een voorliggende voorziening, zoals een Wajong- of WW-uitkering, worden toegelaten tot een bijstandsuitkering.

We organiseren een regionaal werkcentrum, samen met de regio gemeenten, het UWV, de werkgeversvereniging, de vakbonden en het onderwijs

Het doel is om zoveel mogelijk inwoners, die nog niet werken of ander werk zoeken, te helpen aan een nieuwe baan. Dit werkcentrum moet ervoor zorgen dat elke inwoner die een baan of opleiding zoekt en elke werkgever die een oplossing zoekt voor zijn personeelsvraagstuk terechtkomen bij één loket. Het werkcentrum moet er niet alleen zijn voor de inwoners van de drie grote gemeenten in Holland Rijnland, maar ook voor de inwoners van de kleinere gemeenten. Daarom leveren wij actief een bijdrage aan de samenwerking binnen de arbeidsmarktregio Holland Rijnland.

We nemen als gemeente deel aan het project Welkom in de zorg

Dit is een initiatief van zorgpartijen in Zuid-Holland Noord met hulp van de arbeidsmarktregio Holland Rijnland. De bedoeling is om inwoners te interesseren voor een baan in de zorg. Daarnaast zorgen ze ervoor dat werknemers die al in de zorg werken en dreigen uit te vallen, geholpen worden aan een andere passende baan in de zorgsector. We zorgen voor bestuurlijke vertegenwoordiging namens de andere gemeenten in Holland Rijnland (via de Thematafel Arbeidsmarkt) en voor ambtelijke ondersteuning hierbij.

We helpen inwoners met een arbeidsbeperking aan een garantiebaan

Dit zijn banen voor inwoners met een beperkt arbeidsvermogen, waarbij de werkgever aanspraak maakt op loonkostensubsidie als compensatie van de lagere productiviteit van de medewerker. Ook biedt zo'n baan begeleiding op de werkvloer door de inzet van een jobcoach. Voor de inwoners die alleen in een beschermde werkomgeving kunnen werken zetten we extra beschut werk in. Omdat dit een dure voorziening is, moet hiervoor vanuit het Rijk voldoende geld zijn.

MINIMABELEID

Wat willen we bereiken?

Armoede in Zoeterwoude voorkomen

Het kabinet heeft in het Hoofdlijnenakkoord aangegeven maatregelen te willen treffen die ervoor zorgen dat de (kinder)armoede niet hoger wordt dan in 2024. Voor het belangrijkste deel zal dit via een ophoging van toeslagen gaan, zoals het verhogen van de huurtoeslag en het kindgebonden budget. Voor een ander deel krijgen gemeenten ook extra middelen voor armoedebestrijding vanaf 2025 en verder.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verbreden onze inzet op het minimabeleid en het bekendmaken van de verschillende regelingen

We zetten in op de campagne Goed Geregeld Zoeterwoude om de verschillende regelingen voor minima onder de aandacht te brengen van inwoners en professionals. Bij het laatste ligt de nadruk op het Sociaal Team Zoeterwoude en de eerstelijnszorg en dan in het bijzonder op de huisartsen. Op basis van het budget bekijken we ook nieuwe mogelijkheden, bijvoorbeeld een uitbreiding van de computerregeling voor schoolgaande kinderen. De gemeente voert met ingang van het nieuwe schooljaar een inkomensafhankelijke ouderbijdrage in voor het voor- en vroegschoolse educatie (zie 2A.5 Onderwijs). Ouders met onvoldoende draagkracht voor de ouderbijdrage kunnen een aanvraag voor bijzondere bijstand doen.

We zetten verder de deelname aan het Volwassenenfonds Sport en Cultuur en het Jeugdfonds Sport en Cultuur voort. De beide fondsen zijn er voor gratis sport en culturele activiteiten voor inwoners met een laag inkomen.

SCHULDHULPVERLENING

Wat willen we bereiken?

Het aantal inwoners met schulden verminderen

Het kabinet, de VNG, de branchevereniging voor financiële hulpverleners NVVK en Divosa bevestigen dat de toegankelijkheid van schuldhulpverlening en het hulpaanbod sterk kunnen verschillen per gemeente. De introductie van een set van basisdienstverlening schuldhulpverlening moet ertoe leiden dat het hulpaanbod toegankelijker wordt. Voor iedere gemeente bestaat de set uit minimaal dezelfde elementen. Het doel is het aantal mensen met schulden te verminderen. Hierover zijn bestuurlijke afspraken gemaakt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden inwoners hulp bij het inlossen van hun schulden

De gemeentelijke schuldhulpverlening wordt beoordeeld op basis van 20 elementen waaraan de basis dienstverlening schuldhulpverlening moet voldoen. We bezien waaraan we al voldoen, waar we nog aan moeten werken en of dit voor onze gemeente te realiseren is. Dit leidt mogelijk tot een aanpassing van het Richtinggevend plan Schuldhulpverlening, dat in 2025 geactualiseerd wordt.

INBURGERING

Wat willen we bereiken?

Uitvoering geven aan de nieuwe Wet inburgering, zodat statushouders snel de taal leren en integreren in de samenleving

Het doel is dat inburgeraars zo snel mogelijk meedoen, het liefst via een betaalde baan of anders via vrijwilligerswerk. De hoge taakstelling huisvesting vergunninghouders zorgt ervoor dat meer nieuwe inwoners moeten inburgeren. De verwachting is dat de taakstelling huisvesting statushouders, ondanks het nieuwe Hoofdlijnenakkoord, voorlopig zo hoog blijft als in 2024.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden inburgeringstrajecten aan via de uitvoeringsorganisatie Leidse Inburgering

We blijven daarbij sturen op zoveel mogelijk duale trajecten, een combinatie van taalonderwijs en praktijkervaring, gericht op het behalen van het B1-taalniveau. Dit is het taalniveau dat nodig is voor het behalen van het inburgeringsexamen. Daarnaast is dit het niveau om je op de werkvloer verstaanbaar te maken en eenvoudige instructies te begrijpen.

LAAGGELETTERDHEID

Wat willen we bereiken?

Verminderen van laaggeletterdheid

In Nederland hebben ongeveer 2,5 miljoen mensen van 16 jaar en ouder grote moeite met lezen, schrijven en rekenen. Dat noemen we laaggeletterdheid. Vaak hebben mensen met laaggeletterdheid ook moeite met het bedienen van een computer. Niet goed kunnen lezen, schrijven en/of rekenen of niet digitaal vaardig zijn heeft

gevolgen. We willen nog meer inzetten op het terugdringen van laaggeletterdheid. In 2023 sloten we ons daarom aan bij het Taalpact Rijn en Venen. Dit Taalpact bestaat uit afspraken tussen gemeenten, instellingen/organisaties en Bibliotheek Rijn en Venen om de laaggeletterdheid via concrete acties aan te pakken dan wel te voorkomen. We voeren de actielijnen uit dit Taalpact uit, passend bij de schaal en behoefte van de gemeente. We zetten in op de actielijnen: aanpak van armoede/schulden en de rol van de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

We organiseren taalactiviteiten

We organiseren maandelijks een Taalcafé. Tijdens het Taalcafé kunnen mensen samenkomen om op een leuke manier de Nederlandse taal te oefenen. Daarnaast organiseren we tijdens de kinderboekenweek en de nationale voorleesdagen voorleesochtenden voor peuters. Ook nemen wij deel aan de activiteiten die in het kader van het Taalpact worden georganiseerd door Bibliotheek Rijn en Venen en door de overige aangesloten gemeenten.

We verbeteren de gemeentelijke communicatie

Binnen onze eigen organisatie zal nog meer de nadruk worden gelegd op eenvoudige communicatie. Brieven, mailings en andere communicatie naar inwoners moet op B1-niveau zijn. Medewerkers worden hierin getraind. Er is een interne coach aangesteld die (toekomstige) medewerkers kan coachen in het herkennen van laaggeletterdheid en kan doorverwijzen naar de juiste hulp.

2A.2 Jeugdhulp

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

De gemeente Zoeterwoude wil graag dat alle jeugdigen gezond, veilig en gelukkig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen laten meedoen in de samenleving. Dit hebben we als ambitie opgeschreven in de Nota Lokaal Jeugdbeleid. Er zijn altijd momenten waarop het met een jeugdige even niet zo goed gaat. Op dit soort momenten is er niet altijd direct ondersteuning of jeugdhulp nodig. De omgeving kan dit vaak oplossen. Dat noemen we normaliseren. Pas wanneer dit niet lukt is er ondersteuning en, indien nodig, een hulpaanbod. Dit hulpaanbod wordt zoveel mogelijk in en om het gezin georganiseerd. Daarbij gaan we uit van een doelmatige inzet en het voorkomen van “overzorg”.

Sinds 2015, het jaar dat de gemeente verantwoordelijk werd voor de jeugdzorg, is gebleken dat het Rijksbudget onvoldoende is. Daarnaast zijn er lange wachttijden in de jeugdhulp. Zoeterwoude onderzoekt in Holland Rijnland-verband hoe het bestaande financiële systeem kan worden aangescherpt. We sluiten daarbij aan bij de Hervormingsagenda Jeugd die door Tweede en Eerste Kamer is vastgesteld. Deze Hervormingsagenda heeft als doel knelpunten in de jeugdzorg structureel aan te pakken en het jeugdzorgstelsel financieel toekomstbestendig te maken.

De doorlopende kostenstijging van de gespecialiseerde jeugdhulp heeft grote impact op de gemeentelijke begrotingen, maar interventies in het verleden hebben nog niet voldoende effect gehad op de kostenbeheersing. Voor de Holland Rijnland-gemeenten vraagt dit een heroverweging van de wijze waarop het stelsel van jeugdhulp in de regio is ingericht en functioneert. Deze heroverweging is belegd in de bestuurlijke Taskforce Fundamentele keuzes voor de gespecialiseerde Jeugdhulp in Holland Rijnland. De opdracht van de Taskforce is om met fundamentele keuzes te komen om meer sturing te geven aan het bereiken van de doelen en resultaten van de gemeenschappelijke opdracht. Dit kan gaan over op welke manier het financiële stelsel en regionale inkoop van het aantal zorgaanbieders is ingericht.

De belangrijkste opbrengst van de Taskforce is een beslisdocument waarin fundamentele keuzes onderbouwd zijn. En deze zijn vervolgens weer uitgewerkt in scenario's respectievelijk concrete realistische maatregelen. De keuzes moeten gaan bijdragen aan een toekomstbestendig en betaalbaar stelsel. Uiteraard met behoud van de kwaliteit van gespecialiseerde regionale jeugdhulp. Het beslisdocument moet ook een implementatieagenda voor de periode tot en met 2026 bevatten.

Wat willen we bereiken?

Een dekkend en passend jeugdzorgaanbod

We willen een dekkend en passend aanbod aan jeugdhulp realiseren. Hieronder verstaan we ondersteuning, hulp en zorg bij opgroei- en opvoedingsproblemen en bij psychische problemen en stoornissen. Daarnaast gaat dit ook om de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregelen en de jeugdreclassering. Hiermee zorgen we er voor dat iedere jeugdige, indien nodig, de noodzakelijke jeugdhulp ontvangt.

Vergroten van de eigen verantwoordelijkheid van jeugdigen en hun netwerk

Normaliseren betekent accepteren dat de ontwikkeling van kinderen vaak met hobbels verloopt en dat daar vaak lastig gedrag bij hoort. Ouders kunnen dat gedrag in goede banen leiden door geduld te hebben, te relativiseren en bij te sturen. In die brede blik op ontwikkeling past ook een focus op wat het kind wel kan, in plaats van het zien van problemen.

Normaliseren en collectiveren van jeugdhulp

Normaliseren in de jeugdzorg betekent dat we gedrag minder problematiseren en minder medicaliseren. Het betekent ook het bieden van ondersteuning en hulp op een manier die zo dicht mogelijk bij het normale leven van de jongeren staat. Dit betekent dat het gebruik van reguliere voorzieningen, het bevorderen van zelfstandigheid, het vermijden van stigmatiseren en het ondersteunen van jongeren binnen hun eigen leefomgeving als norm gezien moet worden. De verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt primair bij opvoeders. Pas wanneer de problematiek het vermogen van opvoeders en school ontstijgt, kan jeugdzorg in beeld komen. Dit is het uitgangspunt van verordening jeugdhulp Zoeterwoude 2022. Waar nodig werken we dit de komende periode verder uit.

Collectiveren in de jeugdzorg betekent het organiseren van zorg en ondersteuning binnen een groepscontext. Jongeren krijgen dan gezamenlijk hulp en begeleiding. Het helpt jongeren om van elkaar te leren en bij een gemeenschap te horen. Het uiteindelijke doel is om de jeugdzorg effectiever en inclusiever te maken en jongeren te helpen in een ondersteunende omgeving.

Doorontwikkelen van de toegang tot Jeugdhulp

De Stichting Jeugdteams Leidse regio voert de opdracht voor de gemeentelijke toegang uit. In de opdracht aan de toegang zijn prestatie-indicatoren en speerpunten benoemd. Daarbij zijn zes actielijnen beschreven: 1. betere toegang tot jeugdhulp voor kinderen en gezinnen, 2. meer kinderen zoveel mogelijk thuis laten opgroeien (als dit mogelijk is), 3. alle kinderen de kans geven zich te ontwikkelen, 4. kwetsbare jongeren beter op weg helpen zelfstandig te worden, 5. jeugdige beter beschermen als hun ontwikkeling gevaar loopt en 6. investeren in vakmanschap.

Jongeren ontplooien zich naar vermogen en hebben een rol bij het ontwikkelen van het lokaal jeugdbeleid

In het lokaal jeugdbeleid is beschreven dat we onze jongeren ondersteunen in hun ontwikkeling naar volwassenheid. We willen deze ondersteuning zo dicht mogelijk bij de jongeren zelf organiseren, met daarbij vooral een rol voor het voorveld. We vinden het belangrijk om de jongeren actief te betrekken bij het ontwikkelen van het jeugdbeleid omdat het immers over hen gaat. We streven ernaar om de doelgroep structureel te betrekken bij beleidsplannen op het gebied van jeugdbeleid.

Aanpakken huiselijk geweld en kindermishandeling

'Geweld Thuis Samen Aanpakken' is de regiovisie Huiselijk Geweld Hollands Midden 2024-2028, een richtinggevend document met beleidsdoelen en ambities voor de aanpak van huiselijk geweld in regio Hollands Midden. Het uitvoeringsplan is een uitwerking van deze regiovisie. In dit plan worden de ambities omgezet naar acties en activiteiten. Het gaat daarin om nieuwe of doorlopende activiteiten die aansluiten bij de doelstellingen in de regiovisie. De centrale ambitie van 'Geweld Thuis Samen Aanpakken' is huiselijk geweld voorkomen of zo vroeg mogelijk te signaleren en adequaat te reageren. Door het geweld zo snel mogelijk en duurzaam te stoppen wordt schade beperkt en herstel bevorderd. Daarmee ontstaan nieuwe ontwikkel kansen. Vanzelfsprekend

krijgen kinderen speciale aandacht omdat zij extra kwetsbaar zijn en door huiselijk geweld in hun ontwikkeling beperkt worden. De rol van ouders en verzorgers is daarbij van essentieel belang. Om tot een adequate (waar nodig domein overstijgende) oplossing te komen moet breed aandacht zijn voor alle leden van het gezin. Het gezinssysteem moet als geheel gezien worden samen met de mensen die om het gezin heen staan.

Wat gaan we daar voor doen?

We kopen jeugdhulp in op Holland Rijnland-niveau

We geven Serviceorganisatie Zorg (SOZ) opdracht de specialistische jeugdhulp in te kopen. Met de inkoop wordt uitvoering gegeven aan de ambities en ontwikkeldoelen uit het Programmaplan Leidse regio. Samen met de andere gemeente uit Holland Rijnland geven we richting en sturing aan de rol van SOZ. In 2025 bereiden we de nieuwe aanbesteding gespecialiseerde jeugdhulp per 1 januari 2026 voor.

We zetten in op een betere aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp

In het primair en voortgezet onderwijs werken we in samenwerkingsverbanden en binnen het Regionaal Bureau Leerrecht samen aan passend onderwijs en speciale onderwijszorg op de scholen. Bij de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp speelt het hernieuwde lokale jeugdbeleid een belangrijke rol.

We zetten in op Integraal Arrangeren, samen met de andere Leidse regiogemeenten

Bij integraal arrangeren wordt er op alle gebieden naar de behoefte/zorgvraag van het kind gekeken. We zien wat goed gaat en wat beter kan. Het is belangrijk om te kijken naar wat kinderen kunnen, ondanks eventuele moeilijkheden. Zo erkennen we wie ze zijn en moedigen we hen aan om hun doelen te bereiken. Ook wordt er gekeken naar hoe en wat voor hulp of ondersteuning er geboden kan worden. Er zijn verschillende regels en wetten voor hulp en onderwijs. Door goed te kijken naar wat er echt nodig is, kunnen we de juiste ondersteuning bieden en kosten besparen.

We versterken het voorveld op het gebied van opgroeien en opvoeden

Met het voorveld doelen we op het consultatiebureau en het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Het CJG is dé plek waar (aanstaande) ouders en jongeren (tot 23 jaar) terecht kunnen met allerlei vragen over opvoeden en opgroeien. Bij het CJG werken jeugdartsen, verpleegkundigen, logopedisten, pedagogen en andere deskundigen op het gebied van jeugd samen. Door het voorveld te versterken zetten we in op vroegsignalering en preventie. Het is daarnaast van belang dat de samenwerking met het jeugdteam versterkt wordt om daarmee het preventieve aanbod van het CJG (cursussen en trainingen) een prominentere positie te geven. Hiermee willen we via effectieve (lokale) inzet de druk op de jeugdzorg verminderen.

We passen de opdracht aan Stichting Jeugdteams aan

Aan de hand van de tussentijdse evaluatie van de jeugdteams worden eventueel wijzigingen of aanscherpingen van de opdracht aan Stichting Jeugdteams Leidse regio doorgevoerd. Daarbij wordt, naast de nadruk op normaliseren en collectivieren, door ons ook ingezet op een versterking van de deelname van het jeugdteam aan het Sociaal Team Zoeterwoude. Van het jeugdteam vragen we ook om beter inzichtelijk te maken wat de zorgvragen voor jeugdigen en hun ouders in Zoeterwoude zijn. Hiermee beogen we nog beter aan te sluiten op de vragen en behoeften.

We zetten een jongerencoach in

Om de jongeren van Zoeterwoude te bereiken en te betrekken bij ontwikkelingen zetten we in op het vormgeven van jongerenwerk. Door het preventieve voorveld te versterken met jongerencoaches spelen we beter en eerder in op de (hulp)vragen van jongeren. Op deze manier hopen we te bereiken dat minder jongeren gespecialiseerde jeugdhulp nodig hebben. De jongerencoach sluit aan bij de leefwereld van de jongeren én heeft contact met ketenpartners op het gebied van onderwijs, jeugdzorg, veiligheid en de overige terreinen van het sociaal domein. We faciliteren de jongerencoaches door fysieke locaties beschikbaar te stellen in de kernen Dorp en Rijndijk om van daaruit activiteiten voor de jongeren op te zetten.

We stellen een lokale nota jeugdbeleid voor 0 tot 12 jaar op

Jeugdbeleid van 0 tot 12 jaar gaat over de aanpak van preventie, stimulering en ondersteuning van deze doelgroep. Een aantal wettelijke taken vanuit de Jeugdwet organiseren we op regionaal niveau zoals jeugd-GGZ, dyslexiezorg, gesloten (specialistische) jeugdzorg en jeugdbescherming.

We gaan aan de slag met het uitvoeringsplan 'Geweld Thuis Samen Aanpakken'

De projecten en acties in het uitvoeringsplan zijn (sub-)regionale activiteiten. Daarnaast is soms op lokaal niveau specifieke inzet nodig. Alle gemeenten hebben ook zelf een verantwoordelijkheid in de aanpak van huiselijk geweld. In het uitvoeringsplan zijn acties voorgesteld voor lokale gemeenten. De komende periode bepalen we welke accenten in Zoeterwoude gelegd worden.

Het Zorg- en Veiligheidshuis is bezig haar interne processen te verduidelijken zodat de lokale processen daar beter op aansluiten.

2A.3 Wet Maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

De gemeente wil dat inwoners van jong tot oud vitaal blijven en gezond leven. Dat betekent dat iedereen zo lang mogelijk in staat moet zijn zelfstandig en maatschappelijk actief te blijven. Ook in Zoeterwoude is sprake van vergrijzing. Daarnaast gaat het aantal mantelzorgers in onze gemeente, zoals ook te zien is bij de landelijke ontwikkelingen, toenemen. Het is de taak van de gemeente om ondersteuning te bieden aan inwoners die niet op eigen kracht zelfredzaam zijn. De vergrijzing heeft invloed op het aantal vragen voor hulp en ondersteuning in het dagelijks leven. Hierdoor stijgt het aantal mensen dat aanspraak doet op de voorzieningen vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Door deze stijging worden de kosten ook hoger. Dit wordt de uitdaging voor de komende jaren.

Sinds de invoering van de Wmo werkt de gemeente samen met andere gemeenten in de Leidse regio. De samenwerking richt zich enerzijds op het opstellen van beleid en ontwikkelen van (maatwerk)voorzieningen en anderzijds op het gezamenlijk inkopen van hulp en hulpmiddelen. Het ontwikkelen van Wmo-voorzieningen vindt ook plaats in samenwerking met de zorgorganisaties die hulp en ondersteuning aan de inwoners in de Leidse regio bieden. Daarbij is ook de Adviesraad Wmo & Jeugd Zoeterwoude intensief betrokken.

Wat willen we bereiken?

Een passend en betaalbaar aanbod van maatwerkvoorzieningen Wmo

Inwoners die niet zelfredzaam zijn en niet in staat zijn om met hulp van hun sociaal netwerk problemen in het dagelijks leven op te lossen, helpen we met een passend en kwalitatief aanbod aan maatwerkvoorzieningen.

Een verantwoord gebruik van persoonsgebonden budgetten

Inwoners hebben het recht om te kiezen voor zorg vanuit een persoonsgebonden budget. Bij zorg vanuit een persoonsgebonden budget moet de inwoner zelf de zorg bij een hulpverlener inkopen. De inwoner moet dan in staat zijn om zelf een persoonsgebonden budget te beheren. De hoogte van de budgetten wordt bepaald door de hoogte van tarieven die de gemeente aan de door hen gecontracteerde aanbieders betaalt. De inwoner moet met het persoonsgebonden budget in staat zijn om de noodzakelijke zorg in te kopen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We kopen Wmo-voorzieningen in

Samen met de gemeenten uit de Leidse regio sluiten we overeenkomsten met aanbieders van maatwerkarrangementen (begeleiding en dagbesteding) en maatwerkvoorzieningen (huishoudelijke zorg, maaltijdvoorziening). In partnerschap met de gecontracteerde aanbieders werken we aan het doorontwikkelen van de voorzieningen. Het vergroten van de zelfredzaamheid en het eventueel eerder afbouwen van Wmo-ondersteuning is daarbij een ontwikkelopgave. Daarnaast is er ook aandacht voor de wachttijden en het personeelstekort.

We kopen hulpmiddelen in

Naast de maatwerkvoorzieningen verstrekken we als gemeente ook woningaanpassingen (zoals trapliften), rolvoorzieningen (rolstoelen, elektrische rolstoelen) en vervoersvoorzieningen (scootmobielen, driewiel fietsen en de regiotaxi). Door het verstrekken van deze voorzieningen zorgen we dat inwoners ondanks hun beperking participeren in de samenleving.

We monitoren de ontwikkelingen op het gebied van persoonsgebonden budgetten

We gaan de totale kosten van persoonsgebonden budgetten monitoren. Daarnaast gaan we meer inzetten op toezicht van de kwaliteit en rechtmatigheid. De door de inwoner zelf ingekochte hulp moet immers leiden tot de gewenste doelen (datgene dat bereikt moet worden met de inzet van de hulp). Daarbij moeten we ook beoordelen of het budget ook rechtmatig wordt gebruikt. Met andere woorden: wordt het budget alleen gebruikt voor het inkopen van hulp. Voor toezicht op rechtmatigheid hebben we afspraken op Leids regioniveau gemaakt.

We voeren cliëntervaringsonderzoeken uit

Als gemeente vragen we of de inwoners tevreden zijn met de hulp en ondersteuning die hen geboden wordt. Of dat zij tevreden zijn met de hulpmiddelen die verstrekt zijn. Deze ervaringen nemen wij mee tijdens de gesprekken die wij met gecontracteerde aanbieders en leveranciers hebben. De gemeente laat jaarlijks een cliëntervaringsonderzoek uitvoeren. De basis daarvoor is een wettelijke set van tien vragen. Daarnaast kunnen we extra vragen toevoegen. Met dit onderzoek krijgt de gemeente een algemeen en geanonimiseerd beeld van de tevredenheid van de inwoner over de contacten met de medewerkers van het sociaal team en de wijze waarop is omgegaan met de (hulp)vraag. In de contracten met de aanbieders hebben wij opgenomen dat zij verplicht zijn om regelmatig klanttevredenheidsonderzoeken uit te voeren.

MANTELZORG

Mantelzorg is onbetaalde en vaak langdurige zorg voor zieke familieleden of vrienden. Dit kan verzorging zijn of hulp bij dagelijkse activiteiten. Gemeenten ondersteunen mantelzorgers bijvoorbeeld met (tijdelijke) overname van de zorg door een vrijwilliger of beroepskracht (respijtzorg). Het aantal mensen dat mantelzorg nodig heeft neemt de komende periode naar verwachting aanzienlijk toe. Om dit op te vangen moeten meer (werkende) mensen mantelzorg leveren. Daarnaast kan dit betekenen dat mantelzorgers intensievere zorg gaan geven of voor meerdere personen tegelijk gaan zorgen.

Wat willen we bereiken?

Ondersteuning en waardering voor mantelzorgers

We willen mantelzorgers informatie, advies, begeleiding en emotionele steun bieden. Dit helpt overbelasting te voorkomen en de kwaliteit van de mantelzorg te verbeteren. Daarnaast willen we mantelzorgers waarderen en hun inspanningen erkennen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden mantelzorgondersteuning

Om mantelzorgers te ondersteunen en overbelasting te voorkomen, bieden we uitgebreide informatie en advies. Dit varieert van persoonlijk advies en hulp bij administratieve taken tot ondersteuning bij het versterken van hun netwerk. Mantelzorgers kunnen ook terecht bij onze mantelzorgcoach, die regelmatig spreekuren houdt bij zorginstelling Emmaus en het Cultuurhuis.

We uiten waardering voor de mantelzorgers

We erkennen en waarderen de onmisbare inzet van mantelzorgers door jaarlijks de 'Dag van de Mantelzorg' te organiseren. Tijdens deze dag organiseren we ontspanningsactiviteiten en een bloemenactie om onze waardering te tonen.

We organiseren lotgenotencontact en educatie

Voor mantelzorgers en (zorg)vrijwilligers organiseren we themabijeenkomsten en scholingssessies. Deze bijeenkomsten bieden een platform voor het uitwisselen van ervaringen en het opdoen van nieuwe kennis. Deze bijeenkomsten dragen bij aan hun persoonlijke en professionele ontwikkeling.

We bieden respijtzorg

We begrijpen hoe belangrijk het is om mantelzorgers de nodige rust te geven. Daarom bieden we op maat gemaakte respijtzorg aan. Hierdoor kunnen ze even op adem komen terwijl hun zorgtaken worden overgenomen door getrainde vrijwilligers.

We zetten mantelzorgmaatjes in

Voor mantelzorgers die extra emotionele steun nodig hebben zetten we mantelzorgmaatjes in. Deze maatjes bieden een luisterend oor en tonen begrip waardoor mantelzorgers zich erkend en gesteund voelen.

We vergroten de aandacht voor risicogroepen

We richten ons ook op specifieke risicogroepen onder de mantelzorgers. Voor mantelzorgers die zorgen voor iemand met dementie bieden we gespecialiseerde cursussen aan. Daarnaast zetten we onze lotgenotengroep voor dementiemantelzorgers voort en blijven we het Alzheimercafé ondersteunen. Op deze manier kunnen mantelzorgers hun ervaringen delen en steun vinden.

VRIJWILLIGERS

Vrijwilligerswerk is een essentieel onderdeel van onze gemeenschap en vormt de ruggengraat van veel cruciale diensten en activiteiten. Zonder de inzet van vrijwilligers kunnen veel maatschappelijke initiatieven niet functioneren. Dit loopt uiteen van het rondbrengen van maaltijden bij ouderen, scheidsrechter zijn bij een sportclub, bezoeker-vrijwilliger zijn in een zorginstelling tot vrijwilliger zijn bij een welzijnsorganisatie. Het is van vitaal belang om vrijwilligers te vinden en te behouden. Alleen zo zorgen we ervoor dat onze gemeenschap veerkrachtig en bloeiend blijft. Het vrijwilligerslandschap in onze gemeente staat onder druk. Er is een structureel tekort aan vrijwilligers.

Wat willen we bereiken?

Ondersteunen, waarderen en faciliteren het vrijwilligerslandschap in Zoeterwoude

We willen een solide basis leggen voor vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in onze gemeente. Door hen de juiste ondersteuning en waardering te bieden, streven we ernaar het vrijwilligerswerk te bevorderen en te faciliteren. In het eerste kwartaal van 2025 wordt het nieuwe vrijwilligersbeleid vastgesteld.

Wat gaan we daar voor doen?

We voeren actiepunten van het nieuwe vrijwilligersbeleid uit

We starten met het uitvoeren van de actiepunten die voortkomen uit de nieuwe nota vrijwilligersbeleid. Hiermee waarborgen we een gestructureerde en effectieve ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

2A.4 Maatschappelijke zorg

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

In de Leidse Regio werken de gemeenten Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten en Zoeterwoude samen aan de transformatie en decentralisatie van de Maatschappelijke Zorg (de verzamelterm voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang). De gemeenten werken gezamenlijk aan de opstelling van het programmaplan "Alle inwoners horen erbij! Samen bouwen aan Maatschappelijke zorg in de Leidse regio 2023-2029". Het programmaplan sluit aan op de landelijke adviezen en ambities die zijn gegeven op het terrein van de Maatschappelijke zorg. Het gaat hier om de aanpak van dak- en thuisloosheid en de transformatie van

beschermde wonen. Op het gebied van gespecialiseerde maatschappelijke zorg wordt samengewerkt met de andere subregio's van Holland Rijnland (Duin- en Bollenstreek en Rijnstreek).

Om een goed beeld te krijgen van het aantal daklozen is in de regio Holland Rijnland in april 2024 de Ethostelling gehouden. Daarbij is dakloosheid gedefinieerd als 'een gebrek aan volwaardige huisvesting'. In de telling zijn ook mensen meegenomen die tijdelijk verblijven bij familie, vrienden en kennissen (ook wel bankslapers genoemd), verblijven in niet-conventionele woonplekken (zoals auto's en vakantiewoningen) of mensen die te maken hebben met een dreigende huisuitzetting. De uitkomsten van de Ethos-telling worden in het najaar van 2024 gepresenteerd.

In de Leidse regio is de afgelopen jaren al veel gedaan aan preventie van dakloosheid. Om een duidelijk beeld te krijgen van de huidige situatie, is in 2024 de Preventiescanner Dakloosheid uitgevoerd. Deze geeft de gemeenten een beeld van de huidige preventieve aanpak van dak- en thuisloosheid. De preventiescanner herhalen we over enkele jaren om te zien of de aanpak verbeterd is. Ook de uitkomsten van de preventiescanner zijn eind 2024 beschikbaar.

Wat willen we bereiken?

Passende ondersteuning voor de doelgroep

Het doel van de Leidse regiogemeenten is om passende ondersteuning te bieden als een inwoner in een kwetsbare situatie terecht komt.

Evenwichtig woonaanbod voor de doelgroep

In 2022 heeft onderzoeksbureau AEF vanwege de doordecentralisatie onderzoek gedaan naar de woonvraag en het woonaanbod voor inwoners in een kwetsbare situatie. Het totaal aantal benodigde woonzorgvoorzieningen is in de Leidse regio aanwezig maar voor inwoners met verschillende problematiek niet helemaal in evenwicht. Daarnaast is de verdeling binnen de Leidse regio niet optimaal.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zorgen voor een passend aanbod aan ondersteuning

We organiseren kwalitatief goede ondersteuning voor inwoners in een kwetsbare situatie: integraal, dichtbij en op maat. We bieden inwoners waar mogelijk in hun eigen woonomgeving de benodigde ondersteuning. Dit in plaats van inwoners in een woonzorgvoorziening of maatschappelijke opvang onder te brengen. Ons uitgangspunt is dat we met het realiseren van voorzieningen rekening houden met de omvang van de problematiek in Zoeterwoude. Dak- en thuisloosheid benaderen we als een woonprobleem en niet als een zorgprobleem. Daarbij nemen we de situatie van de inwoner als uitgangspunt. We focussen ons op de aanpak dakloosheid naar aanleiding van de uitkomsten van de preventiescanner en de Ethos-telling.

We realiseren woningen indien zich kansen voordoen

De mutatiegraad in de gemeente is laag. Dit betekent dat zich binnen het aanbod van sociale huurwoningen zich niet veel kansen voordoen om een woning beschikbaar te stellen voor mensen uit de aandachtsgroep maatschappelijke zorg. We blijven ons er voor inzetten om, samen met woningcorporatie Rijnhart Wonen, vrijkomende huurwoningen beschikbaar te stellen voor deze aandachtsgroep. We houden daarbij ook rekening met de huisvestingsvraag van andere bijzondere doelgroepen.

We realiseren twee scheve huisjes in Zoeterwoude

Scheve huisjes zijn woonunits voor inwoners die, ondanks inspanningen van hulpverleners en woningcorporaties, niet passen in de reguliere sociale woningmarkt. In de regio Holland Rijnland zijn afspraken gemaakt over het realiseren van een aantal scheve huisjes per subregio. De gemeente realiseert voor een periode van 10 jaar twee woonunits aan het Zwetpad. In de voorbereiding is door de gemeente intensief samengewerkt met Rijnhart Wonen en De Binnenvest. De woonunits worden door Rijnhart Wonen geplaatst. De zorg en ondersteuning aan de bewoners van de woonunits wordt geleverd door zorgorganisatie De

Binnenvest. Omdat we voor de aansluiting op de nutsvoorzieningen afhankelijk zijn van externe partijen vindt de daadwerkelijke bewoning van de woonunits pas in de loop van 2025 plaats.

De kosten voor het realiseren van de woonunits komen volledig ten laste van het Investeringsfonds Maatschappelijke zorg Leidse regio.

2A.5 Onderwijs

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

Ieder kind heeft recht om zich te ontwikkelen en om te leren. Scholen in Nederland hebben de vrijheid om het onderwijs in te richten zoals zij dat zelf willen, zolang ze aan de landelijke eisen voldoen. Een gemeente heeft geen invloed op het onderwijsbeleid van de school.

Sommige kinderen hebben daarbij extra ondersteuning nodig. Veelal kan deze ondersteuning geboden worden door de school zelf, in de klas of daarbuiten. Soms is er jeugdhulp of zorg nodig om kinderen naar school te laten gaan. Om kinderen goede ondersteuning te bieden en een zo passend mogelijke onderwijsplek te bieden organiseert en financiert de gemeente jeugdhulp op school. Wij zijn daarnaast verantwoordelijk voor de voor- en vroegschoolse educatie (vve) voor kinderen die risico lopen op een onderwijsachterstand. Daarnaast is het organiseren van leerlingenvervoer ook een verantwoordelijkheid van de gemeente.

Wat willen we bereiken?

Passend Onderwijs voor alle kinderen

Het Voor- en Vroegschoolse educatiebeleid (vve-beleid) is gericht op het voorkomen en bestrijden van ontwikkelingsachterstanden en het bieden van gelijke onderwijskansen voor iedereen. We willen ouders meer betrekken bij de ontwikkelingen van hun kind. Ook willen we betaalbare, kwalitatieve en duurzame peuteropvang blijven realiseren voor iedereen die dit nodig heeft.

Samen met de samenwerkingsverbanden stellen we een ontwikkelagenda op waarbij aandacht is voor het jonge kind en de doorgaande lijn, minder zelfredzame jongeren en de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp.

Jeugdhulp op school

De school is de plek waar kinderen vrijwel dagelijks komen en contact hebben met onderwijsprofessionals. Door samen laagdrempelig en vroegtijdig te signaleren kan preventieve ondersteuning en doelmatige zorg geboden worden. Om kinderen die ondersteuning te bieden is het noodzakelijk dat gemeenten in samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs en schoolbesturen samenwerken. Deze samenwerking wordt in de regio versterkt door jeugdhulp op school te organiseren. We willen hiermee voor meer samenhang tussen onderwijs en jeugdhulp zorgen. We geven daarmee ook invulling aan het landelijk doel om de vraag naar jeugdhulp te verminderen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren het VVE-beleid uit

We gaan een inkomensafhankelijke bijdrage vragen voor voorschoolse educatie. Hiermee beogen we meer betrokkenheid van ouders. We willen ouders door het aanbieden van programma's, zoals een voorleescursus, meer betrekken bij de ontwikkelingen van hun kind.

We stellen een Lokale Educatieve Agenda op

De Lokale Educatieve Agenda (LEA) is als landelijk instrument geïntroduceerd om daarmee lokaal invulling te geven aan onderwijsachterstandenbeleid. Het gaat om afspraken over het bevorderen van integratie, het voorkomen van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en het inschrijven en toelaten van leerlingen. We maken hierover op Zoeterwoudse schaal afspraken met de schoolbesturen en de kinderopvang.

We maken afspraken met scholen en jeugdhulpaanbieders

We intensiveren de lokale samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp. De inkoop van jeugdhulp op school hebben we ondergebracht bij de regionale inkoop van specialistische jeugdhulp. De Stichting Jeugdteams Leidse regio en de jeugdhulpaanbieders maken afspraken met de scholen over de inzet van jeugdhulp op school.

We hebben periodiek overleg met de scholen

We willen de contacten met de beide basisscholen verstevigen. Daarbij willen we thema's behandelen die voor de scholen en/of de gemeente actueel zijn. Bijvoorbeeld nieuwkomersonderwijs, preventieve jeugdhulp, duurzaamheid en personeelstekorten. We voeren jaarlijks bestuurlijkoverleg met de schooldirecteuren. We staan daarbij open voor tussentijds overleg. Ook voeren we ieder kwartaal overleg met de interne begeleiders van de scholen, de schooldirecteuren en medewerkers van het CJG.

We stellen budget beschikbaar voor aanvullend cultureel onderwijsaanbod

Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) is een programma in Nederland gericht op het versterken van cultuureducatie in het basisonderwijs. CMK4, de vierde fase van dit initiatief, start in 2025 en bouwt voort op eerdere successen en streeft naar diepere integratie van kunst en cultuur in het curriculum. Het programma stimuleert samenwerking tussen scholen en culturele instellingen. Met als doel kinderen te inspireren, hun creativiteit te ontwikkelen en hen kennis te laten maken met diverse kunstvormen.

LEERLINGENVERVOER

Wat willen we bereiken?

Zorgdragen voor leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is vervoer aan leerlingen die niet zelfstandig naar school kunnen. Bijvoorbeeld door ziekte, een handicap of gedragsproblemen. Wij zorgen ervoor dat leerlingen die naar het speciaal basis- en speciaal voortgezet onderwijs gaan hier ook naartoe gebracht worden. Samen met de gemeenten Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest hebben we een meerjarige overeenkomst met een vervoerder afgesloten. Daarnaast kunnen ouders een vergoeding krijgen voor het zelf halen en brengen van hun kind. Ons uitgangspunt is om kinderen en hun ouders zelfredzaam te houden op het gebied van vervoer.

Wat gaan we daar voor doen?

We monitoren de kwaliteit van de dienstverlening van de vervoerder

We monitoren en evalueren jaarlijks de kwaliteit van hun diensten. Dit doen we aan de hand van klanttevredenheidsonderzoeken. We voeren met de vervoerder periodiek overleg over hun dienstverlening en optredende knelpunten.

We starten met een pilot voor vergroten zelfredzaamheid bij verplaatsen

Samen met Forseti, adviseur op het gebied van doelgroepenvervoer, is de gemeente Leiden een pilot gestart om kinderen die gebruik maken van leerlingenvervoer zelfredzamer te maken. De pilot houdt in dat kinderen onder begeleiding van Forseti kennismaken met het openbaar vervoer en de daar bijhorende vaardigheden ontwikkelen.

Het traject wordt in samenwerking met Arriva uitgevoerd. Het uiteindelijke doel is om het kind van aangepast vervoer te laten overstappen naar openbaar vervoer. Na evaluatie van de pilot beoordelen we of dezelfde aanpak ook voor Zoeterwoude zinvol is.

KINDEROPVANG

Wat willen we bereiken?

Een veilige en kwalitatieve kinderopvang

We willen veilige en kwalitatieve kinderopvang blijven aanbieden voor de kinderen uit Zoeterwoude. Dit houdt in dat alle locaties van de kinderopvang en gastouders voldoen aan de kwaliteitseisen. We zijn wettelijk verplicht om toezicht uit te laten voeren bij de kinderopvanglocaties. De opdracht is dat 100% van alle kinderopvanglocaties en 50% van de gastouderlocaties worden geïnspecteerd.

Wat gaan we daar voor doen?

We laten het toezicht uitvoeren door de GGD

De GGD inspecteert en houdt toezicht op alle kinderopvangvoorzieningen. Dit doen zij door middel van “flexibel inspecteren”. Dat houdt in dat er niet volgens een standaardlijst wordt geïnspecteerd, maar steeds op andere punten wordt gecontroleerd om de inspectie daarmee onvoorspelbaar te maken. Ook worden niet meer alle inspecties op afspraak gedaan maar komen de toezichthouders onaangekondigd langs.

De GGD stelt het inspectierapport op. Indien van toepassing zal de gemeente hierop handhaven. De gemeente is verantwoordelijk voor het actueel houden van het Landelijk Register Kinderopvang.

2A.6 Ouderenzorg

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

Eén van de belangrijke maatschappelijke opgaven waarvoor we ons in de komende jaren gesteld zien, is de vergrijzing. Dit betekent dat er ook in Zoeterwoude meer ouderen, hoogbejaarde ouderen en thuiswonende ouderen zijn die een beroep doen op onze voorzieningen. Dit vraagt een passend en toegankelijk aanbod van activiteiten en voorzieningen die zorgen voor deelname van ouderen aan de maatschappij en hen stimuleren om te bewegen.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van de zelfredzaamheid en het welbevinden van ouderen

Ons doel is om ouderen in Zoeterwoude een passend aanbod van activiteiten en voorzieningen te bieden die hun zelfredzaamheid en welbevinden bevorderen of in standhouden. Daarnaast willen we de samenwerking tussen ouderenorganisaties versterken en de nieuwe succesvolle activiteiten voortzetten. In het eerste kwartaal 2024 heeft de CAS-coördinator een enquête gehouden onder de deelnemers aan het CAS-overleg. Hieruit bleek dat de organisaties geen behoefte hebben aan een intensievere samenwerking.

De Coördinator Activiteiten Senioren (CAS) ondersteunt, informeert en adviseert ouderenorganisaties zoals Zoeterwoude voor Elkaar (ZvE), de Buren en de senioren sociëteiten.

We ondersteunen en subsidiëren activiteiten die gericht zijn op maatschappelijke deelname, ontmoeting en beweging. Door deze activiteiten te faciliteren, bevorderen we de deelname van senioren aan het sociale leven en helpen we eenzaamheid te bestrijden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We bieden een passend aanbod van activiteiten en voorzieningen

In de afgelopen jaren heeft de denktank '60-70 jaar' veel nieuwe activiteiten bedacht en ontwikkeld. De activiteiten die goed lopen, worden ook in 2025 voortgezet. Bijvoorbeeld Samen Eten (nu iedere maand, afwisselend in Dorp en Rijndijk), boekbesprekingen, cursus filosofie, danscafé (Dorp en Rijndijk), jeu-de-boulesmiddagen en breien en haken (in de Eendenkooi, het Cultuurhuis en buurthuis de Weipoort). De leden van de denktank en de CAS hebben aangegeven dat er op dit moment geen nieuwe activiteiten bedacht hoeven worden.

Indien nodig passen zij de activiteiten aan de behoefte van de deelnemers aan.

In 2025 onderzoeken we of samengewerkt kan worden met de Zoeterwoudse vereniging VVUB (Vrienden Voor Uit Buiten). Deze vereniging organiseert veel activiteiten, met name voor de doelgroep 50 tot 70 jaar.

We stimuleren de samenwerking tussen organisaties

De Coördinator Activiteiten Senioren stimuleert de samenwerking tussen verschillende ouderen- en culturele organisaties om activiteiten goed op elkaar af te stemmen. Uit de eerder genoemde enquête, gehouden onder de leden van de CAS-vergadering, kwam naar voren dat er geen behoefte is aan een dynamischere samenwerking. Twee keer per jaar een vergadering in de raadzaal vindt iedereen voldoende.

We gaan door met de welzijnsbezoeken

We zetten de welzijnsbezoeken voort bij inwoners van 75 jaar en ouder. Door middel van de welzijnsbezoeken komen we in contact met de doelgroep. Tijdens deze bezoeken leveren wij een bijdrage om de zelfredzaamheid en het welbevinden van deze inwoners te bevorderen. Daarnaast bieden we persoonlijke ondersteuning en advies dat is afgestemd op de individuele behoeften van de senioren.

2A Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren (2023 betreft schattingen)			
Beleidsindicatoren Onderwijs			
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) % ¹	n.n.b.	1,3%	1,2%
Absoluut verzuim ²	0,78%	0	0,5
Relatief verzuim ³	13,27	7	8
Beleidsindicatoren Sociaal domein			
Bijstandsuitkeringen	56	64	64
Banen ⁴	945	1.153	1.157
Netto arbeidsparticipatie ⁵	72%	74%	75%
Personen met een bijstandsuitkering ⁶	92	94	94
Lopende re-integratievoorzieningen ⁷	7.0	8,1	8.3
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO ⁸	325	421	500
Beleidsindicatoren Jeugd			
Werkloze jongeren ⁹	0%	0%	0%
Kinderen in uitkeringsgezin ¹⁰	3%	3%	2,5%
Jongeren met een delict voor de rechter ¹¹	0	n.n.b.	n.n.b.
Jongeren met jeugdhulp ¹²	13,7%	11,1%	12%
Jongeren met jeugdbescherming ¹²	0,6%	0,6%	0,6%
Jongeren met jeugdreclassering ¹³	0%	0%	0,2%

¹ Bron: Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

² Bron: Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 inwoners (5-18 jaar).

³ Bron: Jaarverslag Regionaal Bureau Leerplicht (RBL), aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners (5-18 jaar).

⁴ Bron: LISA, aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)

⁵ Bron: CBS, percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking

⁶ Bron: CBS, aantal per 10.000 inwoners

⁷ Bron: CBS, aantal per 10.000 inwoners (15-64 jaar)

⁸ Bron: GMSD, aantal per 10.000 inwoners

⁹ Bron: Verwey Jonker Instituut, percentage inwoners (16-22 jaar)

¹⁰ Bron: Verwey Jonker Instituut, percentage inwoners (tot 18 jaar)

¹¹ Bron: Verwey Jonker Instituut, percentage inwoners (12-21 jaar)

¹² Bron: CBS, percentage jongeren (tot 18 jaar)

¹³ Bron: CBS, percentage jongeren (12-23 jaar)

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht Programma 2A Zorgzame gemeente

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
2A.1 Participatie	Lasten	2.766	4.229	3.625	2.085	2.095	2.095
	Baten	-2.892	-2.915	-2.452	-911	-911	-911
Saldo		-126	1.314	1.173	1.173	1.184	1.184
2A.2 Jeugd	Lasten	2.799	2.843	3.034	2.854	2.853	2.853
	Baten	-18	-18	-18	-18	-18	-18
Saldo		2.782	2.826	3.016	2.836	2.835	2.835
2A.3 WMO	Lasten	2.122	2.139	2.049	2.048	2.048	2.048
	Baten	-133	-47	-22	-22	-22	-22
Saldo		1.989	2.092	2.027	2.026	2.026	2.026
2A.4 Maatschappelijke zorg	Lasten	142	192	201	201	201	201
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		142	192	201	201	201	201
2A.5 Onderwijs	Lasten	817	746	748	987	1.092	990
	Baten	-136	-76	-78	-78	-78	-78
Saldo		681	670	670	909	1.014	912
2A.6 Ouderenzorg	Lasten	95	93	114	116	116	116
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		95	93	114	116	116	116
Totaal	Lasten	8.742	10.241	9.771	8.291	8.405	8.303
Totaal	Baten	-3.178	-3.056	-2.571	-1.030	-1.030	-1.030
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		5.564	7.185	7.201	7.261	7.375	7.272
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	8.742	10.241	9.771	8.291	8.405	8.303
Begrotingstotaal	Baten/ Ontr.	-3.178	-3.056	-2.571	-1.030	-1.030	-1.030
GERAAMD RESULTAAT		5.564	7.185	7.201	7.261	7.375	7.272

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 2A Zorgzame Gemeente stijgen in 2025 met € 561.000 en de baten stijgen in 2025 met € 551.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Participatie

De lasten stijgen in 2025 met € 442.000 met name door hogere lasten voor de opvang van Oekraïners (€ 551.000) en door lagere lasten voor de bijzondere bijstand (€ 100.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024. De baten stijgen in 2025 met € 551.000 door hogere baten voor de opvang van Oekraïners (€ 551.000).

De daling in de meerjarenraming van de lasten en baten komt met name doordat de specifieke uitkering voor de opvang van Oekraïners (2025: € 1.541.000) nog niet is begroot vanaf 2026. De huidige regeling loopt tot en met maart 2026. Wanneer de regeling wordt verlengd zal de begroting worden aangepast.

Jeugd

De lasten stijgen in 2025 met € 574.000 met name door hogere lasten voor de bijdrage aan SOZ (€ 446.000) als gevolg van prijsindexatie van de huidige budgetten en door een sterkte toename voor jeugdzorg. Daarnaast zijn er hogere lasten voor lokaal jeugdbeleid (€ 60.000). Voor 2025 dekken we dit uit de stelpost Groei en structureel nemen we het mee bij de oplossingsrichtingen van het ravijnjaar.

De daling in de meerjarenraming komt met name doordat vanaf 2026 een verwachte rijksbijdrage nog niet is verwerkt voor de hervormingsagenda jeugd (€ 122.000). Het rijk heeft voor 2025 de bijdrage al toegekend in de meicirculaire 2024. We verwachten dat het rijk in de septembercirculaire 2024 deze bijdrage structureel toekent.

WMO

De lasten dalen in 2025 met € 102.000 met name door lagere lasten voor de WMO huishoudelijke ondersteuning (€ 25.000) en door lagere lasten voor subsidies (€ 50.000).

Maatschappelijk zorg

De lasten stijgen in 2025 met € 9.000 door algemene verschillen.

Onderwijs

De lasten dalen in 2025 met € 3.000 met name door hogere lasten voor rente op investeringen bij onderwijshuisvesting (€ 55.000) en door lagere lasten voor huisvestingskosten onderwijs (€ 42.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024.

De stijging in de meerjarenraming komt met name doordat de rente en de afschrijving starten vanaf 2026 voor het nieuwe schoolgebouw van de basisschool De Bernadus.

Ouderenzorg

De lasten stijgen in 2025 met € 22.000 door bijstellingen in de interne verrekeningen.

2B Actieve en gezonde gemeente

Het onderdeel Actieve en gezonde gemeente bevat de volgende onderwerpen:

1. Cultuur en monumenten, zoals subsidies, bibliotheken, kunst en (rijks- en gemeentelijke) monumenten
2. Sport, bewegen en recreatie, waaronder sportstimulering, het zwembad en sportaccommodaties
3. Gezondheid

2B.1 Cultuur en monumenten

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers

Zoeterwoude is een hechte en sociale gemeenschap met een lokaal gericht cultureel aanbod. Een groot aantal vrijwilligers ondersteunt de organisaties en verenigingen die hier aan bijdragen. Om de gemeenschapszin te behouden moeten we deze organisaties en verenigingen ondersteunen en faciliteren.

Wat willen we bereiken?

Cultuurparticipatie en leesvaardigheid bevorderen

We willen cultuur toegankelijk maken voor iedereen door middel van educatieve en sociale activiteiten. Ons doel is om de leesvaardigheid en digitale inclusie te bevorderen.

Ondersteunen van de sociale cohesie, culturele initiatieven en de vitaliteit van Zoeterwoude

Ons doel is om organisaties, verenigingen en vrijwilligers te ondersteunen die bijdragen aan het culturele leven en de sociale gemeenschappen in Zoeterwoude. Door middel van een gedegen subsidiebeleid willen we er voor zorgen dat een breed scala aan activiteiten en initiatieven gefinancierd worden. Hierdoor wordt maatschappelijke betrokkenheid en gemeenschapszin bevorderd. Daarbij streven we naar een op vraag en aanbod afgestemd accommodatieniveau voor de gemeentelijke maatschappelijke voorzieningen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We faciliteren volwaardige bibliotheekvoorzieningen in Zoeterwoude

We houden de Bibliotheek Rijn en Venen en de Bibliotheek Meerburg in stand. We zorgen voor een actuele collectie.

We promoten digitale inclusie

We bieden een informatiepunt digitale overheid (IDO) aan waar inwoners terecht kunnen voor hulp en ondersteuning bij het gebruik van digitale overheidsdiensten. Dit punt helpt hen met vragen over bijvoorbeeld belastingformulieren, toeslagen en andere digitale overheidsdiensten.

We ondersteunen lokale kunstenaars en culturele activiteiten

We subsidiëren de Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude en andere culturele verenigingen om lokale kunst en cultuur te stimuleren. Daarnaast organiseren we culturele evenementen zoals de kunstroute (één keer per drie jaar). Ook ondersteunen we kunstsalons en kunstuitlen om lokale kunstenaars en de gemeenschap bij cultuur te betrekken.

We ontwikkelen een nieuwe nota cultuurbeleid

We ontwikkelen een nieuwe nota cultuurbeleid om een strategisch kader te bieden voor het bevorderen van cultuurparticipatie. Deze nota bevat richtlijnen en doelen om de komende jaren ervoor te zorgen dat onze inspanningen op het gebied van cultuur goed gecoördineerd en effectief zijn.

We kennen subsidies toe conform het meerjarensubsidieprogramma

We hebben een meerjarensubsidieprogramma voor de periode 2023-2026. De subsidiëring zorgt voor continuïteit en zekerheid voor de organisaties die afhankelijk zijn van deze subsidies. We kennen de subsidies toe

conform het subsidieprogramma. Om het subsidieproces transparanter en efficiënter te maken, passen we het subsidieproces aan.

We behandelen jaarlijkse subsidieaanvragen

Elk jaar behandelen we de subsidieaanvragen van verschillende organisaties en kennen we de benodigde subsidies toe. Dit proces zorgt ervoor dat de activiteiten en initiatieven die belangrijk zijn voor de gemeenschap worden ondersteund.

We verdelen de Heinekengift

We ontvangen jaarlijks € 15.000 van Heineken Nederland, bedoeld voor sociaal-culturele en sportieve activiteiten, jubilea en evenementen. Bijvoorbeeld de Groene Hardloop, seniorenpicknick, kerstreis en het Dorpsfeest.

We onderhouden contacten met culturele instellingen

Via gesprekken en bezoeken houden we contact met organisaties die in Zoeterwoude een aanbod verzorgen op cultureel gebied. Hierbij bespreken we onder andere de subsidieverstrekingen, het aanbod en het gebruik van de accommodaties.

We stellen nieuw subsidiebeleid op

We actualiseren de subsidieverordening en beschrijven de procedures voor het behandelen van de verschillende subsidieaanvragen. Het nieuwe subsidiebeleid dient als toetsingskader voor alle aanvragen. Dit helpt ons om subsidies objectief en consistent toe te kennen. Deze wordt in het eerste kwartaal van 2025 vastgesteld.

We voeren het benodigde onderhoud uit om de accommodaties in goede staat te houden, zodat deze kunnen dienen als ontmoetingsplek en plek voor activiteiten

Het Cultuurhuis biedt ruimte aan drie huurders, Stichting Oud Zoeterwoude, Ontmoetingsplek De Buren en Stichting Kunst en Cultuur. We stimuleren samenwerking tussen deze partijen. Het Cultuurhuis biedt ook een plek voor (nieuwe) activiteiten door anderen partijen, met name een aanbod gericht op de 'nieuwe senioren'.

Het Buurthuis de Weipoort heeft onderhoud aan de buitenkant nodig. Het schilderwerk is op plekken in slechte staat en verweerd. Om te voorkomen dat het hout gaat rotten moet er volgend jaar geschilderd worden en onderhoud plaatsvinden. We hebben een opname laten doen en een offerte ontvangen. De offerte bedraagt € 12.000. Het bestuur van Buurthuis de Weipoort heeft aangegeven zelf een bedrag bij te dragen. Wij vragen een bedrag te reserveren van € 9.000 voor het schilderwerk aan het Buurthuis.

2B.2 Sport en bewegen

Portefeuillehouder: wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

Wat willen we bereiken?

Bewegen en sporten stimuleren

Sport en bewegen zijn van grote maatschappelijke waarde. Het draagt bij aan fysieke en mentale gezondheid, creëert saamhorigheid en biedt kansen voor persoonlijke ontwikkeling.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen het sport- en beweegbeleid

In het sportbeleid beschrijven we hoe we sporten en bewegen stimuleren en hoe we hier met de sportaanbieders invulling aan geven. Het Herijkt Sportakkoord is hierbij van grote invloed.

Het sport- en beweegbeleid beschrijft tevens welke faciliteiten hierbij nodig zijn en omvat dus ook het sportaccommodatiebeleid. Er wordt ook inzicht gegeven in de opbrengsten van de sport en dit wordt breed uitgedragen.

We gaan sportpark Haasbroek herinrichten en verplaatsen de Klaverhal

Het herinrichten van een sportpark en het verplaatsen van een sporthal zijn complexe, lang lopende en kostbare processen. Deze veranderingen geven vorm aan de sportinfrastructuur van het dorp voor de komende decennia. Het proces heeft ook betrekking op de huidige sportaccommodaties. Door de relatie met de beheerders en gebruikers verder te versterken spelen we in op de veranderende situatie.

Het Zwembad Haasbroek blijft beschikbaar voor inwoners

Er wordt aan het zwembad gewerkt om het beschikbaar te houden voor inwoners van Zoeterwoude, zodat zij er veilig en met plezier kunnen blijven zwemmen. Hiervoor wordt zowel aan de fysieke status van het zwembad als aan de organisatie ervan gewerkt. Zo blijft het aansluiten bij zowel de nieuwe wettelijke vereisten als de veranderende gemeentelijke organisatie. We zorgen ervoor dat de werkzaamheden passend zijn met het oog op de herinrichting van het sportpark, om het zwembad in de huidige status open te houden.

We promoten een gezonde levensstijl bij inwoners

Energiek Zoeterwoude geeft invulling aan zowel het leefstijl- als het sportakkoord. Ze houden zich bezig met het ontwikkelen en organiseren van activiteiten. Daarnaast delen ze inspirerende verhalen en informatie over een gezonde levensstijl. Het programma wordt diverser om meer facetten van positieve gezondheid onder de aandacht te brengen en meer doelgroepen aan te spreken.

2B.3 Gezondheid

Portefeuillehouder: wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers en burgemeester F.Q.A. van Trigt

Begin februari 2023 hebben het ministerie van VWS, VNG, Zorgverzekeraars Nederland en de GGD het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend. In dit akkoord staan afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040. De Gezonde Generatie werkt aan de gezondheid van toekomstige generaties zodat zij kunnen opgroeien in een gezonde omgeving. Een gezonde leefstijl is hierbij belangrijk waarbij zij volop in worden gesteund door de mensen om hen heen.

In de Wet publieke gezondheid staan de wettelijke taken die de gemeente heeft op het gebied van volksgezondheid. Het merendeel van deze taken wordt door de Gemeenschappelijke Regeling Hecht uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen, bewaken en beschermen van de gezondheid en het welbevinden van de inwoners

We gaan voor een gezonde generatie. Het verhogen van de weerbaarheid en de gezondheid van mensen, die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving. Vanuit het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn producten ontwikkeld om de beoogde doelgroepen te bereiken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We analyseren en ontwikkelen onze invulling van de landelijke nota van het gezondheidsbeleid

In 2025 analyseren we de impact van de producten die vanuit GALA zijn ontwikkeld en passen we deze, waar nodig en mogelijk, aan zodat de gezonde generatie van 2040 dichterbij komt.

We werken aan de verankering van het plan 'Samen is gezelliger'

Het plan van de werkgroep 'Een tegen eenzaamheid' kent diverse onderdelen (zoals De Huiskamer die in De Eendenkooi wordt aangeboden). In 2025 worden deze geëvalueerd en waar nodig verankerd in de Zoeterwoudse samenleving.

We werken verder aan een dementievriendelijk Zoeterwoude

We verspreiden kennis over het omgaan met mensen met (beginnende) dementie en brengen het onderwerp onder de aandacht via Energiek Zoeterwoude. We realiseren dementievriendelijke routes en gaan verder werken aan de Dementiescan (waaronder het bevorderen van dagbesteding).

We versterken de samenwerking met Hecht

Hecht heeft een doorontwikkeling doorgemaakt en de dienstverlening verder ingericht en ontwikkeld. Met de regio zorgen wij er voor dat het aanbod van Hecht beter aansluit bij de opgave die we op het vlak van jeugdzorg hebben.

2B Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren			
Voldoet niet aan beweegnorm (Niet sporters) ¹	50%	45%	45%

¹ Bron: CBS/RIVM, percentage van inwoners

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht 2B Actieve en gezonde gemeente

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
2B.1 Cultuur en monumenten	Lasten	589	550	569	552	551	551
	Baten	-131	-69	-73	-73	-73	-73
Saldo		458	481	496	479	478	478
2B.2 Sporten en bewegen	Lasten	633	895	785	720	760	726
	Baten	-229	-142	-144	-144	-144	-144
Saldo		404	753	641	576	615	582
2B.3 Gezondheid	Lasten	599	730	799	763	665	665
	Baten	-111	-154	-124	-98	0	0
Saldo		488	577	675	665	665	665
Totaal	Lasten	1.821	2.175	2.153	2.036	1.976	1.942
Totaal	Baten	-471	-364	-341	-315	-217	-217
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		1.350	1.811	1.812	1.720	1.758	1.725
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	1.821	2.175	2.153	2.036	1.976	1.942
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-471	-364	-341	-315	-217	-217
GERAAMD RESULTAAT		1.350	1.811	1.812	1.720	1.758	1.725

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 2B Actieve en Gezonde Gemeente stijgen in 2025 met € 125.000 en de baten dalen in 2025 met € 23.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste de verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Cultuur en Monumenten

De lasten stijgen in 2025 met € 19.000 door met name hogere lasten voor het incidenteel opstellen van nota cultuurbeleid (€ 8.000) en een incidentele post voor onderhoud aan Buurthuis de Weipoort (€ 9.000). De baten stijgen in 2025 met € 4.000 door algemene verschillen.

Sporten en Bewegen

De lasten dalen in 2025 met € 45.000 door met name incidentele posten in 2024 voor advieskosten herontwikkeling sportpark Haasbroek (€ 75.000), onderhoud voor het zwembad (€ 18.000) en subsidies sport (€ 19.000).

De ontwikkelingen in het meerjarenbeeld komen met name door het wegvallen van incidenteel onderhoudsbudget voor het zwembad Haasbroek in 2024 en 2025. Daarnaast is in 2027 een eenmalige stijging van de lasten, doordat dit het laatste jaar is van rente en afschrijving van de oude toplaag en het eerste jaar van de nieuwe toplaag van het kunstgrasveld van voetbalvereniging Meerburg.

Gezondheid

De lasten stijgen in 2025 met € 91.000 door met name hogere lasten voor de bijdrage aan Hecht én een interne herverdeling van budget naar andere producten binnen programma 2A (€ 111.000) en lagere lasten Preventie gezondheidszorg (€ 29.000). De baten dalen in 2025 met € 30.000 door lagere baten vanuit het rijk (€ 10.000) en de provincie (€ 20.000).

De ontwikkelingen in het meerjarenbeeld van de lasten en baten komen met name door het wegvallen van incidentele middelen van de specifieke uitkering (Brede SPUK-regeling) vanaf 2027.

Investerings 2B Actieve en Gezonde gemeente

Investerings 2B Actieve en gezonde gemeente					
		Kapitaallasten			
Jaar aanvraag krediet	Omschrijving object	Investeringsbedrag	2026	2027	2028
2025	VV Meerburg vervangen toplaag kunstgrasvelden 3 en 4 in 2026	450.000	250	47.250	47.025
Totaal 2025		450.000	250	47.250	47.025

Toelichting

De toplaag van de kunstgrasvelden 3 en 4 wordt in 2026 vervangen. De levensduur van de toplaag van een kunstgrasveld is 10 jaar. In 2025 worden voorbereidingen getroffen voor de investering. Na de realisatie in 2026 wordt er vanaf 2027 afgeschreven.

2.1.3 Wonen en Ruimte

Portefeuillehouders: wethouder H.P. Olthof, wethouder A. Beekhuizen-Wesseling en burgemeester F.Q.A. van Trigt

Omschrijving van het programma

Dit programma omvat de ruimtelijke opgaven van de gemeenten. Het programma omschrijft zowel de ontwikkelingen als het beheer van de openbare ruimte en ruimtelijke projecten.

3A Ontwikkeling leefomgeving

3A.1 Groene Hartbeleid

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

Het Groene Hartbeleid is gericht op het versterken en mooi houden van het agrarische landschap van de gemeente Zoeterwoude. Dit doen we door onze agrariërs te ondersteunen in hun zoektocht naar de voortzetting van een toekomstbestendige onderneming. Waar mogelijk verbinden we dit met de thema's biodiversiteit, cultuurhistorie en recreatie. Hiermee zetten we in op 'een evenwichtige toedeling van functies aan locaties', zoals de Omgevingswet voorschrijft. Dit gebeurt in afstemming met ondernemers, gebruikers en mede-overheden.

LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE

Wat willen we bereiken?

Verder en blijvend versterken van het landschap en de cultuurhistorie

We behouden en versterken de kwaliteiten van ons landschap en dat wat mensen in de loop van de geschiedenis in het landschap hebben gemaakt. Dat doen we in afstemming met de gebruikers, eigenaren en beheerders.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zoeken nadrukkelijk regionale samenwerking op

We betrekken bij elk initiatief landschappelijke en cultuurhistorische aspecten. Wij zoeken hierbij samenwerking met agrariërs, de provincie Zuid-Holland, de omgevingsdienst, de regio Holland Rijnland en andere ketenpartners. Een resultaat van de regionale samenwerking is: het in de Regionale Investeringsagenda van Holland Rijnland op laten nemen van het verbeteren van de regionale groenblauwe dooradering (een toegankelijk netwerk van vaarroutes, fiets- en wandelpaden in het Groene Hart).

We denken mee met agrariërs wanneer zij aangeven een nieuwe bestemming te willen

Voorbeelden zijn een uitbreiding van een bedrijf, een nieuwe woning, een voedselbos of een permacultuur (een duurzame manier van tuinieren). Ook gaan we actief aan de slag met de uitkomsten van de keukentafelgesprekken, die we gevoerd hebben met de boeren in het gebied Groene Hart Noord.

We gaan bodemdaling als gevolg van veenoxidatie tegen

Daarvoor ondersteunen we het mogelijk maken van een Water Infiltratie Systeem (WIS). Dit doen we samen met meerdere regionale partijen.

BIODIVERSITEIT

Wat willen we bereiken?

Vergroten en versterken van de biodiversiteit

We geven extra aandacht aan het versterken van de populaties van de weidevogels en insecten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten ons in om de hele buitenruimte aantrekkelijker te maken voor diersoorten

We treffen (klimaatadaptieve) maatregelen zoals: het ontharden van de buitenruimte en het plaatsen van bijenhôtels. Daarnaast maken we geveltuinten mogelijk, doen we aan ecologisch bermbeheer en vergroten en versterken we ecologische verbindingzones. Hierin blijven we samenwerken met partijen, zoals de provincie Zuid-Holland, de BIZ Grote Polder, Heineken, Holland Rijnland, agrarische ondernemers, inwoners en buurgemeenten.

Een voorbeeld van een samenwerkingsverband is het programma Wijkbij van de provincie Zuid-Holland. Dit programma gaan we stimuleren. We doen dat onder andere door het mogelijk maken van geveltuinten en het samenwerken met de provincie en de vrijwilligers van Bij-Poort Zoeterwoude.

We zetten in op bewezen effectieve vormen van aanpak van invasieve soorten

Voorbeelden van invasieve soorten zijn de zoetwaterkreeft en de Japanse duizendknoop. Deze soorten zijn een punt van zorg. We blijven daarom verschillende regionale aanpakken van invasieve soorten volgen. Als een vorm van aanpak zich bewezen heeft, zetten we die in. Daarnaast gaan we in gesprek met belanghebbenden om tot een gezamenlijke aanpak te komen.

RECREATIE EN TOERISME

Wat willen we bereiken?

Recreatie en toerisme bevorderen

We gaan actiever beleid voeren voor recreatie en toerisme. Zoeterwoude heeft op dit gebied veel ontwikkelkansen. Dit is ook in het belang van boeren die hun bedrijfsvoering willen veranderen of helemaal op recreatie over willen schakelen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een beleidskader op om plannen voor recreatie en toerisme te toetsen en mogelijk te maken

Voor initiatieven is een toetsingskader nodig. We leggen daarin uitgangspunten vast om initiatieven te toetsen op een praktische manier. Waar nodig passen we lokaal beleid en regels aan

We zetten de opbrengsten uit de heffing van toeristenbelasting in

Dat doen we bijvoorbeeld door het aanbrengen van extra impulsen op het gebied van recreatie en toerisme, zoals het promoten en het aanjagen van beleidsplannen.

We zoeken de aansluiting bij regionale en landelijke netwerken voor de promotie van Zoeterwoude

Bijvoorbeeld Leiden & Partners (Streek van Verrassingen), waarbij Leiden en omgeving als aantrekkelijk gebied voor toeristen wordt gepromoot. Toeristen hebben zo een aanbod van zee, cultuur en polders.

3A.2 Economische zaken

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

Zoeterwoude kent naar verhouding veel bedrijvigheid. Het aantal banen per 100 inwoners is meer dan twee keer zo hoog als in andere gemeenten in de regio. In de jaarlijkse ranglijst van economische toplocaties van Elsevier staat Zoeterwoude altijd in de top 5 van Zuid-Holland. En daar zijn we trots op!

ONDERNEMERSKLIMAAT

Wat willen we bereiken?

Gunstig en duurzaam ondernemersklimaat en werkgelegenheid

We verbeteren de detailhandelsvoorzieningen, vooral in het dorpscentrum. Bedrijventerreinen, kantorenlocaties en winkelgebieden in Zoeterwoude zijn gezond en toekomstbestendig. Het winkelaanbod is van goede kwaliteit en afgestemd op de wensen van de lokale en regionale klant.

Ondernemers in Zoeterwoude zijn tevreden over onze dienstverlening

De ondernemers geven ons minimaal een zeven. Niet alleen voor de dienstverlening door de bedrijfscontactfunctionaris, maar ook door de andere medewerkers.

Wat gaan we daarvoor doen?

We willen in de regio een goede samenhang tussen de bedrijventerreinen en de bedrijven die daar zitten

We werken samen in Economie071- en Holland Rijnlandverband aan onder andere onze bedrijventerreinenstrategie, de regionale ontwikkelingsmaatschappij en circulaire economie. Een goed ondernemersklimaat is van meer dan alleen plaatselijk belang. Daarom werken we samen met de gemeenten

Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest en Voorschoten aan de Economische Agenda van de Leidse regio. Dat doen we onder de naam Economie071.

We blijven inzetten op de goede samenwerking met ondernemers in Zoeterwoude

Daarvoor hebben we vaste overlegmomenten met vertegenwoordigers van bedrijventerreinen (Heineken, Grote Polder) en winkelgebieden (Rijneke Boulevard). We spreken regelmatig met de ondernemers in het dorpscentrum. We zijn als gemeente makkelijk bereikbaar voor ondernemers. We onderzoeken de tevredenheid van ondernemers. Dit doen we door mee te doen aan het landelijk MKB- (midden- en kleinbedrijf-) onderzoek en de lokale Ondernemerspeiling.

AANLEG GLASVEZEL

Wat willen we bereiken?

De aanleg van glasvezel in het buitengebied is begin 2025 klaar

Elk adres in Zoeterwoude (ook in Dorp, Rijndijk en het buitengebied) heeft dan toegang tot supersnel internet via glasvezel.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij leveren samen met een marktpartij een werkend glasvezelnetwerk op

We hebben in het buitengebied een mantelbuizennetwerk aangelegd. Een marktpartij kan in deze buizen glasvezel aanleggen. Alleen op die manier is aanleg van glasvezel in het buitengebied mogelijk. Het is namelijk een duur gebied om in aan te leggen. De laatste delen van ons buitengebied worden begin 2025 aangesloten.

REGIONALE ONTWIKKELINGSMAATSCHAPPIJ (ROM)

Wat willen we bereiken?

In 2025 hebben we in beeld hoe een ROM eruit kan zien en wat deze kan doen

De verkenning van een regionale ontwikkelingsmaatschappij voor bedrijventerreinen (ROM-B) is onderdeel van de bedrijventerreinenstrategie van Economie071. Herontwikkelen, beter benutten, intensiveren, verdichten en verduurzamen zijn hierbij kernwoorden. Een ROM zou een oplossing kunnen zijn voor Zoeterwoude om de 'mismatch' tussen de ruimtevraag van bedrijven in de Grote Polder en de vastgoedmarkt aan te pakken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren in 2025 de kwartiermakersfase van de ROM uit met de andere Economie071-gemeenten

Om in een volgende fase concrete stappen te zetten, hebben wij in de zogenaamde projectenpijplijn een aantal projecten geïnventariseerd. Twee of drie projecten in de regio kunnen we als eerste pilots voor herontwikkeling oppakken. De Grote Polder is zo'n kanszone. De ervaringen van de pilots moeten onder andere helpen om de voorwaarden van een ROM-B beter vorm te geven.

3A.3 Vergunningen, toezicht, handhaving

Portefeuillehouders: burgemeester F.Q.A. van Trigt, wethouder H.P. Olthof en wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

VERGUNNINGVERLENING

Wat willen we bereiken?

De doelstellingen voor vergunningverlening uit het 'VTH-beleid 2023-2027' realiseren

'VTH' is: vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de regels in de fysieke leefomgeving.

In het VTH-beleid staan ook onze hoofdactiviteiten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen onze activiteiten voor vergunningverlening in 2025 op in het 'Uitvoeringsprogramma VTH 2025'

Eind 2024 stellen we dit programma vast en sturen we het ter informatie naar de raad.

VERWACHTE LEGES AANVRAGEN 2025

We kunnen midden 2024 geen hoogwaardige raming geven van het aantal aanvragen in 2025

Vanaf 2024 gelden de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. We zien dat zowel de markt als de overheid zich momenteel lerenderwijs aanpassen aan deze nieuwe werkelijkheid. Verder hebben we te maken met een stagnerende economie (en hogere rentes). Beide factoren, het effect van de nieuwe wetten en de stagnerende economie, zorgen ervoor dat we nu niet goed kunnen inschatten hoeveel aanvragen we in 2025 kunnen verwachten.

Voor 2025 houden we de legesprognose gelijk met de prognose voor 2024, op € 172.800

De opbrengst van de leges voor het in behandeling nemen van het aanvragen van vergunningen varieert sterk per jaar. De voorzichtige inschatting van vorig jaar voor de legesinkomsten over 2024 lijkt reëel te zijn. Halverwege dit jaar staat de teller namelijk op € 101.950 (van de verwachte € 172.800).

Omgevingswet	Subproduct	Medio 2024
Vergunningsaanvraag omgevingswet - activiteit en prioriteit		
	Bouwkosten onder €100.000 eenvoudig (Laag)	21
	Bouwkosten €100.000 tot €500.000 - complex (Gemiddeld)/eenvoudig (Laag)	1
	Een bouwactiviteit (omgevingsplan)	10
	Een bouwactiviteit (technisch)	5
	Inritten, uitvoeren werken, kappen en omgevingsplanmeldingen eenvoudig (Laag)	3
	Afwijken bestemmingsplan/buitenplanse omgevingsactiviteit eenvoudig (Gemiddeld)	2
	Afwijken bestemmingsplan/buitenplanse omgevingsactiviteit complex (Hoog)	1
	Monumenten (incl. beschermde stadsgezichten) eenvoudig (Gemiddeld)	1
	Omgevingsplanactiviteit	1
Subtotaal		45
Vooroverleg voeren Omgevingswet of Algemene plaatselijke verordening (Apv)		
	Een bouwactiviteit (omgevingsplan)	21
	Een bouwactiviteit (technisch)	3
	Omgevingsplanactiviteit	5
	Een flora- en fauna-activiteit	1
	Rijksmonumentenactiviteit	1
	Vooroverleg Apv	1
Subtotaal		32
Totalen		77

HANDHAVING

In paragraaf 2.2.8 'Handhaving' van dit document staat informatie over handhaving.

3A.4 Omgevingswet

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

Wat willen we bereiken?

De nieuwe omgevingswet is optimaal geïmplementeerd

De nieuwe omgevingswet moet verder worden geïmplementeerd. We hebben inmiddels de eerste ervaringen opgedaan onder de nieuwe Omgevingswet. De komende jaren scherpen we onze dagelijkse praktijk verder aan. We blijven leren en sturen waar nodig bij. Hierbij houden we oog voor de dagelijkse praktijk en de lange termijn visie.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken verder aan het omgevingsplan en gaan de omgevingsvisie evalueren en herzien. Daarnaast snijden we in de kosten van het budget voor de implementatie van de Omgevingswet. Hieronder zullen de genoemde onderwerpen nader zijn uiteengezet.

Evaluatie en herziening van de Omgevingsvisie

De eerdere Omgevingsvisie is vastgesteld in 2022. Er is toen afgesproken om dit product om de twee jaar opnieuw te bekijken en indien nodig aan te scherpen. Dit zullen we gaan doen rond eind 2024 en begin 2025. Als gemeente willen we veel van de Omgevingsvisie behouden, omdat het een vrij flexibel en goed kader geeft voor toekomstige ontwikkelingen. Bovendien blijft op deze wijze het intensieve traject van toen met de provincie en burgerparticipatie grotendeels behouden. De aanscherping zal hem dan ook, naar verwachting, voornamelijk zitten in kleinere aspecten.

Ontwikkeling van het Omgevingsplan

In dat plan komen alle gemeentelijke regels voor de fysieke leefomgeving voor ons grondgebied samen. Dit is de vervanger van het bestemmingsplan. We zorgen er in 2025 voor dat de structuur van het plan op orde is en het Omgevingsplan voor het Landelijk Gebied in conceptvorm is afgerond. Vanuit deze basis nemen we de eerste stappen naar een plan voor de hele gemeente, waarvoor de deadline op 1 januari 2032 is. Ook starten we met het per thema overzetten van regels uit de verordeningen naar het Omgevingsplan.

We kiezen in zijn geheel voor een meer kostenbesparende insteek.

In 2025 verwachten we een aantal kostenbesparingen te realiseren ten opzichte van de voorgaande jaren.

- De behoudend/voorzichtige insteek bij de herziening van de Omgevingsvisie en Omgevingsplan zullen de kostenposten stevig reduceren.
- Een projectleider Omgevingswet is niet meer nodig, omdat de medewerkers kennis hebben van de wet en er gekozen wordt voor een behoudend Omgevingsplan en behoudende insteek bij het updaten van de Omgevingvisie.
- Een adviseur voor vragenbomen en toepasbare regels is (voorlopig) niet nodig, omdat dit in 2024 is ingericht en enkel moet worden bijgehouden op aanpassingen beleid en eventueel wijzigingen in wet- en regelgeving.
- Er hoeft minder geld naar cursussen/bijbscholing te gaan, omdat de medewerkers al de eerste ervaring met de Omgevingswet hebben opgedaan.

De kostenbesparingen worden verrekend met de reserve Omgevingswet.

3A.5 Volkshuisvesting

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

LOKALE WOONVISIE EN STARTERSLENINGEN

Wat willen we bereiken?

Doorstroming op de woningmarkt verbeteren

Doorstroming zorgt ervoor dat bestaande woningen vaker beschikbaar komen. Mensen kunnen daardoor makkelijker verhuizen naar een woning die beter bij hun situatie past. De woningvoorraad wordt daarmee beter gebruikt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen beleid op voor lokaal maatwerk

Met lokaal maatwerk krijgt een kwetsbare doelgroep, die het op dat moment het hardst nodig heeft, voorrang op een sociale huurwoning. Bijvoorbeeld senioren die in Zoeterwoude wonen. Zij kunnen voorrang krijgen op gelijkvloerse woning in appartementencomplex met een lift. Dit zorgt voor doorstroom. De woning die senioren achter laten kan, zonodig, beschikbaar worden gesteld aan een andere kwetsbare doelgroep.

We passen de woonvisie aan op basis van de evaluatie die de raad vastgesteld heeft

De woningmarkt is in ontwikkeling. Om te kunnen blijven sturen op een gezond woonbeleid is het nodig om onze woonvisie te vernieuwen.

We blijven startersleningen geven

Een starterslening is een aanvullende lening bovenop de hypotheek van starters voor de koop van hun eerste woning. Deze lening helpt om het verschil te overbruggen tussen de prijs van de woning en het bedrag dat iemand maximaal kan lenen met een hypotheek. Hiermee vergroten we de kansen voor starters.

We gaan de Verordening Starterslening beoordelen

De woningmarkt is dynamisch en verandert snel. Wat in 2021 passend was, is nu mogelijk niet meer optimaal. Een evaluatie van de verordening kan inzicht geven in hoe effectief de starterslening is om starters te helpen een woning te kopen. Bovendien is het belangrijk om te onderzoeken of we de doelgroep voldoende bereiken en of aanpassingen nodig zijn. Op deze manier kunnen we meer starters helpen.

LOKALE WOONZORGVISIE

Wat willen we bereiken?

Leefomstandigheden en zelfredzaamheid van kwetsbare groepen verbeteren

Bij 'kwetsbare groepen' kunnen we denken aan ouderen en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een woonzorgvisie op, in de regio en lokaal

Met een woonzorgvisie geven we richtlijnen voor het combineren van wonen en zorg. De gemeenten in de Leidse Regio werken samen aan een subregionale woonzorgvisie, de zogeheten woonzorgcomponent. We stellen daarna een eigen lokale woonzorgvisie op. Die is afgestemd op de subregionale visie en gebaseerd op de specifieke behoeften en uitdagingen van onze gemeente.

REGIONALE HUISVESTINGSVERORDENING

Wat willen we bereiken?

De regionale Huisvestingsverordening sluit nog beter aan op de behoefte

We werken op het gebied van wonen samen met de regiogemeenten binnen Holland Rijnland. In de Huisvestingsverordening 2024 staan afspraken over woonruimteverdeling in de regio. Begin 2024 is de nieuwe Huisvestingswet in werking getreden. Als gemeente krijgen wij onder andere meer ruimte om lokaal maatwerk toe te passen. We willen de Huisvestingsverordening aan (laten) passen op basis van de nieuwe Huisvestingswet.

Wat gaan we daarvoor doen?

We leveren een inhoudelijke bijdrage aan de herziening van de Huisvestingsverordening

We verwachten dat de regio Holland Rijnland de verordening midden 2025 herziet.

WOONWAGENS

Wat willen we bereiken?

Een eigen woonwagen die in goede staat verkeert

De gemeente heeft één woonwagen in eigendom. Deze woonwagen verkeert in slechte staat en voldoet niet meer aan de huidige standaard.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan de woonwagen vervangen

We gaan de woonwagen vervangen door een occasion die voldoet aan de huidige standaard.

OVERZICHT WONINGBOUWPLANNEN

Project	2025	2026	2027	2028
Swetterhage		pm		
Europaweg 2			36	
Kerklaan/Ambachtsherenweg			47	
Hoge Rijndijk 103	23			
Nassaulaan 34/36		9		
Totaal	23	9 + pm	83	0

3A.6 Grondzaken

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

In dit onderdeel bespreken we de grondzaken die niet onder andere programmaonderdelen vallen. Dit gaat over het beheer van panden en gronden die eigendom zijn van de gemeente, de verkoop van snippergroen, parkeerplaatsen en grond voor nutsvoorzieningen. Het beleid voor aan- en verkopen staat in de Nota Grondbeleid.

Wat willen we bereiken?

Een betere vastgoedportefeuille en een efficiënte verkoop van gronden in 2025

Onze doelen voor 2025 zijn om de gemeentelijke vastgoedportefeuille in kaart te brengen en het innen van retributies (betalingen voor diensten) te verbeteren. Daarnaast willen we snippergroen, parkeerplaatsen en gronden voor nutsvoorzieningen efficiënt en verantwoord verkopen of verpachten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij richten ons op het beheer en de verkoop van gemeentelijke panden en gronden

We brengen het gemeentelijke vastgoed in kaart. En we werken mee aan het verkopen, verhuren of in gebruik geven van gronden zonder strategisch doel. We houden alleen vastgoed en gronden die belangrijk zijn voor het functioneren van de openbare ruimte of die een sociale of maatschappelijke functie vervullen. Bij het afhandelen van aanvragen over grondzaken houden we rekening met het Didam-arrest. Verder toetsen we aanvragen aan geldend beleid en besteden we aandacht aan het verbeteren van het inkomen van verkooprijzen en retributies.

3A.7 Ruimtelijke ontwikkeling

In het ruimtelijk domein zijn de ambities en uitdagingen onveranderd groot. Als gemeente dragen wij bij aan het waarmaken van de ambities en het vinden van oplossingen. Dat doen we door samen te werken met onze inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties.

Op provinciaal niveau werken we met collega-gemeenten aan de ruimtelijke puzzel om als regio een stevige gesprekspartner te zijn voor het Rijk. In Holland Rijnland werken we met een Regionale Investeringsagenda op verschillende thema's zoals: toekomstbestendig maken van het Groene Hart (duurzame landbouw, bodem, infrastructuur en nieuwe verdienmodellen voor agrariërs), toevoegen van woningen aan onze woningvoorraad, duurzaamheid, mobiliteit, campusontwikkeling en een mobiliteitsplein.

Onze inzet vertaalt zich naar een groot aantal projecten nu en in de komende jaren. Deze projecten staan in de agenda Ruimtelijke Ontwikkelingen Zoeterwoude. Omdat we niet alles op hetzelfde moment kunnen doen, is het nodig om de projecten in de tijd te spreiden. Elk half jaar informeren we de raad over de voortgang van deze projecten en of er aanpassing van de spreiding in de tijd nodig is.

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

PROJECT: BARREPOLDER-OOST

Wat willen we bereiken?

Nieuw bedrijventerrein Barrepolder-Oost ontwikkelen

Het nieuwe bedrijventerrein moet kansen bieden voor bedrijven uit Zoeterwoude en de Leidse regio. Hierin betrekken we ook de uitbreidingsplannen die Heineken heeft.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan ontwikkelscenario's opstellen voor Barrepolder-Oost

We toetsen in hoeverre die ontwikkelscenario's voldoende ruimte geven aan bedrijven uit Zoeterwoude en de Leidse regio. En we toetsen in hoeverre de uitbreidingsplannen van Heineken hierin passen.

We spannen ons in voor een ontsluitingsweg over het terrein van Heineken en voor het aanpassen van de molenbiotoop van de Barremolen.

PROJECT: HART VAN DUURZAME VOORUITGANG

Wat willen we bereiken?

Duurzame ruimtelijke ontwikkeling bij de afslag Zoeterwoude Dorp van de A4

Het gaat om het gebied rondom het Recreatief Transferium en de 'oksel' van de afslag van de A4. De nieuwe ontwikkeling moet de recreatie bevorderen, het ondernemersklimaat verbeteren en duurzame mobiliteit stimuleren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een globale visie met afwegingskader op

Dat doen we in nauwe samenspraak met belanghebbenden. We bekijken daarvoor diverse beleidsdocumenten en ingediende initiatieven voor het gebied. Ook kijken we naar de rol van de gemeente als grondeigenaar van een deel van het gebied.

PROJECT: FACILITEREN WONINGBOUWONTWIKKELING EUROPAWEG 2

Wat willen we bereiken?

Verkennen woningen op het terrein aan Europaweg 2

We onderzoeken de mogelijkheid om op het terrein aan Europaweg 2 woningen te ontwikkelen. In de zomer van 2023 hebben we daarvoor een overeenkomst getekend met de ontwikkelaar.

Deze ontwikkelaar is bezig het plan uit te werken. In 2025 willen we een volgende overeenkomst sluiten. Daarin willen we afspraken maken met de ontwikkelaar over de voorwaarden waarbinnen het project uitgevoerd mag worden. Daarna gaan we de vergunningsprocedure doorlopen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We maken een plan met de projectgroep, en stemmen dat af met de regionale partners

We stemmen af via de omgevingstafel (dat is het gesprek met alle partijen die voor het plan belangrijk zijn). Tegelijk stellen we een Nota van Uitgangspunten op voor het plan. Op basis daarvan kan de ontwikkelaar een plan indienen. De NvU leggen we voor aan de raad. De ontwikkelaar verzorgt de participatie met de omgeving. Wij houden hierbij een vinger aan de pols.

PROJECT: OPSTELLEN VAN EEN ONTWIKKELKADER VOOR DE KEER-WEER

Wat willen we bereiken?

Gemengd woon-werkgebied Keer-weer

We stellen een ontwikkelkader voor de Keer-weer op. Zo zorgen we ervoor dat hier een gemengd woon-werkgebied komt.

Wat gaan we daarvoor doen?

We werken de gebiedsvisie Keer-weer uit in een ontwikkelkader

Daarin staan de spelregels voor ruimtelijke initiatieven. Aan die spelregels kunnen we vergunningsaanvragen toetsen. We stellen het ontwikkelkader op in afstemming met de ondernemers op het terrein en de klankbordgroep.

PROJECT: FLEXWONEN MOLENPAD

Wat willen we bereiken?

Verkennen flexwoningen Molenpad

We willen weten of het mogelijk is om hier circa 50 flexwoningen neer te zetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

We onderzoeken samen met Rijnhart Wonen de haalbaarheid van flexwoningen aan het Molenpad

We stellen een nota van uitgangspunten vast en we doen een ruimtelijk en financieel haalbaarheidsonderzoek voor de locatie. Dit moet leiden tot een samenwerkingsovereenkomst waarin we concrete afspraken maken over de bouw van deze flexwoningen.

Portefeuillehouder: wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

PROJECT: HERINRICHTING SPORTPARK HAASBROEK EN VERPLAATSING KLAVERHAL

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendig, duurzaam sportpark Haasbroek

De inwoners van Zoeterwoude sporten en bewegen graag. Daarvoor zijn goede faciliteiten belangrijk. Dit willen we bij elkaar brengen in één groot sportpark. De gemeente en de betrokken verenigingen zetten hier in 2025 samen de schouders onder.

Wat gaan we daarvoor doen?

We onderzoeken verschillende mogelijkheden voor de inrichting van sportpark Haasbroek

Zodra de financiële richting voor dit project is bepaald, gaan we een aantal scenario's ter besluitvorming aan de raad voorleggen. In het verlengde hiervan gaan wij in overleg met betrokken verenigingen. Wij verwachten in het eerste kwartaal van 2025 meerdere scenario's te kunnen voorleggen.

Portefeuillehouder: burgemeester F.Q.A. van Trigt

PROJECT: NIEUWBOUW BERNARDUSSCHOOL ZOETERWOUDE-RIJNDIJK

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendige Bernardusschool

Uit leerlingprognoses blijkt dat het aantal leerlingen op de Bernardusschool de komende jaren flink toeneemt. Het huidige gebouw is te klein daarvoor. We willen een school die voldoende ruimte heeft voor het aantal leerlingen dat we verwachten. En we willen dat de school past in de openbare ruimte.

Wat gaan we daarvoor doen?

De bouw van de nieuwe school is begonnen

De oplevering staat gepland in mei 2025. Na de oplevering slopen we de oude school, en richten we de openbare ruimte opnieuw in. Onder die nieuwe inrichting valt ook de aanleg van speelplaatsen en groenvoorzieningen en het nemen van maatregelen om de veiligheid van het verkeer te waarborgen.

PROJECT: PERMANENTE UITBREIDING BASISCHOOL HET AVONTUUR

Wat willen we bereiken?

Een permanente uitbreiding van leslokalen voor basisschool Het Avontuur (De Buitenplaats)

Leerlingprognoses laten zien dat het aantal leerlingen op deze school verder toeneemt. Op een zeker moment wordt de school te klein daarvoor. In het schoolgebouw zitten meer functies: een Kindcentrum en kinderopvang. Na de permanente uitbreiding van de leslokalen zijn de tijdelijke noodlokalen overbodig.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zijn nu in de voorbereidende fase en het programma van eisen is bijna klaar

De volgende stap is het ontwerptraject. Daaruit volgt een definitief ontwerp. We hebben hiervoor een stuurgroep opgericht. Met de deelnemers van de stuurgroep werken we samen om te zorgen voor een zo goed mogelijke inrichting van het gebouw, bestaand en nieuw.

3A.8 Duurzaamheid en milieu

Portefeuillehouder: wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

GEMEENTELIJKE SUBSIDIE DUURZAAMHEID

Wat willen we bereiken?

Verduurzaming woningen

We stimuleren energiebesparende maatregelen voor woningen om duurzaamheid te bevorderen, kosten te besparen en het wooncomfort te verhogen. Daarnaast helpen we inwoners financiële voordelen te realiseren en meer zelfvoorzienend te worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

We brengen de rijkssubsidies onder de aandacht van inwoners

We blijven inwoners in de periode 2025-2028 informeren over het onderwerp duurzaamheid via de (vernieuwde) website 'Zoeterwoude gaat goed'. We gaan daarmee rijkssubsidies en leningen voor verduurzaming onder de aandacht brengen. Daarnaast krijgen we geld van het Rijk om zelf het Nationaal Isolatie Programma (NIP) uit te voeren. Hierbij besteden we veel aandacht aan communicatie. Ook blijven we bewonersbijeenkomsten en informatiebijeenkomsten organiseren. Zo zetten we in op verschillende communicatiekanalen om inwoners te informeren over de duurzaamheidssubsidies en duurzaamheidsleningen van het Rijk.

We stoppen met de gemeentelijke duurzaamheidssubsidies uit de Reserve Duurzaamheid

Uit een onderzoek van De Nederlandsche Bank is gebleken dat het Rijk al voldoende middelen biedt voor 98% van de huiseigenaren om hun woning te verduurzamen. De gemeentelijke duurzaamheidssubsidies zijn daarom niet meer nodig.

Portefeuillehouder: wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

KLIMAATADAPTATIE

Wat willen we bereiken?

De buitenruimte is in 2050 ingericht op het veranderende klimaat

Een klimaatbestendige gemeente betekent dat de gemeente zo is ingericht dat ze met extreem weer om kan gaan. Een voorbeeld hiervan is dat er in 2050 voldoende ruimte is voor het water om weg te stromen in periodes van extreme regenval. Ook willen we water opslaan als buffer in periodes van lange droogte.

Wat gaan we daarvoor doen?

We blijven het beleid 'klimaatadaptatie' uit 2021 uitvoeren

In 3A.1 staat wat we gaan doen aan klimaatadaptatieve maatregelen op het punt van biodiversiteit. Deze maatregelen zorgen voor meer groen en minder stenen in de buitenruimte. Dat heeft ook een positief effect op waterberging en het tegengaan van hittestress. Andere maatregelen die bijdragen aan klimaatadaptatief waterbeheer zijn het ontkoppelen van regenwaterafvoer en het aanleggen van groene parkeerplaatsen.

We evalueren in 2025 ons huidige beleid 'klimaatadaptatie'

Zo krijgen we meer overzicht over de klimaatadaptatieve werkzaamheden en maatregelen die we uitvoeren. De evaluatie levert ook input op voor een in 2026 op te stellen programma klimaatadaptatie voor de periode 2027-2030.

DUURZAME MOBILITEIT

Wat willen we bereiken?

Met de regio leggen we een duurzame mobiliteitsinfrastructuur aan

Regionaal werken we aan een duurzame mobiliteitsinfrastructuur. Daarbij is de auto niet meer de standaard. Hiervoor is het van belang dat alternatieven zoals de fiets en het openbaar vervoer aantrekkelijker worden. Zonder de regio kunnen we geen duurzame mobiliteitsinfrastructuur bereiken. Welke vormen van vervoer en hoeveel vervoerscapaciteit nodig zijn, hangt namelijk sterk af van regionale woningbouw, bedrijventerreinen en recreatie. Daarnaast wordt regionaal besloten over veel mobiliteitszaken. Denk aan besluiten over buslijnen, rijks- en provinciale wegen en doorfietsroutes.

Wat gaan we daarvoor doen?

We brengen de lokale belangen, regionale plannen en duurzame mobiliteitsdoelen samen

Regionaal moet de auto niet meer de standaard zijn. Maar bereikbaarheid met de auto blijft een lokaal belang voor een landelijke gemeente zoals Zoeterwoude. Dat maakt een dekkend laadpalen-netwerk van groot belang. Daarom gaan we uiterlijk in 2025 publieke laadpalen weer mogelijk maken. Ook gaan we onderzoeken of we laden aan de straatkant mogelijk kunnen maken voor inwoners. En we gaan onderzoeken waar snellaadstations mogelijk zijn. Hierin werken we samen met de regio, met als doel een regionaal dekkend snellaadnetwerk.

We gaan in de periode 2025-2028 kijken of een mobiliteitshub op het terrein van Heineken mogelijk is

Dat doen we samen met Heineken en Holland Rijnland. Duurzame mobiliteit is van groot belang voor ondernemers. Helemaal nu Leiden en Alphen aan den Rijn een Zero Emissie Stadszone gaan invoeren. Tegelijk is er weinig ruimte op bedrijvenparken zoals de Grote Polder om een duurzame laadinfrastructuur aan te leggen. De mobiliteitshub moet een regionale functie hebben die voordelen oplevert voor Heineken, de Grote Polder en het regionale openbaar vervoer.

We zetten regionaal volop in op alternatieven voor de auto

We gaan samen met de regio de aanleg versnellen van doorfietsroutes, zoals de route van Katwijk naar Alphen. Ook gaan we met de regio de groenblauwe dooradering versterken. Dit moet onder andere zorgen voor meer aantrekkelijke wandel- en fietsroutes in Zoeterwoude. Daarnaast zijn de bussen voor het openbaar vervoer vanaf 2025 volledig elektrisch. We kijken ook hoe de vervoerscapaciteit van lijnbus 400 verhoogd kan worden. Voor duurzaam woon-werkverkeer gaan we onderzoek doen naar deelfietsen of OV-fietsen vanaf Leiden Lammenschans of het nieuw aan te leggen treinstation Hazerswoude Rijndijk. Ook blijven we regionaal lobbyen om het openbaar vervoer voor Zoeterwoude Rijndijk te verbeteren.

ENERGIEBESPARING

Wat willen we bereiken?

Energiebesparing bij inwoners en ondernemers

Energiebesparing is een belangrijke eerste stap in de energietransitie. Alle energie die niet wordt gebruikt, hoeft ook niet (duurzaam) te worden opgewekt. Energiebesparing gaat om het besparen van elektriciteit en warmte.

Voor het einde van 2026 willen we 102 woningen isoleren als onderdeel van het NIP

In 2023 hebben we daarvoor een subsidie ontvangen van het Rijk. Deze subsidie is bedoeld om slecht geïsoleerde woningen (energielabel D, E, F en G) te helpen verduurzamen. In de komende twee jaar komen meer subsidies beschikbaar om nog meer woningen te verduurzamen. Het Rijk bepaalt de hoogte van de subsidie en het aantal woningen dat geïsoleerd moet worden.

Energiearmoede bestrijden

Inwoners leven in energiearmoede als zij een groot deel van de inkomsten besteden aan de energierekening. We helpen inwoners met het verlagen van hun energieverbruik en energierekening. Dit is een oplossing voor de

lange termijn. Deze doelgroep heeft in 2022 en 2023 een energietoeslag ontvangen. De energietoeslag was een tijdelijke tegemoetkoming om de hoge kosten van energie te compenseren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten in op energiebesparing via isolatie, eigen opwek van energie en overstap naar energiezuinige apparaten

We voeren projecten en campagnes uit om energiebesparing onder de aandacht te brengen. Het gaat om campagnes zoals het koken op inductie en het plaatsen van zonnepanelen. Isolatie stimuleren we via de lokale aanpak isolatie. Daaronder valt een collectieve inkoopactie. Inwoners die voldoen aan de voorwaarden van het Rijk ontvangen naast advies over verduurzamingsmaatregelen en hulp bij het uitvoeren van de maatregelen ook een aanvullende subsidie. De uitvoerder krijgt direct de subsidie van het NIP. De inwoner hoeft hierdoor niets voor te schieten.

We geven inwoners die in energiearmoede leven een hoger bedrag voor isolerende maatregelen

Hierdoor hoeven inwoners in een slecht geïsoleerde woning in vrijwel alle gevallen niet bij te betalen. Daarnaast kunnen de coaches van Groener Zoeterwoude advies geven en helpen met het nemen van maatregelen om energie te besparen.

We stellen een Soorten Management Plan op

Hierdoor krijgt de gemeente op gebiedsniveau een ontheffing om te isoleren. Inwoners hoeven dan geen eigen ecologisch onderzoek uit te laten voeren, of een vergunning aan te vragen. Zo houden we de isolerende maatregelen betaalbaar voor de inwoners.

WIJKAANPAK ZOETERWOUDE RIJNDIJK AARDGASVRIJ 2030

Wat willen we bereiken?

Rijndijk aardgasvrij voor 2030

In 2020 is Rijndijk aangewezen als startwijk van de warmtetransitie. Het is het eerste uitvoeringsproject waarbij woningen en andere gebouwen aardgasvrij gemaakt worden met een wijkgerichte aanpak. We hebben de verschillende mogelijkheden om aardgasvrij te worden onderzocht en in kaart gebracht. Tijdens een uitgebreid participatietraject hebben we inwoners van de drie grootste buurten (De Goede Herder, Rijnegom en Hoge Rijndijk Oost) gevraagd om hun voorkeur uit te spreken. Inwoners hebben aangegeven waar hun voorkeur naar uitgaat: warmtenet, warmtepomp of waterstof. De raad is aan zet om een definitieve keuze te maken voor de wijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

We leggen de keuze voor warmtetechniek vast in de Transitievisie Warmte

We gaan de huidige Transitievisie Warmte updaten. Hiermee leggen we de definitieve keuze voor een warmtetechniek vast. Daarna gaan we aan de slag met het opstellen van een Wijkuitvoeringsplan (WUP). We blijven actief in de wijk door het stimuleren van isolatie om de energievraag te verminderen en het stimuleren van elektrisch koken. Dit zijn belangrijke stappen naar aardgasvrij, onafhankelijk van de te maken keuze.

WARMTE LEIDSE REGIO (WLR)

Wat willen we bereiken?

Duurzame warmtebronnen ontwikkelen en aantrekken

Zoeterwoude werkt samen met andere gemeenten uit de Leidse regio om grote gemeente-overstijgende warmtebronnen aan te trekken. Twee concrete voorbeelden zijn restwarmte uit de haven van Rotterdam (WLQ +) en geothermie (aardwarmte). Deze duurzame warmtebronnen kunnen we zelfs inzetten om slecht geïsoleerde gebouwen te verwarmen. Ook neemt hierbij het elektriciteitsverbruik niet onnodig toe.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zijn actief in regionale samenwerkingen zoals WLR en Holland Rijnland

Regionaal samenwerken heeft schaalvoordelen. Zo kunnen we de belangen van de gemeente borgen. We werken toe naar een warmteprogramma en een wijkuitvoeringsplan en we verkennen of een Regionaal Publiek Integraal Warmtebedrijf een mogelijkheid is. Uitgangspunt is het borgen van publieke belangen bij de warmtetransitie in de gemeente.

GROOTSCHALIGE OPWEK VAN ELEKTRICITEIT

Wat willen we bereiken?

Duurzame energie lokaal opwekken in samenhang met andere belangen en opgaven

Lokale opwek van duurzame energie kost veel ruimte. Daarnaast zijn er nog veel andere opgaven die veel ruimte kosten, zoals de woningbouwopgave. Daarom blijven we lokale opwek van duurzame energie in samenhang zien met andere grote opgaven die we hebben. Daarbij houden we rekening met de wens van de inwoners. Dit betekent dat de ruimte voor lokale duurzame opwek beperkt is. Desondanks zetten we ons in om zoveel mogelijk duurzame energie op te wekken. Op deze manier leveren we een grote bijdrage aan het regionale doel van duurzame opwek van energie van Holland Rijnland.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen een beleidskader grootschalige opwek van duurzame energie vast en jagen zonnepanelen op het dak aan

Voor het beleidskader hebben we input gekregen van het participatietraject voor grootschalige opwek van duurzame energie. Daarmee moet duidelijk zijn voor initiatiefnemers onder welke voorwaarden ze grootschalig windenergie en zonne-energie kunnen opwekken. In de periode 2025-2028 gaan we ook grootschalige opwek door zonnepanelen op daken versnellen. Een manier waarop we dit gaan doen is door in samenwerking met de BIZ Grote Polder te onderzoeken of een energyhub op de Grote Polder mogelijk is.

3A Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/Beleidsindicatoren

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren			
Beleidsindicatoren Economie			
Functiemenging ¹	geen opgave	67%	67%
Vestigingen (van bedrijven) ²	147,4	143,2	145
Beleidsindicatoren Duurzaamheid			
Hernieuwbare elektriciteit ³	ntb	ntb	ntb
Beleidsindicatoren Volkshuisvesting			
Nieuw gebouwde woningen ⁴	0,2	0,1	0,5
Demografische druk ⁵	74,4	67,8	74,6

¹ Bron: LISA, percentage - menging van wonen, werken, recreatie en detailhandel in gemeentelijke gebied

² Bron: LISA, aantal per 1.000 inwoners (15-64 jaar)

³ Bron: RWS, opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa, percentage

⁴ Bron: BAG, aantal per 1.000 woningen

⁵ Bron: CBS, percentage 0-20 en 65+-jarigen ten opzichte van 20-64 jarigen

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht 3A Ontwikkeling leefomgeving

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
3A.1 Groene Hartbeleid	Lasten	81	98	129	148	133	133
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		81	98	129	148	133	133
3A.2 Economische Zaken	Lasten	142	296	151	195	195	195
	Baten	-1	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		141	295	150	194	194	194
3A.3 Vergunning, handhaving, toezicht	Lasten	1.016	644	697	697	697	697
	Baten	-249	-173	-103	-103	-103	-103
Saldo		767	472	595	594	594	594
3A.4 Omgevingswet	Lasten	567	536	261	261	233	233
	Baten	-5	0	-14	-14	-14	-14
Saldo		562	536	248	248	220	220
3A.5 Volkshuisvesting	Lasten	81	118	117	117	117	117
	Baten	-37	-22	-23	-23	-23	-23
Saldo		43	95	95	95	95	95
3A.6 Grondzaken	Lasten	74	52	82	82	82	82
	Baten	-56	-33	-33	-33	-33	-33
Saldo		18	19	48	48	48	48
3A.7 Ruimtelijke Ontwikkeling	Lasten	628	312	544	534	531	531
	Baten	-195	0	0	0	0	0

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
Saldo		432	312	544	534	531	531
3A.8 Duurzaamheid	Lasten	1.344	2.192	1.611	1.403	1.102	1.102
	Baten	-22	-769	-506	-300	-91	-91
Saldo		1.322	1.423	1.105	1.103	1.010	1.010
Totaal	Lasten	3.933	4.248	3.593	3.439	3.091	3.091
Totaal	Baten	-566	-998	-680	-473	-265	-265
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		3.366	3.250	2.914	2.965	2.826	2.826
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	3.933	4.248	3.593	3.439	3.091	3.091
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-566	-998	-680	-473	-265	-265
GERAAMD RESULTAAT		3.366	3.250	2.914	2.965	2.826	2.826

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 3A Ontwikkeling Leefomgeving dalen in 2025 met € 461.000 en de baten dalen in 2025 met € 402.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Groene Hartbeleid

De lasten stijgen in 2025 met € 31.000 door bijstellingen in de interne verrekeningen.

Economische Zaken

De lasten dalen in 2025 met € 148.000 door met name lagere lasten voor uitbestede werkzaamheden (€ 100.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024.

Vergunning, Handhaving en Toezicht

De lasten stijgen in 2025 met € 153.000 door met name bijstellingen in de interne verrekeningen. De baten dalen in 2025 met € 70.000 door lagere baten voor de legesopbrengsten voor bouwvergunningen en schetsplannen.

Omgevingswet

De lasten dalen in 2025 met € 223.000 door met name lagere lasten voor de inhuur van de projectleider. De projectleider Omgevingswet is niet meer nodig, omdat de medewerkers kennis hebben van de wet en er gekozen wordt voor een behoudend Omgevingsplan en behoudende insteek bij het updaten van de Omgevingvisie.

De daling in de meerjarenraming van de lasten wordt verrekend met de reserve omgevingswet.

Volkshuisvesting

De lasten dalen in 2025 met € 1.000 door algemene verschillen. De baten stijgen in 2025 met € 1.000 door algemene verschillen.

Grondzaken

De lasten stijgen in 2025 met € 30.000 door bijstellingen in de interne verrekeningen.

Ruimtelijke Ontwikkeling

De lasten stijgen in 2025 met € 232.000 door met name hogere lasten door interne verrekeningen (€ 338.000) en door lagere lasten voor extern advies en inhuur (€ 115.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024.

Duurzaamheid

De lasten dalen in 2025 met € 651.000 door lagere lasten voor de specifieke uitkering (SPUK) Aanpak Energiearmoede (€ 178.000), voor SPUK CDOKE (€ 203.000), voor de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (€ 159.000), voor de subsidies van het Duurzaamheidsprogramma, de Initiatievenpot en de Duurzaamheidsagenda bij de Omgevingsdienst West Holland (€ 305.000) en voor de inhuur voor project 'Rijndijk van gas los' (€ 120.000) en door hogere lasten voor Uitvoeringskosten Klimaatakkoord (€ 206.000). De baten dalen in 2025 met € 333.000 door lagere baten voor de SPUK Aanpak Energiearmoede (€ 178.000), voor de SPUK CDOKE (€ 203.000) en voor de SPUK Lokale Aanpak Isolatie (€ 159.000) en door hogere baten voor Uitvoeringskosten Klimaatakkoord (€ 206.000).

De daling in de meerjarenraming van de lasten en baten komt met name doordat de specifieke uitkering voor de CDOKE (2025: € 208.000) nog niet is begroot vanaf 2026. De huidige regeling loopt tot en met 2025. Wanneer de regeling wordt verlengd zal de begroting worden aangepast. Daarnaast is er een daling van de lasten bij de reguliere budgetten voor energietransitie (€ 93.000) vanaf 2027.

3B Beheer Openbare ruimte

Portefeuillehouder: wethouder A. Beekhuizen-Wesseling

Dit onderdeel omvat de onderwerpen Openbare Ruimte, Afval en reiniging en Riolering.

In dit programma staan de gemeentelijke activiteiten voor het beheer en onderhoud van de verschillende disciplines. Daarnaast bevat dit programma het beleid binnen de gemeente.

Wat willen we bereiken?

In stand houden van een duurzame en veilige openbare ruimte

We zorgen er voor dat het dagelijks beheer op orde is.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren tijdig onderhoudswerkzaamheden uit

We voeren conform de geldende beheerplannen onderhoudswerkzaamheden uit. Daarnaast voeren we klein en groot onderhoud uit op basis van visuele inspecties. Zo blijft het areaal op orde.

We handelen meldingen over de openbare ruimte tijdig af

Inwoners krijgen binnen 5 werkdagen reactie op hun melding. Als het mogelijk is handelen we de melding meteen af. Als de afhandeling langer duurt, bijvoorbeeld als we afhankelijk zijn van derden, dan laten we dat ook weten aan de melder.

3B.1 Openbare ruimte

Het onderdeel Openbare Ruimte bestaat uit de volgende disciplines:

- openbaar groen;
- wegen, straten en pleinen;
- straatmeubilair;
- openbare verlichting;
- civiele kunstwerken;
- verkeer;
- watergangen;
- spelen.

Als laatste staan onderaan dit overzicht de projecten van team Buitenruimte beschreven.

OPENBAAR GROEN

Wat willen we bereiken?

Het openbaar groen is duurzaam en biodivers

Openbaar groen draagt bij aan een duurzame en prettige leefomgeving waar ook plaats is voor fauna, zoals kleine zoogdieren, vogels en insecten. Het beheer voeren we uit met respect voor mens en dier. We houden het openbaar groen duurzaam in stand. Daarbij spelen we in op klimaatverandering en stimuleren we waar mogelijk de biodiversiteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

We vervangen de beplanting binnen de integrale projecten

Bij nieuwe aanplant kiezen we voor soorten die bijdragen aan de biodiversiteit. Ook vervangen we verharding voor beplanting, zodat regenwater beter de grond in kan zakken.

We zorgen dat het openbaar groen er netjes uitziet

Het beheer voeren we grotendeels uit met onze eigen medewerkers. Alleen het maaien wordt uitbesteed aan een aannemer. Bij beheer maken we geen gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen.

WEGEN, STRATEN EN PLEINEN

Wat willen we bereiken?

De wegen, straten en pleinen blijven duurzaam in stand op een goed kwaliteitsniveau

We zorgen dat straten, wegen en pleinen veilig zijn en in goede staat verkeren. Effectieve gladheidsbestrijding ter voorkoming van ongevallen is hier een belangrijk onderdeel van. Ook hebben we oog voor het veranderende klimaat en de daarmee gepaard gaande wateroverlast en hittestress. Zo dragen we bij aan een veilige en gezonde leefomgeving.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren inspecties uit en zorgen dat de wegen, straten en pleinen goed worden onderhouden

In 2025 voeren we een weginspectie uit, waarbij we de kwaliteit van onze openbare wegen, straten en pleinen beoordelen. Aan de hand van de weginspecties wordt er een onderhoudsplanung gemaakt voor 2025 en 2026. Dit gaat om zowel groot als klein onderhoud. In de winterperiodes voeren we preventieve strooiacties uit met behulp van een eigen gladheidsmeldingssysteem.

We nemen klimaat adaptieve maatregelen waar mogelijk

Bij groot onderhoud wordt er gekeken waar er klimaat adaptieve maatregelen toegepast kunnen worden. Een voorbeeld hiervan is het aanleggen van 'open' bestrating, zodat meer regenwater door de bodem wordt afgevoerd.

STRAATMEUBILAIR

Wat willen we bereiken?

Er is voldoende en passend straatmeubilair op de juiste plaats

Wij gaan slim om met vervanging, verwijdering of reparatie van het straatmeubilair. Dit doen we op een duurzame manier.

Wat gaan we daarvoor doen?

We plaatsen onderscheidende paaltjes op A-locaties

In 2025 gaan we beginnen met het plaatsen van een 'Zoeterwouds' paaltje. Dit paaltje wordt onder andere geplaatst op de A-locaties in Zoeterwoude.

We zorgen dat het meubilair goed wordt onderhouden

Straatmeubilair houden we schoon en netjes. Dit doen we aan de hand van de inspectie uit 2024. Reparaties of vervangingen aan meubilair worden conform planning uitgevoerd.

We verwijderen overbodig meubilair

In 2025 verwijderen we overbodig straatmeubilair en vervangen dit door bijvoorbeeld bochtbestrating.

We gaan schades aan meubilair sneller oplossen

In 2025 gaan we strenger handhaven op schademeldingen, zodat de schade sneller verhaald kan worden. Dit doen wij door gebruik te maken van een externe partij die dit voor ons regelt.

OPENBARE VERLICHTING

Wat willen we bereiken?

De openbare verlichting is energiezuinig en functioneert goed

Het beheer en onderhoud van de openbare verlichting houden we op orde. Wij bekijken de mogelijkheden om de CO2-reductie zoveel mogelijk naar beneden te krijgen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij voeren vervangingsprogramma's uit en verduurzamen bestaande verlichting

We gaan sturen op kortere responstijden bij de netleverancier bij netwerkstoringen. Bestaande elektrische installaties waarbij onderhoud vereist is gaan wij vervangen. De eerste aangebrachte LED-armaturen zijn aan vervanging toe en zullen wij gedurende het jaar gaan vervangen.

In 2023 heeft de gemeente een pilot gedraaid met het plaatsen van 100 stuks solar tubes rondom lichtmasten. Deze zijn geplaatst aan de Nieuweweg, Weipoortseweg en Hoge Rijndijk. De pilot kan beschouwd worden als een groot succes. Het resultaat uit het rapport is dat er bij plaatsing van 100 stuks solar tubes een CO₂-reductie is behaald van 3135 kg/jaar, wat gelijk staat aan het redden van 157 bomen. Er is een besparing van 85% op de kosten van stroom en er zijn geen netwerkstoringen.

CIVIELE KUNSTWERKEN

Wat willen we bereiken?

De civiele kunstwerken zijn veilig en in goede staat

Wij vervangen, reinigen en repareren de civiele kunstwerken, zodat zij goed functioneren en veilig blijven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij voeren de maatregelen uit de managementrapportage 2024 voor kunstwerken uit

Hierin staan diverse werkzaamheden vermeld zoals: schilderen, reinigen of het vervangen van onderdelen van civiele kunstwerken. In 2025 gaan we beginnen met de ontwerpfase van een nieuw civiel kunstwerk op de Hoge Rijndijk (bij Heineken). Dit object is volledig afgekeurd en moet worden vervangen.

VERKEER

Wat willen we bereiken?

De verkeerssituatie voor al het vervoer over de weg is verbeterd

We zorgen voor een verkeersveilige weginrichting, goed openbaar vervoer, voldoende parkeergelegenheid en andere verkeersaspecten die de verkeerssituatie verbeteren.

Het gebruiken van een fiets stimuleren

We starten met de aanleg van het oostelijke gedeelte van de doorfietsroute Leiden-Zoeterwoude-Alphen aan den Rijn en gaan we verder met het fietspadenplan.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan onveilige verkeerssituaties aanpassen en voorkomen

Op basis van meldingen hierover passen we, waar mogelijk, kleine verkeersproblemen aan. Daarnaast kijken we bij herinrichtingen welke verbeteringen er mogelijk zijn. Bij nieuwe ontwikkelingen denken we mee om een zo goed mogelijke verkeerssituatie te realiseren voor alle verkeersdeelnemers.

We verbeteren de fietsinfrastructuur

We starten met de aanleg van de doorfietsroute langs de Hoge Rijndijk, tussen de gemeentegrens met Alphen aan den Rijn en de rotonde Burgemeester Smeetsweg. Bij het fietspadenplan kijken we waar de voorkeur ligt om de resterende financiële middelen in te zetten.

WATERGANGEN

Wat willen we bereiken?

Er is een schoon en goed doorstromend watersysteem

Zoeterwoude bevindt zich in een waterrijk polderlandschap. Het water draagt bij aan een aangename woonomgeving voor zowel mens als dier. Het is daarom belangrijk om het water op voldoende diepte te houden. Dit doen wij door het uitbaggeren van sloten. Hiermee kan een teveel aan regenwater goed worden afgevoerd. In een schone sloot kunnen ook meer dieren en planten leven.

Stabiele oevers met oog voor de natuur

Voor de stabiliteit van de weg en oevers is het belangrijk om de oevers stevig te houden. Dit doen wij door het tijdig vervangen van beschoeiing. Als er voldoende ruimte en zon is kiezen wij voor natuurlijke oeverbeschoeiing met oeverplanten. Hier voelen dieren en planten zich meer thuis. Daarnaast heeft een natuurlijke oever een positief effect op de waterkwaliteit.

Wat gaan we daarvoor doen?

We baggeren jaarlijks ongeveer 1/10 deel van de sloten in de gemeente

Voor 2025 staat het uitbaggeren van de sloten langs Geerweg en het Zwetpad op de planning.

Wij vervangen de beschoeiing conform het integraal beheerplan

We vervangen in 2025 de beschoeiing aan de Westeindseweg en het Waterlooppad. De beschoeiingen van de Vogelweide worden ook vervangen, maar wordt meegenomen in het integraal project: 'Herinrichting Bloemenweide'.

SPELEN

Wat willen we bereiken?

Er zijn voldoende beweeg- en speelgelegenheid voor kinderen en jongeren

Als gemeente willen wij dat onze kinderen en jongeren voldoende mogelijkheden hebben om te bewegen en te spelen. Daarom vinden wij het belangrijk dat er voldoende speel/sportplekken zijn in de wijk. In het beleidsplan 'Spelen' staat wat er gedaan moeten worden om de speelruimte te verbeteren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij vervangen de speelplaatsen volgens het integraal beheerplan

De aanleg, omvorming en inrichting van speelplekken wordt zoveel mogelijk binnen de integrale projecten opgepakt. In 2025 vervangen we in de wijk Vogelweide vier speelplekken. Daarnaast vervangen we enkele losse toestellen in de gemeente.

PROJECTEN BUITENRUIMTE

Wat willen we bereiken?

Projecten in de buitenruimte pakken we integraal op

Dit betekent dat we werkzaamheden van verschillende vakdisciplines op elkaar afstemmen. Door projecten integraal op te pakken besparen we tijd en geld. Bovendien is het prettiger voor inwoners omdat de straat dan maar een keer open ligt.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wij voeren projecten in de buitenruimte uit en actualiseren het projectenboek 2024-2028

In 2023 is het projectenboek 2024-2028 opgesteld en als bijlage toegevoegd aan de begroting 2024. We werken aan het actualiseren van het projectenboek. Dit is nodig omdat er diverse ontwikkelingen van invloed zijn op de prioritering en planning van de projecten. Ook zijn er nieuwe projecten bijgekomen. Het geactualiseerde projectenboek zal in 2025 separaat worden aangeboden aan de gemeenteraad.

De volgende projecten gaan in 2025 in uitvoering:

- Korte Mening deel 2
- Vogelweide
- Dorp Zuid
- Vitaal Dorpscentrum fase 1
- Verbeteren fietsvoorziening industrieterrein Grote Polder
- Vervangen toplaag voetbalvelden 3 en 4 Meerburg

3B.2 Afval en reiniging

Wat willen we bereiken?

Afvalscheiding met DIFTAR en broninzameling voor schonere afvalstromen

We stimuleren het gescheiden inzamelen van afval in Zoeterwoude. In de gemeente maken we gebruik van het DIFTAR inzamelsysteem. Hierdoor betalen de inwoners voor het restafval. Alle andere afvalstromen worden door middel van bronscheiding ingezameld.

We zorgen voor een hoog serviceniveau voor het scheiden van alle afvalstromen. Ook bevorderen we het kennisniveau over afvalscheiding bij inwoners. Door het kennisniveau van de inwoner over afvalscheiding te vergroten, ontstaat er een grotere betrokkenheid bij de inwoner. Dit draagt bij aan zuivere afvalstromen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We verbeteren afvalinzameling met nieuwe locaties, afvalcoaches en educatie

Om het serviceniveau te verhogen zal er onder meer uitbreiding plaatsvinden voor de inzamellocaties voor het oud papier. Daarnaast worden alle gft-cocons vernieuwd en uitgebreid. Ook richten we ons op het verbeteren van het kennisniveau en de betrokkenheid van onze inwoners. We introduceren een afvalcoach die praktische tips en adviezen geeft over afvalscheiding. Door deze initiatieven verwachten we de vervuiling in alle afvalstromen aanzienlijk te verminderen. De vervuiling in afvalstromen zorgt voor hoge boetes die hierdoor verminderd worden. Een beter geïnformeerde en betrokken gemeenschap draagt bij aan een schonere omgeving en duurzamere toekomst voor Zoeterwoude.

We verhogen het tarief van de afvalstoffenheffing om de afvalinzameling kostendekkend te maken

De kosten van afvalinzameling en -verwerking zijn al enkele jaren hoger dan de opbrengsten uit de afvalstoffenheffing. De tarieven zijn op dit moment erg laag en niet kostendekkend. Hierdoor zijn wij genoodzaakt de tarieven te verhogen.

In de begroting 2024 is een verhoging van het vastrecht en het tarief voor diftar verwerkt, zoals aangegeven in onderstaande tabel. Door de tarieven te verhogen stijgt de dekking van de kosten van 76,4% in 2023 stapsgewijs naar 95% in 2026.

Ontwikkeling tarieven	2025	2026	2027	2028
Vastrecht	+5%	+5%	+5%	+5%
Diftar	+10%	+10%	+5%	+5%

3B.3 Riolering

Wat willen we bereiken?

Het rioolstelsel blijft robuust

Onze doelstelling is het in stand houden van een robuust gemeentelijk rioleringsstelsel, waarbij we zo min mogelijk overstorten in het oppervlaktewater. Daarnaast is het van belang dat er zo min mogelijk gemalen en drukriolering uitvallen. Op deze wijze proberen we een zo groot mogelijke waterveiligheid voor bewoners en bedrijven mogelijk te maken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We onderhouden het rioolstelsel en zorgen waar mogelijk voor verbetering

Om onze doelstelling te bereiken reinigen en inspecteren we periodiek ons vrijvervalstelsel. Op basis van de inspectiegegevens voeren we deelreparaties en vervangingen van gehele strengen uit. De gemalen en drukriolering worden tijdig vervangen op basis van leeftijd en werking om uitval en overlast/ schade te voorkomen.

Bij rioolvervangingen wordt er gescheiden riolering aangelegd, waarbij zoveel mogelijk wordt afgekoppeld. Waar nodig wordt er waterberging aangelegd om de veranderingen in het klimaat op te vangen.

We vervangen verschillende riolen in Zoeterwoude

In 2025 starten we met de uitvoering van rioolvervangingen in de Vogelwijk en de Korte Miening 1 en 2. Na het aanpassen van het gemaal de Loethe door het Hoogheemraadschap van Rijnland starten we met de rioolveranging in de Dr. Kortmannstraat. De voorbereiding voor de rioolveranging in Rijnegom- Oost (omgeving 5 mei laan) wordt opgestart waarbij de uitvoering is gepland voor 2026 en 2027.

3B Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren			
Huishoudelijk restafval ¹	76	73	70

¹ Bron: CBS, kilogram per inwoner

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht 3B Beheer Openbare ruimte

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
3B.1 Openbare ruimte	Lasten	3.287	3.472	3.623	3.649	3.767	3.814
	Baten	-164	-189	-41	-41	-41	-41
Saldo		3.123	3.284	3.582	3.609	3.726	3.773
3B.2 Afval en reiniging	Lasten	906	1.075	1.068	1.043	1.061	1.061
	Baten	-1.005	-1.139	-1.297	-1.325	-1.345	-1.345
Saldo		-99	-64	-229	-283	-283	-284
3B.3 Riolering	Lasten	1.050	957	1.127	1.240	1.291	1.465
	Baten	-1.247	-1.321	-1.594	-1.695	-1.614	-1.614
Saldo		-197	-364	-466	-455	-323	-149
Totaal	Lasten	5.243	5.505	5.819	5.932	6.119	6.340
Totaal	Baten	-2.416	-2.649	-2.932	-3.061	-2.999	-3.000
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		2.826	2.856	2.887	2.871	3.120	3.340
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	5.243	5.505	5.819	5.932	6.119	6.340
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-2.416	-2.649	-2.932	-3.061	-2.999	-3.000
GERAAMD RESULTAAT		2.826	2.856	2.887	2.871	3.120	3.340

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 3B Beheer Openbare Ruimte dalen in 2025 met € 72.000 en de baten stijgen in 2025 met € 143.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Openbare Ruimte

De lasten stijgen in 2025 met € 118.000 met name door hogere lasten voor de bijstellingen in de interne verrekeningen (€ 122.000), hogere lasten voor de rente en afschrijvingen op investeringen (€ 120.000), hogere lasten voor indexeringen (€ 39.000). Daarnaast zijn er lagere lasten voor onderhoud (€ 63.000) en voor werkzaamheden voor verkeersveiligheid (€ 99.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024.

De baten dalen in 2025 met € 51.000 door lagere baten voor de specifieke uitkering (SPUK) Verkeersveiligheid (€ 50.000) door het wegvallen van incidentele middelen in 2024. .

Afval en Reiniging

De lasten dalen in 2025 met € 127.000 door met name lagere lasten voor de algemene kosten reiniging (€ 148.000). De baten dalen in 2025 met € 58.000 met name door lagere baten voor de afvalstoffenheffing (€ 86.000) en door hogere baten voor ophalen vuil en containers (€ 29.000).

Riolering

De lasten dalen in 2025 met € 30.000 met name door hogere lasten voor de bijstellingen in de interne verrekeningen (€ 46.000) en hogere lasten voor indexeringen (€ 56.000). Daarnaast zijn er lagere lasten voor met name de rente en afschrijvingen op investeringen (€ 122.000), doordat de afschrijvingstermijn voor rioleringen is verlengd van 40 jaar naar 50 jaar conform het Integraal Waterketenplan 2024-2028. De baten stijgen in 2025 met € 251.000 met name door hogere baten voor de rioolheffing woningen (€ 354.000) en lagere baten voor de vrijval voorziening (€ 102.000).

Investeringen 3B Beheer Openbare ruimte

Investeringen 3B Beheer openbare ruimte					
Jaar aanvraag krediet	Omschrijving object	Investerings- bedrag	Kapitaallasten		
			2026	2027	2028
2025	Doorfietsroute Hoge Rijndijk Oost	350.000	13.417	13.358	13.300
	Renovatie beschoeiingen 2025	213.000	9.585	9.542	9.500
	Renovatie voedingskst. OVL 2025	18.000	1.290	1.284	1.278
	Renoveren en omvormen groen 2025	205.000	14.692	14.623	14.555
	Vervangen lichtmasten Blankaartpark	58.000	1.740	1.733	1.726
	Vervangen lichtmasten Bloemenweide	52.000	1.560	1.554	1.547
	Vervangen OVL Dorp Zuid armaturen	65.000	2.912	2.899	2.886
	Vervangen straatmeubilair 2025	36.250	3.806	3.788	3.770
	Vervanging riolering 2025	1.195.760	2.000	29.894	29.774
	VV drukriolering 2025	127.925	9.168	9.125	9.083
	VV gemalen electro-mechanisch 2025	10.535	755	751	748
	OVL Solar Tubes 2025	100.000	4.500	4.480	4.460
	OVL Vervanging LED armaturen 2025	60.000	2.700	2.688	2.676
Totaal 2025		2.491.470	68.125	95.720	95.302
2026	Renovatie beschoeiingen 2026	213.000	-	9.585	9.542
	Renovatie voedingskst OVL 2027	-	-	-	-
	Renovatie voedingskst. OVL 2026	25.000	-	90	1.792
	Renoveren en omvormen groen 2026	205.000	-	14.692	14.623
	Uitv. Beleidsplan spelen 2025	69.070	-	4.950	4.927
	Vervangen riolering 2026	840.247	-	1.000	21.006
	Vervangen straatmeubilair 2026	36.250	-	3.806	3.788

Investerings 3B Beheer openbare ruimte					
			Kapitaallasten		
Jaar aanvraag krediet	Omschrijving object	Investerings- bedrag	2026	2027	2028
	VV drukriolering 2026	72.025	-	5.162	5.138
	VV gemalen electro-mechanisch 2026	15.695	-	1.125	1.120
	Nieuwe Brug Weipoortse Vliet	500.000	-	10.833	10.792
	OVL Solar Tubes 2026	100.000	-	4.500	4.480
	OVL Vervanging LED armaturen 2026	60.000	-	2.700	2.688
Totaal 2026		2.136.287	-	58.443	79.896
2027	Renovatie beschoeiingen 2027	213.000	-	-	9.585
	Renoveren en omvormen groen 2027	205.000	-	-	14.692
	Uitv. Beleidsplan spelen 2026	69.070	-	-	4.950
	Vervangen OVL Keer-Weer armaturen	12.000	-	-	540
	Vervangen OVL Weipoortseweg armaturen	75.000	-	-	3.375
	Vervangen straatmeubilair 2027	36.250	-	-	3.806
	Vervangen weg Rijnegom oost	1.550.000	-	-	5.000
	Vervanging bestrating Keer-Weer	120.000	-	-	4.600
	Vervanging riolering 2027	658.438	-	-	2.500
	VV gemalen 2027	591.250	-	-	42.373
	VV gemalen electro-mechanisch 2027	383.237	-	-	27.465
	OVL Solar Tubes 2027	100.000	-	-	4.500
	OVL Vervanging LED armaturen 2027	60.000	-	-	2.700
Totaal 2027		4.073.245	-	-	126.086
2028	Uitv. Beleidsplan spelen 2027	69.070	-	-	-
	OVL Solar Tubes 2028	100.000	-	-	-
	Vervanging riolering 2028	618.000	-	-	-
	BRP maatregelen riolering 2028	96.750	-	-	-
	Renoveren en omvormen groen 2028	105.000	-	-	-
	Vervangen straatmeubilair 2028	36.250	-	-	-
	Uitv. Beleidsplan spelen 2028	69.000	-	-	-
	OVL Vervanging LED armaturen 2028	60.000	-	-	-
Totaal 2028		1.154.070	-	-	-
Totaal		9.855.072	68.125	154.163	301.284

Investerings

Zie de toelichting bij 3B.1. De kredieten voor riolering zijn uitgebreid toegelicht in het Integraal Waterketenplan 2024-2028.

2.1.4 Overhead

Portefeuillehouders: burgemeester F.Q.A. van Trigt en wethouder H.P. Olthof.

Omschrijving van het programma

Overhead is het geheel van activiteiten, gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de programma's nemen we alleen de kosten op die direct samenhangen met het primaire proces, zoals de salarislasten. De indirecte kosten, die samenhangen met de werkzaamheden van de gemeente, staan in het programma Overhead.

Het programma Overhead is nauw verwant met de paragraaf 2.2.5 Bedrijfsvoering. Hierin zijn de diverse overheadzaken verder uitgewerkt en omschreven. In programma Overhead zijn de doelstellingen, prestaties en activiteiten terug te vinden. Verder nemen we in dit programma de formatie en de kengetallen op.

4A Overhead

In de onderstaande paragrafen geven we per programmaonderdeel van Overhead weer wat we willen bereiken, en wat we daarvoor gaan doen.

Portefeuillehouders: burgemeester F.Q.A. van Trigt en wethouder H.P. Olthof

PERSONEEL

Wat willen we bereiken?

De organisatie is toekomstbestendig

De organisatieontwikkeling is op het moment van schrijven van de begroting in volle gang. Concrete stappen in de ontwikkeling zijn in 2024 gezet. Met deze ontwikkeling versterken we de efficiëntie en effectiviteit van onze dienstverlening. We werken hiermee aan een robuuste en toekomstbestendige organisatie, die in staat is de taken en verantwoordelijkheden van de gemeente optimaal in te vullen.

Gemeente Zoeterwoude is een aantrekkelijke werkgever

In nauwe verbinding met de organisatieontwikkeling staat ons streven om een aantrekkelijk werkgever te zijn. We benutten kansen om de organisatie hier in te profileren. Wij vertellen het verhaal waarom het mooi en waardevol is om voor een gemeente als Zoeterwoude te werken.

Wat gaan we daarvoor doen?

We hanteren per 1 oktober 2024 een nieuwe organisatiestructuur

Deze wijziging heeft vanzelfsprekend invloed op de begroting 2025 en verder. Met de nieuwe organisatiestructuur zetten we in op versterking van de organisatie, op verschillende onderdelen. De organisatie kent vanaf oktober 2024 vier clusters: Samenleving, Ruimte, Dienstverlening en Bedrijfsvoering. Vanuit deze clusters wordt gewerkt aan de ambities en uitgangspunten van de gemeente. De organisatiewijziging kent op dit moment geen financiële consequenties.

We bouwen verder aan een toekomstbestendige organisatie

De komende periode focussen we op het verder professionaliseren van onze organisatie. Hiermee streven we naar een toekomstbestendig en zelfstandig Zoeterwoude. Dit doen we door in de organisatieontwikkeling:

- duidelijke functies en rollen te definiëren en het functieboek te actualiseren;
- openstaande vacatures zoveel mogelijk te vervullen met vaste medewerkers;
- het verzuimmanagement te versterken;
- te investeren in aantrekkelijk werkgeverschap, met een werkplek en voorzieningen op een optimaal niveau;
- de werkprocessen te verbeteren;
- gerichte trainingen en workshops aan te bieden aan medewerkers.

De organisatieontwikkeling verhoudt zich tot de groei van de gemeente. We werken door aan het opzetten van een toekomstbestendige organisatie. We stellen daarom voor incidenteel een bedrag van € 200.000 uit de stelpost Groei in te zetten om dit in 2025 uitvoering te geven. Deze kunt u terugvinden in het overzicht van investeringen in paragraaf 4A Kengetallen en Financieel overzicht.

HUISVESTING

Wat willen we bereiken?

Het gemeentehuis is een geschikte plek voor ontmoeting, dienstverlening en werken

In het dagelijks functioneren van de organisatie staat, zowel ambtelijk als bestuurlijk, het gemeentehuis centraal. Het bestuur moet hier goed kunnen vergaderen. Het is daarnaast een plek die transparantie uitstraalt en toegankelijk is voor onze inwoners als plek van ontmoeting met elkaar en het bestuur. In de basis moet het pand ook plek bieden aan onze dienstverlening en passen bij het imago dat wij als gemeente uit willen stralen. Als

werkplek voor de ambtelijke organisatie moet het gemeentehuis een moderne, efficiënte werkomgeving bieden die de samenwerking tussen de verschillende organisatieonderdelen bevordert.

Wat gaan we daarvoor doen?

We voeren een meerjarenonderhoudsplan uit voor het gemeentehuis

We stelden in 2024 een nieuw meerjarenonderhoudsplan (MJOP) op. Dit MJOP biedt de komende tijd de onderlegger voor het onderhoud dat wij aan ons pand uitvoeren. Binnen dit MJOP vallen zaken die technisch noodzakelijk zijn voor het dagelijks beheer van het pand en zaken die de uitstraling van het gemeentehuis bevorderen. Aan de hand van dit onderhoudsplan verhogen we het reguliere onderhoudsbudget, zodat deze meerjarig passend is bij het noodzakelijk onderhoud, dat wij voor de komende jaren voorzien. We stellen voor structureel € 25.000 extra op te nemen in het budget voor onderhoud van het pand. Deze kunt u terugvinden in het overzicht van investeringen in paragraaf 4A Kengetallen en Financieel overzicht.

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

ICT EN BEDRIJFSVOERING

De onderdelen ICT en Bedrijfsvoering beschrijven we gezamenlijk, omdat deze onderwerpen nauw verwant zijn aan elkaar. Onder het onderdeel bedrijfsvoering omschrijven we onze 'interne' bedrijfsvoering en ook zaken die zijn belegd bij de centrumregeling Bedrijfsvoering Leidse regio.

Wat willen we bereiken?

De bedrijfsvoering ondersteunt en versterkt de organisatie

Met de bedrijfsvoering van de gemeente zorgen we voor een efficiënte en effectieve inzet van middelen, de uitvoering van onze projecten en de dienstverlening aan onze inwoners. Op de achtergrond waarborgen we de bestuurlijke verantwoording, bouwen we aan de juiste organisatie en beheren we de risico's. Beleid en bedrijfsvoering raken elkaar continu, denk hierbij aan de dagelijkse processen en systemen die worden ingezet bij het werken. Binnen de bedrijfsvoering zorgen we dat de juiste randvoorwaarden voor medewerkers zijn ingericht om hun werk te kunnen uitvoeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We sturen op onze regionale bedrijfsvoering

Sinds 2023 werken we samen in de Centrumregeling bedrijfsvoering Leidse regio. We werken daarin samen met Leiden, Leiderdorp en Oegstgeest aan een groot deel van de dienstverlening rond bedrijfsvoering. Denk hierbij aan de onderdelen ICT, HRM, Financiën, Inkoop en Juridische Zaken. Binnen deze samenwerking werken we constant aan de verbetering van de kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening, zorgen we voor het verminderen van de kwetsbaarheid en letten we op de kosten.

We bouwen door op ons contact en opdrachtgeverschap richting de Centrumregeling

Met het aflopen van de transitieperiode in 2024 is gewerkt aan een nieuwe dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Leiden binnen de bestaande centrumregeling. We zijn tevreden met het onderbrengen van de bedrijfsvoering bij de gemeente Leiden en zetten in op de nieuwe samenwerking. Samen werken we aan een strategische bedrijfsvoeringsagenda. Samen met partners Leiderdorp en Oegstgeest staan we met Leiden stil bij de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering. Zo houden we onze dienstverlening op peil en versterken we deze waar nodig en mogelijk. We gaan het gesprek aan over de kosten van de dienstverlening en zorgen dat dit in balans blijft met de maat en schaal van Zoeterwoude.

4A Kengetallen en Financieel overzicht

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren			
Formatie	9,42	9,47	9,61
Bezetting	8,11	7,73	7,20
Apparaatskosten (overhead) per inwoner	€ 1.169	€ 1056	€ 1.094
Externe inhuur	30,0%	6,7%	9,8%
Overhead in procenten van de totale lasten	22,0%	23,8%	19,3%

Wat mag dit kosten?

Financieel overzicht Overhead

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
4A.1 Personeel	Lasten	3.352	3.665	2.401	2.251	2.251	2.251
	Baten	-35	-11	-9	-9	-9	-9
Saldo		3.317	3.654	2.392	2.242	2.242	2.242
4A.2 Huisvesting	Lasten	319	252	268	266	261	260
	Baten	-1	0	-10	-10	-10	-10
Saldo		318	252	258	256	250	250
4A.3 ICT	Lasten	122	397	358	368	318	318
	Baten	0	0	0	0	0	0
Saldo		122	397	358	368	318	318
4A.4 Bedrijfsvoering	Lasten	2.669	3.111	3.103	3.103	3.103	3.103
	Baten	-5	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		2.664	3.111	3.102	3.102	3.102	3.102
Totaal	Lasten	6.462	7.426	6.130	5.988	5.933	5.932
Totaal	Baten	-41	-12	-20	-20	-20	-20
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		6.422	7.414	6.110	5.968	5.913	5.912
Totaal	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
Totaal	Onttrekking	0	0	0	0	0	0
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		0	0	0	0	0	0
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	6.462	7.426	6.130	5.988	5.933	5.932
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-41	-12	-20	-20	-20	-20
GERAAMD RESULTAAT		6.422	7.414	6.110	5.968	5.913	5.912

Financiële toelichting

De lasten in het programmaonderdeel 4A Overhead dalen in 2025 met € 1.067.000 en de baten dalen in 2025 met € 20.000 ten opzichte van 2024. Hieronder staan per product de belangrijkste en grootste verschillen tussen 2025 en 2024. Daarnaast zijn er algemene verschillen door bijstellingen in de interne verrekeningen, de rentelasten en afschrijvingen op investeringen en indexering van de lasten en baten in 2025.

Personeel

De lasten dalen met € 1.159.000 door met name de wijziging in 2023 van de BBV-voorschriften. In 2025 worden de functionarissen van wie het takenpakket een duidelijke focus heeft op de inhoud, toegerekend aan het primaire proces. Hierdoor worden er minder kosten aan de overhead doorbelast via de interne verrekeningen en meer aan de andere programma's.

Huisvesting

De lasten stijgen in 2025 met € 40.000 voor met name onderhoud (€ 30.000) en door hogere lasten voor de rente (€ 4.000).

ICT

De lasten dalen met € 39.000 met name door lagere lasten voor softwarelicenties. Deze zijn ondergebracht bij IDA.

Bedrijfsvoering

De lasten stijgen met € 92.000 door met name hogere lasten voor de automatisering.

2.1.5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Portefeuillehouder: wethouder H.P. Olthof

Omschrijving van het programma

Het programma Algemene Dekkingsmiddelen en Onvoorzien geeft inzicht in het beleid en de ontwikkelingen over inkomsten en opbrengsten voor de realisatie van het gewenste gemeentelijke voorzieningenniveau.

5A Algemene dekkingsmiddelen

Wat willen we bereiken?

Een financieel gezonde gemeente voor nu en in de toekomst

Een financieel gezonde gemeente voor nu en in de toekomst bereiken we met een verantwoord en stabiel financieel beeld met structureel sluitende begrotingen. Uit lokale belastingen en heffingen krijgen we voldoende middelen binnen voor een structureel sluitende begroting. De algemene uitkering is actueel en realistisch. Dividend draagt bij aan een sluitende begroting. Het financieringsresultaat is zo gunstig mogelijk.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op de onderstaande wijze willen wij onze doelstelling bereiken:

- we passen de belastingopbrengsten tenminste aan met de inflatiecorrectie en hanteren in beginsel kostendekkende tarieven voor gemeentelijke diensten;
- we nemen de te verwachte opbrengsten uit areaaluitbreidingen van woningen en niet-woningen realistisch mee in de begroting;
- we bewaken de kwaliteit van de BSGR met het oog op volledige en betrouwbare WOZ-processen en heffings- en invorderingsprocessen van belastingen;
- we houden de criteria (maatstaven) in de Algemene uitkering actueel maar ook realistisch;
- we lenen zo goedkoop mogelijk waardoor de rentelasten laag blijven. De renteopbrengsten ramen we realistisch maar voorzichtig.

5A Kengetallen en Financieel overzicht

Kengetallen/beleidsindicatoren

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Verplichte set beleidsindicatoren			
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	€ 947 ¹	€ 1.173 ²	€ 1.209 ³
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	€ 947 ¹	€ 1.173 ²	€ 1.209 ³
Gemiddelde WOZ-waarde van woningen	454.000 ⁴	427.000 ⁵	485.555 ⁶

¹ Bron: Jaarrekening Gemeente Zoeterwoude 2023

² Bron: Begroting Gemeente Zoeterwoude 2024

³ Bron: Gemiddelde woonlast woningen Zoeterwoude 2024 uit COELO geïndexeerd met het inflatiepercentage

⁴ Bron: Waarderingskamer, in euro's

⁵ Bron: Begroting Gemeente Zoeterwoude 2024, in euro's

⁶ Bron: Waarderingskamer geïndexeerd met waardestijging volgens BSGR

Financieel overzicht Algemene dekkingsmiddelen

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
5A.1 Belastingen	Lasten	315	308	335	335	335	335
	Baten	-5.201	-5.633	-6.127	-6.197	-6.242	-6.242
Saldo		-4.886	-5.325	-5.793	-5.862	-5.907	-5.907
5A.2 Financiering	Lasten	79	220	293	474	762	860
	Baten	-708	-825	-378	-353	-323	-298
Saldo		-630	-606	-85	121	439	562
5A.3 Algemene uitkering	Lasten	0	0	0	0	0	0
	Baten	-15.603	-16.623	-17.974	-17.202	-17.422	-17.513
Saldo		-15.603	-16.623	-17.974	-17.202	-17.422	-17.513
5A.4 Onvoorzien en overige	Lasten	53	49	210	1.142	1.143	1.143
	Baten	-173	-1	-1	-1	-1	-1
Saldo		-120	48	209	1.141	1.142	1.142
Totaal	Lasten	447	577	838	1.951	2.240	2.338
Totaal	Baten	-21.686	-23.082	-24.481	-23.754	-23.988	-24.054
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		-21.239	-22.506	-23.643	-21.802	-21.748	-21.716
RESERVES 5A.5 Mutaties reserves	Toevoeging	1.931	526	533	459	459	459
	Onttrekking	-3.107	-2.752	-432	-377	-377	-299
Saldo		-1.176	-2.225	101	82	82	160
Totaal	Toevoeging	1.931	526	533	459	459	459
Totaal	Onttrekking	-3.107	-2.752	-432	-377	-377	-299
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		-1.176	-2.225	101	82	82	160
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	2.378	1.103	1.371	2.411	2.700	2.797
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-24.793	-25.834	-24.913	-24.131	-24.366	-24.353

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
GERAAMD RESULTAAT		-22.415	-24.731	-23.542	-21.721	-21.666	-21.556

5A.5 Mutaties reserves bedragen x € 1.000,-		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Algemene reserve	Toevoeging	-104	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-1.567	-1.100	-305	0	0	0
Saldo		-1.671	-1.100	-305	0	0	0
Reserve huisvesting onderwijs	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-39	-81	-50	-50	-78	0
Saldo		-39	-81	-50	-50	-78	0
Reserve volkshuisvesting	Toevoeging	18	0	6	6	6	6
	Onttrekking	-6	-6	-6	-6	-6	-6
Saldo		12	-6	0	0	0	0
Res. riolering Dorp Zuid + Zuidbuurtse	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-20	0	0	0	0	0
Saldo		-20	0	0	0	0	0
Reserve Duurzaamheid	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-154	-150	0	0	0	0
Saldo		-154	-150	0	0	0	0
Reserve Bedrijfsvoering	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-251	-421	0	0	0	0
Saldo		-251	-421	0	0	0	0
Reserve SOZZ	Toevoeging	1	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-1	0	0	0	0	0
Saldo		0	0	0	0	0	0
Algemene reserve Gebiedsontwikkeling	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-144	-7	0	0	0	0
Saldo		-144	-7	0	0	0	0
Reserve Sociaal Domein	Toevoeging	1.278	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-819	-568	0	0	0	0
Saldo		459	-568	0	0	0	0
Res. dekking afschrijving investerings	Toevoeging	285	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-6	-24	-24	-24	-24	-24
Saldo		279	-24	-24	-24	-24	-24
Reserve Toezicht en Handhaving	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	-100	-100	0	0	0	0
Saldo		-100	-100	0	0	0	0

5A.5 Mutaties reserves bedragen x € 1.000,-		Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Reserve Energietransitie	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-96	0	0	0	0
Saldo		0	-96	0	0	0	0
Reserve Grote Projecten	Toevoeging	453	461	453	453	453	453
	Onttrekking	0	-2	-2	-2	0	0
Saldo		453	458	451	451	453	453
Res.dekking afschrijv. Bernardusschool	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	0	0	-269	-269	-269
Saldo		0	0	0	-269	-269	-269
Reserve Omgevingswet	Toevoeging	0	65	74	0	0	0
	Onttrekking	0	-76	-26	-26	0	0
Saldo		0	-11	48	-26	0	0
Reserve Openbare Ruimte	Toevoeging	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking	0	-120	-19	0	0	0
Saldo		0	-120	-19	0	0	0
5A.5 Mutaties reserves		-1.176	-2.225	101	82	82	160

Financiële toelichting

5A.1 Belastingen

We laten de lasten van inwoners niet meer stijgen dan strikt noodzakelijk

De doelstelling van het belastingbeleid van de gemeente is er steeds op gericht de lasten van inwoners niet meer te laten stijgen dan strikt noodzakelijk is om het voorzieningenniveau in de gemeente in stand te houden. Dit betekent meestal dat elk jaar een inflatiecorrectie plaatsvindt. Door de hoge inflatie in 2023 en 2024 en daardoor sterk gestegen loon- en materiaalkosten is voor het jaar 2025 gekeken naar de prijsontwikkeling in de jaren 2023 t/m 2025. Daarom verhogen wij de opbrengsten uit belastingen met 2,8% ten opzichte van de raming van 2024. Dit percentage is een afgeleide van de index van de materiële overheidsconsumptie (imoc) uit de raming in het CEP 2023 van het Centraal Economisch Planbureau. Deze index wordt vaak gebruikt als inflatiecorrectie voor meerjarige contracten en begrotingen. Daarnaast houden wij rekening met de groei van het aantal woningen in de gemeente. Hierdoor nemen de totale opbrengsten in euro's toe. Procentueel blijft de verhoging beperkt tot de genoemde 2,8%.

Wet onroerende zaken (WOZ)

De uitvoering van de WOZ is uitbesteed aan de Belastingssamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR). Dit samenwerkingsverband voert voor 11 gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland de heffing en invordering van de lokale en waterschapsbelastingen uit. Verder beoordeelt de landelijke Waarderingskamer de kwaliteit van de waardering van WOZ-objecten en de uitvoering van de wet WOZ binnen de gemeente. Voor Zoeterwoude is het algemene oordeel over 2025 "Goed". Dat betekent dat de kwaliteit van de taxaties van goede kwaliteit is en het werkproces van de WOZ op alle onderdelen aan de kwaliteitseisen voldoet. Dat is niet alleen belangrijk voor onze eigen heffingen. De Belastingdienst en het Waterschap maken ook gebruik van de WOZ waarde. Daarnaast bepaalt het voor een deel de hoogte van de huur van woningen.

De BSGR hanteert sinds 2020 een kostprijsmodel dat is gebaseerd op het aantal handelingen per belastingsoort. Hierdoor is er beter zicht op de kosten van de belastingprocessen. De begroting 2025 van de BSGR laat zien dat de kosten voor het waarderen van de WOZ-objecten € 149.000 bedraagt en voor het opleggen en innen van alle aanslagen € 61.300.

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De opbrengst uit OZB is een algemeen dekkingsmiddel voor de gemeente en ter vrije bestemming van de raad. Met de inkomsten uit OZB dekken we in 2025 ongeveer 20% van de kosten van de gemeente. In 2025 stijgt het aantal woningen met 11,2%. Hierdoor stijgen ook de belastingopbrengsten. Voor 2025 komen de basisopbrengsten uit op € 2,8 miljoen. De basisopbrengsten verhogen we met een inflatiecorrectie van 2,8%. In de onderstaande tabellen staat dit verder uitgelegd.

Door de verwachte groei van de woningen ziet de woningvoorraad er de komende jaren als volgt uit:

Ontwikkeling woningvoorraad	2024	2025	2026	2027	vanaf 2028
Aantal woningen per 1-1	4.142	4.607	4.710	4.785	4.785
Groei gedurende het jaar	465	103	75	0	0
Jaarlijkse groei in %	11,2 %	2,2 %	1,6 %	0,0 %	0,0 %

Meer woningen betekent hogere inkomsten uit OZB. Het betekent ook hogere kosten vanwege uitbreiding van het voorzieningenniveau. Op basis van bovenstaande uitgangspunten zijn de verwachte inkomsten voor de OZB 2024 berekend en in onderstaande tabel opgenomen.

Opbrengst uit OZB	Eigenaren woningen	Eigenaren niet-woningen	Gebruikers niet-woningen
Opbrengstverwachting 2024	€ 2.693.100	€ 2.085.000	€ 967.000
Volume uitbreiding 2024-2025	€ 97.000	€ 64.000	€ 39.800
Basisopbrengsten 2025	€ 2.790.100	€ 2.149.000	€ 1.006.800
Indexstijging 2,8%	€ 78.100	€ 60.200	€ 28.200
Begrote opbrengst 2025	€ 2.868.200	€ 2.209.200	€ 1.035.000

De komende jaren stijgt de OZB-opbrengst door de verwachte groei van het aantal woningen. In onderstaande tabel is deze groei in beeld gebracht.

Opbrengst uit OZB	2025	2026	2027	2028
Eigenaren woningen	€ 2.868.200	€ 2.932.200	€ 2.978.900	€ 2.978.900
Eigenaren niet-woningen	€ 2.209.200	€ 2.209.200	€ 2.209.200	€ 2.209.200
Gebruikers niet-woningen	€ 1.035.000	€ 1.035.000	€ 1.035.000	€ 1.035.000
Totale opbrengst	€ 6.112.400	€ 6.176.400	€ 6.223.100	€ 6.223.100

In december 2024 stelt de raad de tarieven voor 2025 vast aan de hand van de bovenstaande opbrengstraming en de meest recente waardeontwikkeling van het vastgoed. Als de waarde van onroerend goed in het economisch verkeer stijgt, kunnen de tarieven lager worden vastgesteld. Als de waarde daalt, stijgen de tarieven om de gewenste opbrengst te realiseren. Daarmee is de waardeontwikkeling van woningen niet van invloed op de inkomsten uit OZB. Wel kan de waardeontwikkeling van onroerend goed in individuele gevallen afwijken van het gemiddelde. Daardoor is het mogelijk dat individuele aanslagen afwijken van de gemiddelde waardedaling of stijging van alle objecten.

BedrijvenInvesteringsZone (BIZ)

Voor het afgebakende gebied Industrierrein Grote Polder is een BedrijvenInvesteringsZone (BIZ) ingesteld in samenwerking met de Vereniging Grote Polder. Op basis van de WOZ-waarde van de panden in het gebied betalen de ondernemers een opslag op de OZB. De opbrengst van deze heffing betalen wij, na aftrek van de perceptiekosten, in de vorm van een subsidie door aan de Vereniging Grote Polder. Zij verzorgt hiermee het beheer van het bedrijventerrein, zoals onderhoud en veiligheid. De opbrengst wordt jaarlijks geraamd op € 165.900.

5A.2 Financiering

Dividend

De gemeente heeft aandelen in de volgende bedrijven:

Bank Nederlandse Gemeenten

Aandelenbezit: 26.871 van in totaal 55.690.720 aandelen (0,05%).

Verwachte dividenduitkering: € 60.000.

Ontwikkelingen: geen bijzonderheden.

Netwerkbedrijf Alliander

Aandelenbezit: 216.395 van in totaal 136.794.964 (0,16%).

Verwachte dividenduitkering: € 150.000.

Ontwikkelingen: in 2021 is de kapitaalstructuur van Alliander versterkt met een obligatielening van € 600 miljoen, waarbij het mogelijk is om op termijn de lening om te zetten in aandelen. Sinds 2022 ontvangen we jaarlijks een rentevergoeding. Dit stopt als de lening is omgezet in aandelen. Door de grote uitdagingen in het kader van de energietransitie is op dit moment onzeker wat de omvang van de dividenduitkering in de toekomst is. In 2023 is het zelfs mogelijk gemaakt dat het Rijk mede-eigenaar van Alliander kan worden als er meer financiering nodig is dan de bestaande aandeelhouders kunnen leveren. Vooralsnog is meerjarig € 150.000 per jaar als dividenduitkering begroot. Dat is gebaseerd op de dividenduitkeringen van de afgelopen paar jaar. We houden de ontwikkeling in de gaten.

Waterbedrijf Oasen

Aandelenbezit: 9 van in totaal 748 aandelen (0,74%).

Verwachte dividenduitkering: nihil.

Ontwikkelingen: geen bijzonderheden.

Toelichting: de aandeelhouders van Oasen ontvangen geen dividend. Het bedrijf werkt met kostendekkende watertarieven en streeft geen winst na.

Financieringsresultaat en renteontwikkeling

Het financieringsresultaat is het gevolg van de afronding van het renteomslagpercentage. Om de juiste rentekosten aan alle investeringen toe te rekenen delen we het totaal aan te betalen rente in het begrotingsjaar door het financieringstekort in het begrotingsjaar. De uitkomst van die rekensom geeft de omslagrente aan die we vervolgens afronden op 0,1% nauwkeurig. Het verschil dat daardoor ontstaat is het financieringsresultaat. Op begrotingsbasis maken we berekeningen zo nauwkeurig mogelijk. Omdat de marktrente de afgelopen periode is gestegen is het renteomslagpercentage voor 2025 bepaald op 0,5% (was 0,0% in 2024). Dit relatief kleine verschil komt doordat onze leningportefeuille nu nog uit veelal leningen met een lage rente bestaat. Daarnaast ontvangen we ook weer rente op onze banktegoeden. Vanaf 2026 zal de omslagrente en daarmee het financieringsresultaat toenemen. In 2024 verwachten we een aantal oudere geldleningen volledig af te lossen en is een herfinanciering nodig om voldoende middelen te hebben voor de lopende uitgaven uit de begroting 2025. De uitgaven aan de nieuwe Bernardusschool zorgen ook voor een forse toename van de financieringsbehoefte. Vanaf 2026 loopt de financieringsbehoefte naar verwachting nog verder op vanwege de

verwachte (maatschappelijke) investeringen. Dit betekent dat we rekening houden met hogere rentekosten in de komende jaren. In de begroting 2025 stijgen de rentekosten daarom van € 498.000 in 2025 naar € 700.000 in 2028.

5A.3 Algemene uitkering

Algemene uitkering

De algemene uitkering uit het gemeentefonds is gebaseerd op de meicirculaire 2024 van het Rijk. Daarnaast zijn alle maatstaven herijkt die invloed hebben op de omvang van de algemene uitkering, zoals het aantal inwoners en woningen dat toeneemt door de groei van de gemeente. Het beeld daarin is positiever dan waar wij in de Staat van Zoeterwoude 2024-2028 mee hebben gerekend. Dit komt met name door bijstelling van de inflatie die het Rijk in de meicirculaire heeft meegenomen. In de raadsinformatiebrief van juni 2024 is de raad geïnformeerd over de ontwikkelingen in de meicirculaire 2024. Hieronder zijn de mutaties kort toegelicht en is in de tabel de ontwikkeling van de algemene uitkering in beeld gebracht.

+ = voordelig	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering in begroting 2025-2028	€ 17.611.000	€ 16.548.000	€ 16.791.000	€ 16.791.000
Specificatie mutaties meicirculaire 2024				
1. Algemene ontwikkeling en groei	- € 3.000	€ 487.000	€ 463.000	€ 455.000
2. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	€ 8.000	€ 7.000	€ 8.000	€ 8.000
3. Werkdrukverlaging jeugdbescherming	€ 8.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
4. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+	€ 8.000	€ 7.000	€ 7.000	€ 7.000
5. Besparingsverlies Jeugd	€ 122.000	€ 0	€ 0	€ 0
6. Participatie (IU)	€ 7.000	€ 7.000	€ 8.000	€ 8.000
7. Overige kleine mutaties	- € 1.000	- € 1.000	- € 2.000	€ 97.000
Totaal mutaties meicirculaire 2024	€ 149.000	€ 514.000	€ 491.000	€ 582.000
Algemene uitkering meicirculaire 2024	€ 17.760.000	€ 17.062.000	€ 17.282.000	€ 17.373.000

Toelichting op mutaties meicirculaire

1. Algemene ontwikkeling en groei	De stijging van de algemene uitkering komt door het aanpassen van het budget naar prijspeil 2025 in combinatie met bijstellingen van de groei van het areaal (woningen en inwoners) en een aanpassing van een aantal verdeelmaatstaven binnen het gemeentefonds. De algemene uitkering is vanaf 2026 fors lager. Dit komt doordat het Rijk vanaf 2027 (was eerder 2026) met een nieuwe financieringssysteem werkt. Onduidelijk hoe dit precies vorm krijgt en wat de financiële gevolgen voor de gemeenten zijn. De korting is wel alvast in het gemeentefonds verwerkt.
-----------------------------------	--

2. Dienstverlening gemeenten aanpak armoede en schulden	Het kabinet stelt structurele middelen (€ 40 miljoen) beschikbaar aan gemeenten voor betere dienstverlening door gemeenten op het gebied van armoede en schulden. Deze middelen zijn voor 2023 incidenteel aan gemeenten beschikbaar gesteld. Vanaf 2024 zal de toekenning van deze middelen structureel worden om gemeenten verder in staat te stellen om strategisch en doelgericht te handelen en hun activiteiten uit te breiden.
3. Werkdrukverlaging jeugdbescherming	In oktober 2023 hebben het ministerie van Justitie en Veiligheid en de VNG een bestuurlijk akkoord gesloten over de verlagen van de werkdruk in de uitvoering van de jeugdbescherming en jeugdreclassering door de gecertificeerde instellingen. Hiervoor is € 60 miljoen benodigd. In het bestuurlijk akkoord is afgesproken dat het ministerie van Justitie en Veiligheid vanaf 2024 structureel jaarlijks € 30 miljoen bijdraagt aan deze werkdrukverlaging.
4. Vrijval reservering compensatieregelingen Voogdij 18+	In de meicirculaire 2022 is het budget van de integratie-uitkering Voogdij 18+ overgeheveld naar de algemene uitkering. Op de integratie-uitkering is een reservering achtergebleven voor eventueel nog toe te kennen compensatieregelingen. Dit restbudget (€ 32,1 miljoen) wordt nu voor 2025 en verder overgeheveld naar de algemene uitkering.
5. Besparingsverlies Jeugd	In het coalitieakkoord Rutte IV is een aanvullende besparing in het kader van Jeugdzorg (wat zowel jeugdhulp als jeugdbescherming en jeugdreclassering omvat) oplopend naar structureel € 511 miljoen vanaf 2027 opgenomen. De geraamde besparing van € 500 miljoen in 2025 kan nog niet gerealiseerd worden, omdat de maatregelen die tot besparing moeten leiden nog niet zijn gerealiseerd. Om die reden wordt in 2025 incidenteel € 500 miljoen toegevoegd aan de algemene uitkering van het gemeentefonds.
6. Participatie (IU)	De omvang van de integratie-uitkering Participatie wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2024 (€ 113,3 miljoen in 2024, aflopend naar € 93,7 miljoen in 2029). De bedragen per gemeente voor de integratie-uitkering Participatie voor 2024 en verder zijn opgenomen in de gemeentefondsruubriek op internet. De indexering van de integratie-uitkering Participatie (€ 6.000 voor 2024 oplopend naar structureel € 8.000 vanaf 2028)
7. Overige kleine mutaties	De overige mutaties betreffen diverse kleine mutaties in budgetten van met name het sociaal domein, zoals voor armoedebestrijding onder kinderen en jeugd.

Stelpost groei van de gemeente

Tegenover de hogere inkomsten vanwege groei van de gemeente in de komende jaren staan ook hogere kosten voor onder andere sociale voorzieningen en maatschappelijke ondersteuning, cultuur en onderhoud. Om die reden is bij de stelposten een deel van de groei beschikbaar gehouden voor ontwikkelingen in de komende jaren. Deze kan in de komende jaren concreet worden ingevuld voor noodzakelijke uitgaven.

Overige ontwikkelingen

In 2026 daalt de algemene uitkering fors met bijna € 1.000.000 ten opzichte van 2025. Deze daling komt grotendeels doordat het rijk verwacht in 2026 met een nieuwe normeringssystematiek te komen. Hoe deze nieuwe systematiek er precies uit gaat zien is nog niet duidelijk. Het is ondertussen aannemelijk dat de invoering pas in 2027 plaatsvindt. In ieder geval volgen hier nieuwe financiële verhoudingen uit tussen het rijk en de gemeenten. Vooruitlopend hierop heeft het rijk wel alvast de algemene uitkering verlaagd. Hierdoor zijn wij niet in staat om een meerjarig sluitende begroting te presenteren vanaf 2026. Dit speelt ook bij andere gemeenten. We volgen hierbij de oproep van de VNG om niet alvast bezuinigingen of taakstellingen op te voeren, zodat het bruto tekort duidelijk vanaf 2026 zichtbaar is in de begroting.

5A.4 Mutaties reserves

In hoofdstuk 3.2 worden de mutaties in de reserves nader toegelicht.

5A.5 Onvoorzien en overig

Stelposten en onvoorzien

In de begroting is een aantal stelposten opgenomen ter dekking van onvoorziene kosten en verwachte onderuitputting van een aantal specifieke budgetten.

Onvoorzien

In de begroting nemen we standaard een bedrag op voor kosten die bij het opstellen van de begroting niet konden worden voorzien en waarvan uitstel tot een volgende begrotingsjaar niet verantwoord is. De stelpost Onvoorzien baseren we op ongeveer € 5 per inwoner. Vanwege de stijging van het aantal inwoners de komende jaren stijgt ook de stelpost Onvoorzien. In 2025 bedraagt de stelpost € 55.000 en deze stijgt in 2026 naar € 56.000.

Investeringsplan

In het meerjareninvesteringsplan staan alle lopende en toekomstige investeringen met het geplande jaar van uitvoering opgenomen. Op basis van deze planning berekenen wij de verwachte kapitaallasten van deze investeringen. In de praktijk weten wij dat de planning van de uitvoering van de projecten door allerlei oorzaken kan veranderen. Hierdoor zijn projecten later afgerond en starten de kapitaallasten ook later dan gepland. Het budget voor kapitaallasten is daarom elk jaar te ruim ingeschat. Om dit effect tegen te gaan verlagen wij het berekende budget voor kapitaallasten uit het meerjareninvesteringsplan jaarlijks met € 150.000 door een stelpost onderuitputting kapitaallasten op te nemen.

Groei van de gemeente

Zoeterwoude groeit. De komende jaren komen er meer woningen en meer inwoners in onze gemeente. Hierdoor stijgen de inkomsten uit de algemene uitkering van het rijk en uit belastingen. De groei zorgt ook voor extra kosten. De kosten voor het beheer van de Openbare Ruimte stijgen. Ook de uitgaven in het Sociaal domein voor sociale voorzieningen en jeugd stijgen. Op dit moment is nog niet duidelijk wat de omvang van deze extra kosten is, in welk tempo ze stijgen en in welke domeinen extra uitgaven nodig zijn. Om het geld in relatie tot de groei beschikbaar te houden en op de juiste tijd en plaats in te kunnen zetten, nemen wij een stelpost groei op. De stelpost is alleen vanaf 2025 opgenomen. In 2025 laten we € 200.000 uit deze stelpost vrijvallen voor de organisatieontwikkeling en € 380.000 voor de hogere kosten voor Jeugdzorg. In programma 2 en 4 zijn de uitgebreide toelichtingen te vinden. Voor 2026 en verder is er nog € 1.237.000 beschikbaar.

Jaar	2025	2026	2027
Stelpost groei	€ 355.000	€ 1.237.000	€ 1.237.000

Stelpost prijsindexatie

De stelpost prijsindexatie, die vanwege de huidige, wereldwijde marktontwikkeling op is genomen, is in 2024 vrijgevallen. Vanaf 2025 gebruiken we de stelpost prijsindexatie op een andere manier. Dit komt omdat de provincie in haar toezichtsbrief aangeeft dat we de loon- en prijsindexatie duidelijker moeten verwerken in de begroting. Vanaf 2025 bepalen we in de Staat van Zoeterwoude een totaalbedrag aan loon- en prijsindexaties gebaseerd op de uitgangspunten van de meicirculaire van het Rijk.

Bij de Staat van Zoeterwoude hebben we een bedrag voor loon- en prijsindexaties in de stelpost prijsindexatie gezet. Bij het opstellen van de begroting 2025 hebben we de stelpost verdeeld over alle betrokken budgetten. Daarbij hebben we de salarissen met 5,3% verhoogd, de materiële budgetten met 2,2% en de leges- en belastingopbrengsten met 2,8%. Deze percentages waren in de Staat van Zoeterwoude vastgesteld.

Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen

Met ingang van 2016 is de Wet modernisering Vpb-plicht overheidsondernemingen van toepassing op gemeenten. Gemeenten zijn belastingplichtig voor de Vpb voor zogeheten ondernemingsactiviteiten als deze activiteiten aan de volgende drie criteria voldoen: een duurzame organisatie van kapitaal en arbeid, deelname aan het economisch verkeer en het hebben van een winstdoelmerk. Vanaf 2016 inventariseren wij jaarlijks, met

fiscale ondersteuning, welke activiteiten van de gemeente aan deze eisen voldoen. Hieruit bleek dat wij geen activiteiten uitvoeren die hieronder vallen. Over enkele activiteiten is ook overleg gevoerd met de Belastingdienst. Zij hebben onze visie over die activiteiten bevestigd. Wel merken we 1% van de inkomsten op herbruikbare afvalstoffen (metaal, papier, textiel etc) als winst aan. Dat doen we op basis van afspraken tussen de VNG en de belastinginspecteur. Voor Zoeterwoude gaat het om 1% van gemiddeld € 20.000 per jaar, ofwel € 200. Over de winst is 15% vennootschapsbelasting (€ 30) verschuldigd. Dit bedrag ramen we niet apart.

Investerings 5A Algemene dekkingsmiddelen

5 Algemene dekkingsmiddelen					
Jaar aanvraag krediet	Omschrijving object	Investerings-bedrag	Kapitaallasten		
			2026	2027	2028
2025	Vervanging aanhanger 23WPVD van de A.D.	7.000	910	906	901
	Vervanging perslucht installatie AD	10.000	717	713	710
Totaal 2025		17.000	1.627	1.619	1.611
2026	Vervanging rolbezem&sneeuwplough gladheid	24.000	-	2.520	2.508
Totaal 2026		24.000	-	2.520	2.508
Totaal		41.000	1.627	4.139	4.119

Vervanging aanhanger 23WPVD van de Algemene Dienst

De aanhanger 23WPVD van de Algemene Dienst moet vervangen worden omdat het einde van de technische levensduur is bereikt.

Vervanging perslucht installatie Algemene Dienst

De perslucht installatie van de Algemene Dienst moet vervangen worden omdat het einde van de technische levensduur is bereikt.

Vervanging rolbezem & sneeuwplough gladheid

De rolbezem en sneeuwplough voor de gladheidbestrijding moet vervangen worden omdat het einde van de technische levensduur is bereikt.

2.2 Paragrafen

In de begroting leggen we in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vast met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten die relaties kunnen hebben met meerdere programma's. De onderwerpen zijn in een eigen paragraaf opgenomen.

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Handhaving
9. Open en Toegankelijke Overheidsinformatie

2.2.1 Lokale heffingen

Inleiding

In deze paragraaf geven we inzicht in de lokale belastingen en heffingen. De paragraaf gaat in op de tariefontwikkeling, de opbrengsten, de lokale lastendruk en de kostendekkendheid van afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Heffingen en leges in de gemeente Zoeterwoude

1. Onroerendezaakbelastingen (OZB)
2. Rioolheffing
3. Afvalstoffenheffing en reinigingsrecht
4. Lijkbezorgingrechten
5. Bedrijven Investeringszone (BIZ)
6. Leges
7. Toeristenbelasting
8. Liggelden
9. Marktgelden

Uitgangspunt voor de lokale heffingen is evenwicht tussen het voorzieningenniveau in de gemeente en de lasten voor de inwoners. De afgelopen jaren voerden we een voorzichtig en gezond financieel beleid.

Het voorzieningenniveau hielden we op peil, terwijl de lasten voor de inwoners niet meer dan noodzakelijk stegen. De lijkbezorgingsrechten, liggelden, marktgelden en de BIZ hebben geen directe invloed op de lokale woonlasten en lichten we, waar noodzakelijk, toe in het betreffende programma van de begroting.

Het Belasting Samenwerkingsverband Gouwe Rijnland (BSGR) verzorgt de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken, de inning van de OZB, de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, de toeristenbelasting en de BIZ. In de gemeenschappelijke regeling BSGR zijn de belastingtaken samengevoegd van 11 gemeenten en het Hoogheemraadschap van Rijnland.

1. Onroerendezaakbelasting (OZB)

De opbrengst van de onroerendezaakbelasting (OZB) is gebaseerd op de inkomsten uit de OZB van vorig jaar verhoogd met een prijsindexatie. We hebben in de begroting 2025 het percentage prijsindexatie op 2,8% bepaald. In paragraaf 5A.1 is dit toegelicht. De totale OZB-opbrengst voor de gemeente stijgt hierdoor in 2025 met 2,8%. Daarnaast stijgt de totale OZB-opbrengst ook doordat het aantal woningen stijgt. Wij houden in de meerjarenbegroting rekening met de meest actuele woningbouwprognose voor de komende jaren. De uitbreiding van de woningvoorraad ziet er voor de komende jaren als volgt uit:

Jaar	Aantal woningen 1 januari	Toename woningen gedurende het jaar
2024	4.142	465
2025	4.607	103
2026	4.710	75
2027	4.785	0
2028	4.785	0

Volgens de actuele woningbouwprognose komen er van 2024 tot en met 2028 643 woningen bij. Dat heeft een gunstig effect op de opbrengsten uit OZB. De te verwachten opbrengst ramen we voor 2025 als volgt:

	Opbrengst- verwachting 2024	Groei woningen	Index 2024-2025 (x %)	Begrote opbrengst 2025
Eigenaren woningen	2.693.100	465	2,8%	2.868.200

In deze berekening is uitgegaan van de inkomsten in 2023 aangevuld met de groei van het aantal woningen en een gemiddelde inflatie van 2,8%. Meer details, waaronder voor niet-woningen en gebruikers staan in programma 5 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

Op basis van de verwachte OZB-opbrengst 2024 wordt het bijbehorende tarief voor de OZB door de raad vastgesteld. Omdat het tarief wordt berekend over de WOZ-waarden van woningen en niet-woningen binnen onze gemeente is het belangrijk om de meest actuele WOZ-waarden te gebruiken.

Daarmee voorkomen wij dat het tarief dat de inwoners betalen meestijgt door hogere huizenprijzen. Andersom voorkomt dit in tijden van dalende huizenprijzen dat inwoners te weinig betalen voor onze voorzieningen. Oftewel de hoogte van de WOZ-waarden gebruiken wij niet om het tarief vast te stellen. Wij gebruiken alleen de prijsindexatie en corrigeren voor de groei van het aantal woningen. Het tarief is daarmee zo hoog als nodig om de begrote opbrengst van € 2.868.200 te realiseren voor woningen. Hierdoor vragen wij niet méér belasting van de inwoner dan nodig is om onze voorzieningen op peil te houden.

In de raadsvergadering van december 2024, als de laatste informatie over de ontwikkeling van de WOZ-waarden van vastgoed beschikbaar is, stelt de raad de daarbij behorende belastingtarieven voor 2025 vast.

2. Rioolheffing

Bij de bepaling van de tarieven voor riolrechten streven wij 100% kostendekkendheid na. Dat wil zeggen dat de opbrengsten uit riolrecht gelijk zijn aan de kosten voor het in stand houden van het rioolstelsel. Eventuele meevallers in de jaarrekening reserveren wij voor toekomstige jaren voor de taak riolering. Op deze manier zorgen wij ervoor dat wij niet meer rioolheffing aan de burger vragen dan wij nodig hebben voor onze kosten.

Bij het bepalen van de jaarlijkse kosten voor riolering houden wij rekening met overheadkosten. De kosten voor de overhead zijn opgenomen in programma Overhead. De overhead berekenen we daarom apart uit. Voor de berekening hiervan gebruiken we de volgende methode: de omvang van de taak riolering (exclusief overhead) / omvang van het totaal van de begroting (exclusief overhead) x de overhead.

De baten en lasten van riolering zijn gebaseerd op de begroting 2024 en het Integraal Waterketenplan (IWKP) 2024-2028. In onderstaande tabel is de berekening opgenomen van de lasten en baten van de taak riolering en geven we inzicht in de kostendekkendheid. Het dekkingspercentage is 99,5% in 2024 en dat is bijna gelijk aan het streven van 100% kostendekkendheid. Dit percentage ligt hoger dan in het Integraal Waterketenprogramma (IWKP) is opgenomen. Dit komt grotendeels door een andere berekeningsmethode waarmee afschrijvingslasten van onze oude, reeds afgesloten investeringen zijn aangepast van een termijn van 40 jaar naar 50 jaar. Hierdoor zijn er minder lasten die we aan de riooltaken kunnen toerekenen, waardoor het heffingstarief voor 2025 niet hoeft te stijgen. Een andere reden is dat we vanaf 2025 ook een BTW component toerekenen aan de riooltaak, wat weer zorgt voor hogere lasten van de riooltaak. Het toerekenen van BTW is toegestaan volgens de spelregels uit het BBV, maar was nog niet eerder meegenomen. In onderstaande tabel is een totaaloverzicht opgenomen van de kostendekkendheid van de riooltaak.

Lasten en baten taak Riolering	Bedrag
Lasten	
1. Kosten taak riolering, exclusief overheadkosten	€ 1.127.300
2. Overhead	€ 255.500
3. BTW	€ 96.500
Lasten taak riolering	€ 1.479.300
Baten	
1. Opbrengst Rioolrecht	€ 1.467.400
2. Overige inkomsten taak riolering	€ 4.800
Baten taak riolering	€ 1.472.200
Resultaat taak riolering / Onttrekking uit Voorziening Riolering	€ 7.100 (nadelig)
Dekkingspercentage	99,5%

3. Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten

Net als bij de bepaling van de rioolrechten gaan we ook bij de afvalstoffenheffing uit van 100% kostendekkendheid. De overhead rekenen we volgens dezelfde methode toe aan de kosten voor afvalstoffen. In formulevorm: de omvang van de taak reiniging (exclusief overhead) / omvang van het totaal van de begroting (exclusief overhead) x de overhead.

Het bedrag rekenen we als overhead toe aan de kosten voor afvalstoffenheffing. Hiertegenover staat dekking vanuit de tarieven om op 100% kostendekkendheid te komen. De kosten voor de taak Reiniging is nog steeds flink hoger dan de baten uit de heffingen. Niet alleen de verwerkingskosten van afvalstromen stijgen nog steeds, ook zijn inzamelingskosten gestegen en wordt er meer afval aangeboden. Dit heeft effect op de kostendekkenheid van de afvalstoffenheffing. Uit onderstaande berekening blijkt dat het tekort in 2025 nog steeds aanzienlijk is, ondanks de ingezette lijn van stijging van het tarief. Het tekort op de taak reiniging bedraagt in 2024 € 331.000. Dit is hoger dan in 2024 omdat we vanaf 2025 ook de BTW toerekenen aan de reinigingstaak, net als bij riolering. Zonder deze toerekening was het tekort lager dan in voorgaande jaren.

Lasten en baten taak Reiniging	Bedrag
Lasten	
1. Lasten taak reiniging, exclusief overheadkosten	€ 1.175.900
2. Overhead	€ 276.600
3. BTW	€ 175.800
Lasten taak reiniging	€ 1.628.300
Baten	
1. Opbrengst Afvalstoffenheffing plus Diftar	€ 1.186.700
2. Overige inkomsten taak reiniging	€ 110.800
Baten taak reiniging	€ 1.297.500
Resultaat taak reiniging	€ 330.800 (nadelig)
Dekkingspercentage	79,7%

Woonlasten

Voor de berekening van de woonlasten 2025 per huishouden houden we de volgende opbrengsten aan:

Soort	Begroting 2025	Aantal huishoudens	gemiddeld per huishouden
OZB eigenaren van woningen	€ 2.868.200	4.607	€ 623
Rioolrechten - woningen	€ 1.317.600	4.607	€ 286
Afvalstoffenheffing, reinigingsrechten plus gemiddeld bedrag Diftar	€ 1.186.700	4.607	€ 258
Totaal opbrengsten woonlasten	€ 5.372.500		€ 1.167

De woonlasten komen in 2025 voor een gemiddeld huishouden uit op € 1.167 per huishouden. Dit was in de begroting 2024 € 1.173 en in 2023 € 1.030 per huishouden. Doordat het tarief voor rioolrechten in 2025 niet stijgt zijn de woonlasten in 2025 zelfs iets lager dan in 2024.

6. Leges titel I, II en III

Voor een aantal producten en diensten brengen we leges in rekening. De opbrengsten uit deze leges mogen niet hoger zijn dan de kosten die wij hiervoor maken. Oftewel ook hier geldt dat we uitgaan van maximaal 100% kostendekkenheid van de legestarieven. De dienstverlening is gesplitst in de volgende drie onderdelen:

1. Hoofdstuk 1 algemene dienstverlening
Hieronder vallen leges voor onder andere de burgerlijke stand, verstrekkingen uit de Basisregistratie Personen, reisdocumenten, rijbewijzen.
2. Hoofdstuk 2 Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet.
Onder deze titel vallen alle leges voor omgevingsvergunningen en vooroverleg.
3. Hoofdstuk 3 Dienstverlening vallend onder de dienstenrichtlijn en niet vallend onder hoofdstuk 2.
Hieronder vallen leges voor onder andere horeca, evenementen en markten.

Voor de kostentoerekening mogen alleen kosten worden toegerekend die direct met de dienstverlening samenhangen. Tot de toe te rekenen kosten behoort onder andere:

- Directe loonkosten
- Overheadkosten*
- Directe materiaalkosten
- Perceptiekosten (kosten heffen en invorderen)
- Kosten bezwaar en beroep gericht tegen de belastingheffing of belastinginvordering
- Kosten oninbaarheid
- Kosten kwijtschelding
- BTW kosten
- Voorlichtingskosten, voor zover niet samenhangend met beleidsvoorbereiding en beleidsvaststelling.
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle mits het hier de eerste controle op het nakomen van vergunningsverlening betreft of specifiek samenhangt met de verleende dienst zoals de milieucontrole bij afvalstoffenheffing

* Definitie overheadkosten volgens de "notitie overhead van de commissie BBV": Overheadkosten zijn de kosten die verhaald mogen worden. De kosten die niet rechtstreeks samenhangen met de verleende dienst, maar wel in enig verband hiermee staan.

De kosten die niet direct met de dienstverlening samenhangen mogen niet doorberekend worden. Het gaat hierbij om onder meer:

- Kosten voor beleidsvoorbereiding
- Kosten met betrekking tot handhaving, toezicht en controle, tenzij het om de bij toerekenbare kosten genoemde uitzonderingen gaat;
- Kosten van inspraak- en bezwaarprocedures, met uitzondering hetgeen bij toerekenbare kosten genoemd wordt.

Voor de berekening van de kostendekkenheid is gekeken naar alle drie de onderdelen van de leges. Hierbij geldt dat voor de kostendekkendheid kruissubsidiëring mogelijk is. Dit betekent dat een tarief voor een specifiek product wel boven de 100% uit mag komen, zolang een tarief voor een andere product lager dan 100% is. Door kruissubsidiëring kijk je dus naar de kostendekkendheid van het totaal van alle producten. Er zijn wel uitzonderingen. Binnen de producten voor omgevingsvergunningen mag je wel subsidiëren, maar niet met andere producten daarbuiten. En er is een beperking bij een cluster van samenhangende vergunningen bij Titel 3. De uitkomst van de berekeningen van titel 1, 2 en 3 voor 2024 staat in onderstaande tabel. Hieruit blijkt dat de gehanteerde tarieven onder de 100% kostendekkendheid blijven.

Leges titel I, II en III

Kostendekking Titel 1, 2 en 3	Kosten	Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 232.557	€ 223.472	96,09%
Kostendekking Titel 2	€ 181.017	€ 113.695	62,81%
Kostendekking Titel 3	€ 5.666	€ 5.569	98,29%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 419.241	€ 342.736	81,75 %

7. Toeristenbelasting

De toeristenbelasting is een directe belasting die Zoeterwoude heft aan toeristen die overnachten in Zoeterwoude. Met deze heffing kan Zoeterwoude de kosten dekken die we maken voor de toeristen. Vanaf 1 juli 2024 wordt er toeristenbelasting geïnd.

2.2.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen alle risico's waarvoor geen bijzondere maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn op de financiële positie van de gemeente en de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Het weerstandsvermogen wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal weerstandsvermogen. Die verhouding geeft aan in welke mate de gemeente in staat is om tegenvallers op te vangen zonder directe nadelige effecten voor het voorzieningenniveau of een verhoging van de lasten voor de inwoner. Een weerstandsvermogen van 100% geeft aan dat de gemeente in staat is om alle risico's die redelijkerwijze onderkend worden aan te kunnen. Meer tegenslag heeft mogelijk een effect op het voorzieningenniveau of de lasten voor de inwoner. De gemeente Zoeterwoude streeft een minimaal weerstandsratio na van 140% tot 150%.

Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt onderscheiden in een incidenteel en een structureel deel. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld voor risico's die zich eenmalig voordoen, zoals bijvoorbeeld een calamiteit. De weerstand hiertegen bestaat uit de begrotingspost Onvoorzien, de direct beschikbare Algemene reserve, de bestemmingsreserves en eventuele stille reserves (zoals bijvoorbeeld overwaarde op vastgoed of andere waardeverteenwoordigende goederen die niet in de balans zijn opgenomen). De stille reserves zijn niet in beeld gebracht en worden als pro memorie (p.m.) geraamd. Bij de berekening van het weerstandsvermogen spelen zij geen rol.

De structurele weerstandscapaciteit is voor risico's die zich gedurende langere tijd voordoen, zoals bijvoorbeeld een economische crisis. De weerstand hiertegen bestaat vooral uit de mogelijkheid tot toekomstige bezuinigingsmaatregelen en de mogelijkheid om inkomsten uit belasting te verhogen. Het structurele deel is vaak afhankelijk van politieke beleidswijzigingen. Daarom nemen we dit niet mee in de weerstandsberekeningen.

Risicomanagement

Een risico is een mogelijke gebeurtenis met een negatief gevolg voor de gemeente. De gemeente wil risico's die zij loopt zoveel mogelijk beheersen door ze structureel en op systematische wijze te herkennen, te analyseren, te beoordelen en daar waar mogelijk passende beheersmaatregelen te treffen. Risico's worden beschreven en waar mogelijk wordt de financiële impact ingeschat. Ook wordt een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich ook daadwerkelijk voordoet. Om de risico's in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van een risicomanagementinformatiesysteem (Naris) dat bij meer gemeenten wordt gebruikt. Hiermee worden de risico's systematisch in kaart gebracht en beoordeeld door de organisatie. Op grond van het beleidskader weerstandsvermogen en risicomanagement worden in het onderstaande overzicht alleen de 10 grootste risico's gepresenteerd met de hoogste bijdrage aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Onderaan de tabel is het totaalbedrag voor de overige risico's opgenomen.

Risico (incl.gevolg)	Kans	Omvang risico	Invloed
Gekwantificeerde risico's			
1. Algemene Uitkering	75%	€ 1.200.000	30,89%
2. Uitbreiding Avontuur:Hogere kosten dan de normkosten, wijzigende leerling prognoses	30%	€ 1.500.000	13,14%
3. Stijgende rentekosten	50%	€ 750.000	9,82%
4. Kosten Serviceorganisatie Zorg (SOZ) Jeugdzorg	80%	€ 250.000	5,91%
5.Gedeeltelijke aanpassing bestemmingsplan Grote Polder om nieuwbouw van kleine bedrijfsunits en opslagunits te beperken.	20%	€ 924.000	4,67%

Risico (incl.gevolg)	Kans	Omvang risico	Invloed
6. Aanleg mantelbuizen buitengebied	30%	€ 506.000	4,45%
7. Risico Dienstwoning bij voormalig gemaal in Landelijk Gebied	5%	€ 2.868.000	4,19%
8. Transformatie Keer-weer : Ontwikkelingen van private partijen komen niet van de grond waardoor de gemeente haar doelstellingen niet haalt	50%	€ 250.000	3,69%
9. Kleine organisatie	40%	€ 300.000	3,52%
10. Verstrekte garantstellingen voor leningen aan diverse instellingen, kunnen niet (volledig) worden afgelost.	10%	€ 1.018.844	3,05%
Top 10 totaal		€ 9.566.844	83,33%
Overige risico's		€ 4.827.500	16,67%
Totaal risico's		€ 14.394.344	100%

Toelichting op de risico's

We voeren twee keer per jaar een risico-inventarisatie uit, waardoor er voortdurend aandacht is voor nieuwe of wijzigingen in bestaande risico's die we als gemeente lopen. Het thema 'risico's' is verder standaard onderdeel van voorstellen tot besluiten aan de raad en college, om risicobeheer structureel deel uit te laten maken van onze processen.

Wat is er veranderd ten opzichte van de risicoparaagraaf in de jaarrekening 2023? Hieronder wordt toegelicht of sprake is van een bestaand risico uit de top 10 of dat sprake is van een geheel nieuw risico. Is sprake van een bestaand risico, dan verwijzen wij naar de tekst van de jaarrekening 2023. Een toelichting volgt dan alleen als er sprake is van een significante wijziging.

1. Algemene Uitkering (bestaand)

2. Uitbreiding Avontuur:Hogere kosten dan de normkosten, wijzigende leerling prognoses

De huidige tijdelijke huisvesting willen we vervangen door een permanente oplossing. We werken een scenario uit, waarbij de kosten nog niet zijn geraamd. De uitbreiding is gebaseerd op leerlingprognoses, die mogelijk aan wijzigingen onderhevig zijn en tot bijstelling van de uitgangspunten kunnen leiden. Daarnaast kan is het mogelijk dat de uitbreiding leidt tot verschuivingen van partijen waardoor andere aanpassingen aan het gebouw nodig zijn. Door bijstellen van plannen is er kans op vertraging en hogere bouwkosten. Vooralsnog schatten we het risico in op € 1.500.000. Omdat we nog kunnen sturen op het scenario schatten we de kans dat het risico zich voordoet op 30% in.

3. Stijgende rente voor herfinanciering langlopende leningen (bestaand)

4. Kosten Serviceorganisatie Zorg (SOZ) Jeugdzorg (bestaand)

5.Gedeeltelijke aanpassing bestemmingsplan Grote Polder om nieuwbouw van kleine bedrijfsunits en opslagunits te beperken (bestaand).

6. Aanleg mantelbuizen buitengebied (nieuw)

De aanleg van mantelbuizen in het buitengebied is in uitvoering. Door de complexe aanleg vanwege smalle bermen bestaat er kans op onvoorziene kosten. Met voldoende expertise is de aanleg en het project haalbaar, maar een aannemer met specifieke expertise kan failliet gaan of zich terugtrekken. Dit leidt tot hogere kosten.

Verder kan een betrokken marktpartij zich altijd onthouden van (volledige) aanleg. Dit staat in de landelijke telecomunicatiewet opgenomen. Dan valt een deel van de dekking weg, waarmee we de kosten dekken.

7. Risico Dienstwoning bij voormalig gemaal in Landelijk Gebied (bestaand)

8. Transformatie Keer-weer : Ontwikkelingen van private partijen komen niet van de grond waardoor de gemeente haar doelstellingen niet haalt (nieuw)

Er zijn kansen om een woonwerkgebied te realiseren dat investeringen in bedrijfsvastgoed mogelijk maakt, de verkeersveiligheid verbert en woningen in het betaalbare segment toevoegt. De gemeente heeft in dit gebied alleen geen grondpositie en is afhankelijk van eigenaren en initiatiefnemers. Mogelijk moeten we wel investeren om ontwikkelingen op gang te brengen. Verbeteringen in de verkeersveiligheid is in ieder geval een verantwoordelijkheid van de gemeente net als het beheer van de openbare ruimte. We werken aan het opstellen van een kadernotitie en aan participatie met ondernemers en omwonenden. Het risico op extra kosten schatten we in op € 250.000 met een redelijke kans van 50% dat dit zich voordoet.

9. Kleine organisatie (bestaand)

10. Verstrekte garantstellingen voor leningen aan diverse instellingen, kunnen niet (volledig) worden afgelost (bestaand)

Benodigde weerstandscapaciteit

Uit bovenstaande blijkt dat het totaal aan risico's uitkomt op een risicobedrag van € 14.394.344. Echter, alle risico's treden nooit allemaal tegelijk op. Hierom is er een zogenaamde 'Monte Carlo simulatie' uitgevoerd. Daarbij worden op basis van het bovenstaande risicoprofiel de uitkomsten van verschillende scenario's berekend. Daaruit blijkt dat wanneer we met 90% zekerheid de risico's willen afdekken er een benodigde weerstandscapaciteit is van € 2.709.757.

Percentage	Bedrag
75%	€ 2.116.074
80%	€ 2.267.502
85%	€ 2.454.804
90%	€ 2.709.757
95%	€ 3.117.252

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de reserves, het budget voor onvoorziene lasten en de stille reserves.

Weerstand	Capaciteit 2025	Capaciteit 2026	Capaciteit 2027	Capaciteit 2028
1. Direct beschikbare Algemene reserve	€ 3.799.344	€ 3.799.344	€ 3.799.344	€ 3.799.344
2. Direct beschikbare Bestemmingsreserves	€ 5.611.799	€ 5.561.755	€ 5.537.561	€ 5.513.367
3. Begroting: Onvoorziene lasten	€ 54.700	€ 55.500	€ 56.300	€ 56.300
4. Stille reserves	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
Totale weerstandscapaciteit	€ 9.465.843	€ 9.416.599	€ 9.393.205	€ 9.369.011

Toelichting op het beschikbare weerstandsvermogen:

1. Het bedrag in de Algemene Reserve is vrij in te zetten in het geval van calamiteiten en wordt dus is het geheel meegenomen in de weerstandscapaciteit.
2. Van de Bestemmingsreserves is de reserve Onderwijshuisvesting verwerkt in een kostprijsberekening. Die zijn daarom niet zomaar te herbestemmen. De reserve ter dekking van kapitaallasten van de Bernardusschool en de reserve Grote Projecten zijn beklemd gelden voor de kapitaallasten van deze projecten. In geval van nood kunnen deze gelden weliswaar ingezet worden, maar dit veroorzaakt directe tekorten in de programma exploitatie. Daarom worden deze niet meegenomen in de weerstandscapaciteit. De overige reserves dragen samen bij aan de weerstandscapaciteit.
3. Jaarlijks is een budget beschikbaar voor onvoorziene zaken. Dit is eveneens onderdeel van de weerstandscapaciteit.
4. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de actuele economische waarde van bezittingen van de gemeente en de boekwaarde op de balans. In veel gevallen is de actuele waarde hoger dan de balanswaarde. Bij verkoop kan dus een winst gerealiseerd worden. Op de balans is de hoogte van de stille reserves niet in beeld gebracht omdat de gemeente geen voornemen heeft om winst te realiseren. In de berekening spelen de stille reserves geen andere rol dan pro memorie (p.m.).

Weerstandsvermogen

De weerstandsratio van de gemeente kan nu worden berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door het benodigde weerstandsvermogen. Het is ons beleid de weerstandsratio van de gemeente te houden tussen 1,4 en 1,5. Volgens de berekening komt onze weerstandsratio uit op 3,49. Dat is boven het beleid.

Ratio weerstandsvermogen =	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	€ 9.465.843	= 3,49
	Benodigde weerstandscapaciteit		€ 2.709.757	

Door de auditcommissie is bij behandeling van de Rekening 2022 gevraagd de ratio te vergelijken met die van de vorige jaren:

- De ratio in de begroting 2023 was 6,84
- De ratio in de jaarrekening 2022 was 6,41
- De ratio in de jaarrekening 2023 was 5,55
- De ratio in de begroting 2024 was 3,89

De verschillen in de ratio worden verklaard door:

1. Een afname van de reserves;
2. Een aangepast proces van risico-inventarisatie, waardoor er meer risico's, ook kleinere, in beeld zijn. Hierdoor is de totale omvang van de geïnventariseerde risico's groter dan in voorgaande jaren. Dit is in de begroting 2024 voor het eerst ingevoerd.

Kengetallen

De kengetallen zijn dwingend voorgeschreven door het ministerie. De getallen beogen de gemeenteraad inzicht te geven in de financiële gesteldheid van de gemeente en om gemeenten onderling beter vergelijkbaar te maken. Het gaat om de volgende kerncijfers:

Kengetallen		Realisatie	Begroting				
		2023	2024	2025	2026	2027	2028
1a. Netto schuldquote		34,3%	60,5%	90,2%	113,8%	133,3%	144,1%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen		29,0%	55,4%	85,3%	108,5%	128,1%	138,8%
2. Solvabiliteitsratio		50,0%	45,9%	40,3%	35,9%	31,4%	28,1%
3. Grondexploitatie		-0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
4. Structurele exploitatieruimte		4,3%	1,8%	2,1%	-3,6%	-4,7%	-5,3%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

1. Netto schuldquote

Het kengetal 'Netto schuldquote', ook wel bekend als de netto-schuld als aandeel van de inkomsten, geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer vaste lasten er zijn in de vorm van rente en aflossing. Daardoor wordt een begroting minder flexibel. Voor de berekening van de netto-schuldquote delen we de netto-schuld door het totaal van de inkomsten binnen de exploitatie. Ofwel Onderhandse leningen + overige vaste schuld + kortlopende schuld + overlopende passiva -/- langlopende uitzettingen -/- kortlopende vorderingen -/- overlopende activa) / totale baten voor bestemming.

Een netto-schuldquote tot 100% wordt als 'voldoende' gezien. Een ratio van 100% tot 130% wordt als matig beoordeeld en boven de 130% als onvoldoende.

We beoordelen de verwachte schuldquote van 90,2% in 2025 als 'Voldoende'. Indien we de correctie van verstrekte leningen toepassen (regel 1b in de tabel), dan is de score 85,3%. Dat is eveneens 'Voldoende'. Wel stijgt de netto schuldquote vanaf 2026 snel doordat het investeringsvolume ook toeneemt.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen in plaats van geleend geld. Anders gezegd: het aandeel van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. Hoe hoger de verhouding eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen, hoe beter de financiële positie van de gemeente. Een solvabiliteitsratio lager dan 30% wordt als onvoldoende beoordeeld. Een ratio tussen de 30-50% wordt als matig beoordeeld. Als de ratio boven de 50% ligt, dan wordt de gemeente als voldoende solvabel beoordeeld. In dit laatste geval bestaat meer dan de helft van het vermogen van de gemeente uit eigen vermogen.

In het bedrijfsleven is het kengetal van solvabiliteit van belang voor geldverstrekkers. Het kengetal geeft aan hoe financieel fit een bedrijf is en geeft een aanwijzing of een bedrijf op langere termijn aan alle betalingsverplichtingen en schulden kan voldoen. Dit principe is voor overheidsinstellingen van weinig belang, waardoor het kengetal ook minder waarde heeft. Het geeft wel een beeld hoeveel gemeentelijk bezit is gefinancierd met leningen, waarvan de rentelasten op de begroting drukken.

De conclusie is dat de solvabiliteitsratio van Zoeterwoude met 40,3% in de categorie 'Matig' valt. Door een hogere financieringsbehoefte doordat er meer investeringen zijn gepland daalt de ratio in 2028 naar de categorie 'Onvoldoende'

3. Grondexploitatie

Het kengetal Grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van gronden) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. Wanneer een gemeente grond tegen de lage prijs van landbouwgrond heeft aangekocht, loopt ze veel minder risico dan wanneer er dure grond is aangekocht en de vraag naar woningen op enig moment stagneert. De ratio wordt berekend door de boekwaarde van in exploitatie genomen gronden en nog niet in exploitatie genomen gronden te delen door de totale baten in de begroting vóór bestemming. Deze norm is door het ministerie bepaald, maar de waarde ervan is gering. Een norm bepalen voor dit kengetal is erg lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de courantheid van de grond (d' 'mar't') voor woningbouw dan wel m² bedrijventerrein. Maatwerk is hierdoor noodzakelijk. Zo is het ook van belang hoeveel woningen of m² bedrijventerrein zijn gepland, het type, op welke plek en de te verwachten marktvraag. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het berekende kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel van haar middelen heeft gestopt in grondexploitaties. De investeringen dienen namelijk nog wel terugverdiend te worden. Om deze redenen is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie. De ratio van Zoeterwoude is voor de begroting 2025 0,0%, omdat we geen actieve grondexploitatie meer voeren.

4. Structurele exploitatieruimte

Het kengetal Structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de begroting is. Daarvoor berekenen we de structurele baten verminderd met de structurele lasten en delen de uitkomst door de totale baten uit de begroting voor bestemming. Het verkregen ratiogetal geeft aan of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen, dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een ratio van kleiner dan 0% geeft aan dat de structurele begrotingsruimte onvoldoende is. Van 0% tot 0,6% is de structurele begrotingsruimte matig en boven de 0,6% wordt de structurele begrotingsruimte als voldoende aangemerkt.

De ratio Structurele exploitatieruimte ligt voor Zoeterwoude op 0,3% en is daarmee matig. Vanaf 2026 is de exploitatieruimte fors negatief. Dit komt door het zogeheten ravijnjaar waarvoor nog geen oplossingen in de meerjarenbegroting zijn verwerkt. Daarbij is ook van dit kengetal de waarde niet absoluut. Uitgaven kunnen structureel zijn (meerjarig) maar dat wil nog niet zeggen dat de gemeenteraad geen keus heeft om maatregelen te treffen in geval van tegenslagen. In veel gevallen is de raad vrij om uitgaven om te buigen en daarmee de structurele uitgaven te beperken. Dit is actueel vanwege de oplossingen die nodig zijn om de gevolgen van het ravijnjaar in beeld te brengen.

5. Belastingcapaciteit

De Belastingcapaciteit is de ruimte die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen en wordt berekend aan de hand van de woonlasten. Onder woonlasten verstaan we de som van de OZB, Rioolheffing en Afvalstoffenheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde. Dit kengetal wordt berekend door de totale woonlasten van de huishoudens van Zoeterwoude van 2024 te vergelijken met het landelijk gemiddelde over 2023. Woonlasten onder het landelijk gemiddelde waardeert men als voldoende woonlasten tussen het landelijk gemiddelde en 120% als matig en woonlasten hoger dan 120% als onvoldoende. De ratio voor Zoeterwoude komt in 2024 uit op 0,0% en valt dus in de categorie Voldoende. Dat betekent dat de woonlasten voor de genoemde heffingen in 2024 hoger liggen dan het gemiddelde in Nederland over 2023. Dit komt door de sterke prijsstijgingen, die in de heffingen van 2024 zijn opgenomen. Naar verwachting zullen de tarieven bij de andere gemeenten in 2024 ook stijgen, waardoor het kengetal in werkelijkheid lager zal liggen en vermoedelijk onder de grens van 120%.

Onderlinge verhouding

Bij een aantal kengetallen zetten wij vraagtekens bij de praktische waarde voor een organisatie en al helemaal bij de praktische waarde voor een overheidsinstelling. Eén enkel kengetal zegt weinig over hoe de financiële positie beoordeeld kan worden. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk van hoeveel eigen vermogen en baten er tegenover die schuld staan. Ook een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs hoeft nog geen negatieve invloed te hebben als de structurele exploitatieruimte

groot genoeg is, of als over voldoende ruimte in de belastingcapaciteit kan worden beschikt. De kengetallen moeten daarom altijd in samenhang worden bekeken in combinatie met aanvullende analyses van de financiële positie van de gemeente. Alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding geven ze een goed beeld van de financiële positie.

De gemeente Zoeterwoude scoort op een aantal onderdelen ruim voldoende en op een aantal onderdelen matig of onvoldoende. De verslechtering van de financiële positie is het directe gevolg van de daling van het gemeentefonds vanaf het ravijn jaar 2026. In lijn met het VNG advies gaan we ons voorbereiden op de keuzes die nodig zijn om ook na het ravijnjaar een gezonde financiële positie te behouden. Dit doen we in afwachting of het Rijk de doorgevoerde korting in positieve zin gaat aanpassen. Mocht dit niet zo zijn, dan moeten er naar verwachting stevige keuzes worden gemaakt.

2.2.3 Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf beschrijven we hoe we kapitaalgoederen in gemeentelijk eigendom beheren. Zoals in de 'Financiële verordening Gemeente Zoeterwoude' staat, werken we volgens een actueel beleidskader 'Onderhoud kapitaalgoederen'. Dit beleidskader geeft aan om welke kapitaalgoederen het gaat. Voor de vervangingsinvesteringen verwijzen wij naar de lijst investeringen bij elk programma en de samenvatting in de bijlage.

Doelstelling	Prestatie	Activiteiten 2025
Beheer op orde	Areaal is inzichtelijk.	Onderhoud en vervanging uitvoeren conform geldende beheerplannen.

Beheerplannen

In de eerste helft van 2020 stelden we nieuwe beheerplannen op. Hierbij is ook een samenvatting gemaakt. Deze samenvatting gebruiken we als nieuw 'Nota onderhoud kapitaalgoederen' en vervangt deze daarin. De plannen zijn voor een periode van 2020 - 2023 opgesteld, zodat daarna bij de actualisering aansluiting gezocht kan worden bij het Integrale Waterketenplan. Inmiddels zijn de beheerplannen geactualiseerd en gaan over de periode 2024-2028. De beheerplannen worden aan College en Raad aangeboden, zodat de samenvatting weer dienst kan doen als Nota onderhoud kapitaalgoederen.

De beleidskaders van de kapitaalgoederen bevatten per kapitaalgoed:

- de werkzaamheden die in het kader van de instandhouding van het kapitaalgoed moeten worden uitgevoerd;
- besloten onderhoudsniveau;
- de grootte van het areaal;
- de kosten voor de instandhouding van het kapitaalgoed, zoals klein en groot onderhoud;
- vervangingskosten;
- de huidige staat van onderhoud, zoals een technische beoordeling en schouw van de kwaliteit van het kapitaalgoed;
- een scenario voor het onderhoud van kapitaalgoederen.

Er bestaat geen overkoepelend wettelijk kader waarin voor gemeenten alle rechten en plichten met betrekking tot beheer van de leefomgeving zijn vastgelegd. Gemeenten hebben veel lokale keuzevrijheid maar zijn wel gebonden aan onderstaande wettelijke kaders:

- zorgplicht: een veilige openbare ruimte vanuit het Burgerlijk Wetboek;
- kapitaalgoederen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Omgevingswet voor integrale ambities per 2022.

Naast de bovenlokale wettelijke kaders en regelgevingen heeft de gemeente Zoeterwoude ook nog eigen beleidskaders voor de openbare ruimte. Op hoofdlijnen kan de gemeentelijke visie en beleidskaders die betrekking hebben op de beheerplannen als volgt beschreven worden:

- schoon;
- heel;
- veilig

De Openbare ruimte in de gemeente Zoeterwoude moet schoon, heel en veilig zijn voor haar inwoners en gebruikers. De gemeente stuurt hier actief op door tijdig en efficiënt beheer- en onderhoudsmaatregelen uit te voeren.

Kerngegevens

Groen en weids		Infrastructuur	
Aantal m² groen	449.578	Aantal m² asfaltverharding	284.741
Aantal bomen	5.206	Aantal m² elementenverharding	349.943
Aantal m² sportveld (natuurgas/kunstgras)	59.349	Aantal straatnaamborden	352
		Aantal verkeersborden	1.464
Riolering		Aantal zitbanken	105
Lengte druk/vacuüm riool (Km¹)	25	Aantal civiele kunstwerken	133
Lengte vrijverval riool (Km¹)	28	Aantal lichtmasten	2.007
Lengte hemelwater riool (Km¹)	13	Aantal m1 beschoeiing	11.768
Aantal Riolgemalen	19	Aantal afvalbakken	86
Aantal Druk-Vacuumputten	245		
Aantal Overstortmeters	14		

Financieel overzicht Onderhoudsbudget kapitaalgoederen

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1000	2025	2026	2027	2028
A. Wegen programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	283	264	264	264
Jaarlijks onderhoud	305	274	274	274
Kapitaallasten	352	444	515	540
Totaal	1.039	1.081	1.152	1.177
B. Openbare verlichting programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	48	48	48	48
Kapitaallasten	42	57	64	74
Totaal	127	141	148	158
C. Civieltechnische kunstwerken programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	109	109	109	109
Kapitaallasten	214	213	219	212
Totaal	323	322	327	321
D. Verkeersregelinstallaties programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	98	93	98	93
Kapitaallasten	12	12	12	12
Totaal	110	105	110	105
E. Speelplaatsen programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-

	Begroting	Meerjarenbegroting		
Bedragen x € 1000	2025	2026	2027	2028
Jaarlijks onderhoud	13	13	13	13
Kapitaallasten	32	38	45	50
Totaal	62	67	75	79
F. Waterwegen programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	94	27	27	27
Kapitaallasten	50	67	76	81
Totaal	148	98	107	112
G. Groen programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	255	255	255	255
Kapitaallasten	58	73	86	100
Totaal	313	328	341	355
H. Riolering programma 3 Wonen en Ruimte				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Jaarlijks onderhoud	307	325	325	325
Kapitaallasten	380	472	524	614
Totaal	815	929	980	1.070
I. Accommodaties diverse programma's				
Groot onderhoud / storting voorziening	-	-	-	-
Gebouwen				
Kapitaallasten	383	639	679	676
Jaarlijks onderhoud	276	188	188	188
Sportvelden				
Kapitaallasten	160	159	205	172
Jaarlijks onderhoud	104	104	104	104
Totaal	1.264	1.431	1.567	1.431

2.2.4 Financiering

Inleiding

In deze paragraaf zetten we de financieringsfunctie uiteen voor de jaren 2024-2027. Daarbij gaan we in op algemene ontwikkelingen en ontwikkelingen, specifiek voor de gemeente Zoeterwoude. Onder de algemene ontwikkelingen komen de renteontwikkelingen en ontwikkelingen van wet- en regelgeving aan de orde.

De ontwikkelingen voor de gemeente Zoeterwoude richten zich in het bijzonder op de renterisiconorm, de kasgeldlimiet en de financiering.

Algemene ontwikkelingen

De rente op de geld- en kapitaalmarkt wordt voornamelijk bepaald door het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB). Het doel van de ECB is prijsstabiliteit. Een inflatie van 2% op de middellange termijn wordt als ideaal gezien.

De ECB heeft geen directe invloed op stijgende prijzen (inflatie). Maar de centrale bank kan met haar monetaire beleid de inflatie wel indirect beïnvloeden. Voor het monetaire beleid beschikt de ECB over verschillende instrumenten. De zogenoemde beleidsrente is een belangrijk instrument. Die rente bepaalt de rentetarieven voor banken om geld bij de ECB te lenen of aan te houden. Na de corona periode zorgde het economische herstel voor een hoge inflatie. Het economisch herstel, de oorlog tussen Rusland en Oekraïne en de stijgende energieprijzen die daaruit volgde, leidde op het hoogtepunt tot een inflatie van rond de 10%. Als een reactie op de hoge inflatie verhoogde de ECB geleidelijk de beleidsrente. Op het hoogste punt was de beleidsrente 4%.

De periode met een extreem hoge inflatie lijkt inmiddels voorbij. De inflatie in de Eurozone ligt net iets hoger dan de 2%. Vooral in 2023 daalde de inflatie sterk. In 2024 lijkt de inflatie te stagneren. Voor de ECB zijn dit signalen om de beleidsrente geleidelijk aan te verlagen. Het is de verwachting dat de ECB de rente in een laag tempo verder verlaagd, mede afhankelijk van de ontwikkeling van de inflatie. Het is daarom ook de verwachting dat zowel de korte- als langlopende marktrente op de middellange termijn beperkt dalen. Het is daarbij niet de verwachting dat de lage rentepercentages, zoals deze voor 2022 de norm waren, weer terugkomen.

In de periode dat deze begroting is opgesteld, is de rente op geldleningen stabiel op ongeveer 3,1%. De rente kan zich zowel opwaarts als neerwaarts bewegen waarbij de kans op een kleine rentedaling aannemelijker is. In deze begroting maken we de keuze om de rente voor het hele meerjarenbeeld realistisch te ramen tegen 3,0%. Hiermee houden we budgettair dus geen rekening meer met een verdere rentestijging. Door het lopend investeringsprogramma kan een verdere renteverhoging een relatief groot effect hebben op de gemeentebegroting. We blijven de kapitaalmarkt daarom nauwlettend volgen en indien nodig komen we bij de volgende Kaderbrief 2025-2029 met voorstellen om ons beleid aan te passen.

Hieronder zijn de rentepercentages weergegeven waarmee we hebben gerekend voor de nieuw aan te trekken leningen.

Renteontwikkelingen

Omschrijving	2023	2024	2025	2026	2027
Rente kapitaalmarkt	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%
Rente geldmarkt	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%

Ontwikkelingen voor de gemeente Zoeterwoude

In artikel 2 van het Treasurystatuut Zoeterwoude zijn de volgende doelstellingen geformuleerd - het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele conditie - het beschermen van vermogens

en (rente-)resultaten tegen risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's - het minimaliseren van de interne en externe verwerkingskosten bij het beheren van de geldstromen en financiële positie - het optimaliseren van de renteresultaten binnen de wet Financiering Decentrale Overheden (wet FIDO), respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

De treasuryfunctie dient uitsluitend de publieke taak van de gemeente binnen de wettelijke kaders, zoals de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De ontwikkelingen op de geldmarkt volgen we op de voet. Bij besluiten over transacties op de geld- en kapitaalmarkt, zoals het aantrekken van kasgeldleningen en vaste geldleningen, betrekken we de meest actuele informatie over de ontwikkeling van de rente. Offertes voor het aantrekken van geld zetten we altijd bij meerdere partijen uit, zodat we de meest gunstige aanbieding van dat moment kunnen kiezen.

Risicobeheer

Voor de beheersing van renterisico's zijn twee richtlijnen beschikbaar: de Kasgeldlimiet en de Renterisiconorm. Beiden richtlijnen komen voort uit de Wet FIDO en zijn bedoeld om gemeenten te beschermen tegen plotseling oplopende renteontwikkelingen waardoor de exploitatie in enig jaar onverwacht zwaar belast wordt.

De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft aan tot welk bedrag het verantwoord is om de financieringsbehoefte te dekken met kortlopende leningen. Kortlopend geld is in de regel iets goedkoper dan langlopend geld maar geeft minder zekerheid naar de toekomst. Aangetrokken geld met een lange looptijd zorgt voor stabiliteit gedurende de looptijd van de lening. Om die reden is bepaald dat de vlottende schuld (met een looptijd korter dan een jaar) maximaal 8,5% van het begrotingstotaal van dat jaar mag uitmaken. Als deze 8,5% wordt overschreden, dient de schuld te worden geconsolideerd met een langlopende lening.

De kasgeldlimiet ziet er als volgt uit:

Kasgeldlimiet 2023: € 2,2 miljoen

Kasgeldlimiet 2024: € 2,4 miljoen

Kasgeldlimiet 2025: € 2,7 miljoen

De renterisiconorm

Ook de renterisiconorm is een middel om de gevolgen van plotselinge rentestijging te voorkomen. Om te voorkomen dat in enig jaar teveel langlopende leningen moeten worden vervangen door nieuwe leningen tegen een hogere rente, mag jaarlijks niet meer dan 20% van het begrotingstotaal voor herfinanciering in aanmerking komen. In onderstaande tabel is de verwachte ontwikkeling van de renterisiconorm voor de komende jaren weergegeven:

Nr.	Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
1	Begrotingstotaal	28.609	31.614	30.851	30.985	31.113
2	Wettelijk percentage	20%	20%	20%	20%	20%
3	Renterisiconorm (1x2)	5.722	6.323	6.170	6.197	6.223
4	Renteherzieningen	0	0	0	0	0
5	Aflossingen	2.280	2.197	2.492	1.802	2.167
6	Bedrag waarover renterisico gelopen wordt (4+5)	2.280	2.197	2.492	1.802	2.167
7	Ruimte onder renterisiconorm (3-6)	3.442	4.126	3.678	4.395	4.055

De leningenportefeuille

Met de exploitatielasten van bestaande en nieuwe leningen houden we in de exploitatiebegroting rekening. De leningportefeuille ziet er naar verwachting als volgt uit:

Omschrijving	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	18.587	21.307	24.993	29.759	35.248
Nieuwe leningen	5.000	5.883	7.258	7.291	5.316
Reguliere aflossingen	2.280	2.197	2.492	1.802	2.167
Stand per 31 december	21.307	24.993	29.759	35.248	38.397
Rentelasten	159	308	482	669	821

Rentemethodiek en renteresultaat

Aan investeringen wordt rente toegerekend volgens de rente-omslag-methode. Het totaal van de nettorentelasten wordt 'omgeslagen' over de totale boekwaarde van de investeringen. De netto-rentelasten betreffen het totaal van de rentelasten over de langlopende geldleningen, de kortlopende financiering en het eigen vermogen, verminderd met de renteopbrengsten van uitgezet geld. Volgens de voorschriften wordt het renteresultaat gesaldeerd. Dat wil zeggen dat de ontvangen rente in mindering wordt gebracht op de betaalde of toegerekende rente. Een flink deel van het geld dat wij in 2009 ontvingen uit de verkoop van aandelen NUON was voor 15 jaar tegen 4,5% weggezet. Deze lening is in 2024 terugbetaald. De omslagrente voor 2025 komt daarmee op 0,5%. De feitelijke omslagrente is hoger en er ontstaat een renteresultaat van € 123.000.

Renteresultaat			2025
De externe rentelasten	509		
De externe rentebaten	-168		
Saldo rentelasten en rentebaten		340	
De rente doorberekend aan de facilitaire grondexploitatie	0		
De rente van projectfinanciering richting het taakveld	0		
De rentebaat van doorverstrekte leningen richting het taakveld	0		
Saldo aan taakvelden toe te rekenen externe rente		0	
Rente over eigen vermogen	-	0	
Rente over voorzieningen	-	0	
Saldo rente over het eigen vermogen en de voorzieningen		0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			340
Totaal aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-218
Renteresultaat op het taakveld Treasury (-/- = voordeel)			123

2.2.5 Bedrijfsvoering

Inleiding

In deze paragraaf geven wij informatie over de stand van zaken, de ontwikkelingen en de beleidsvoornemens over de bedrijfsvoering van de organisatie. Deze paragraaf biedt een beschrijving van de (financiële) ontwikkelingen die we hebben omschreven in het programma Overhead.

De bedrijfsvoering kent over het algemeen twee sporen, soms met enige overlap:

1. De bedrijfsvoeringsontwikkelingen en beleidsvoornemens in het kader van onze eigen ambities en factoren zoals de groei van Zoeterwoude;
2. De regionale bedrijfsvoeringsontwikkelingen en beleidsvoornemens, in samenwerking met de gemeente Leiden.

Bedrijfsvoering op het gemeentehuis

Hoewel een groot deel van de bedrijfsvoering is belegd bij de gemeente Leiden, is Zoeterwoude nog altijd onafhankelijk in het maken van keuzes. Gekozen ambities en beleidsvoornemens door ontwikkelingen hebben gevolgen voor de uitvoering van de taken door de gemeente.

We gebruiken inhuur als (deel)oplossing

De complexiteit leidt vaak tot inhuur van specialisten. Dit doen we naast inhuur voor functies die op de arbeidsmarkt niet te vervullen zijn. Ook is inhuur nodig bij langdurige uitval door onder andere ziekte. We hanteren regelmatig constructies waarin we een jaar een kandidaat inhuren met vervolgens de mogelijkheid tot in dienst nemen. Dit alles maakt dat er sprake is van een stijgende post van inhuur en het gebruikmaken van leegstand in de formatie voor het betalen van inhuur.

Als werkgever zorgen we voor een juiste werkplek op kantoor en thuis

We werken binnen de gemeente Zoeterwoude hybride. Met de thuiswerkvoorzieningen zorgen we dat medewerkers hun werk vanuit huis op een passende wijze uit kunnen voeren. Het gemeentehuis biedt een plek voor ontmoeting en samenwerking tussen delen van de organisatie en ook voor het bestuur. In 2025 en verder blijven we zorgdragen voor een geschikte werkplek, passend bij modern werkgeverschap, thuis en op locatie.

Bedrijfsvoering via gemeente Leiden

De gemeente Leiden is per 1 januari 2023 verantwoordelijk voor de uitvoering van (een groot deel van) de bedrijfsvoering in de vorm van de Centrumregeling Bedrijfsvoering Leidse regio. Onder andere HRM, ICT, Juridische Zaken, Inkoop & Aanbesteding en Financiën worden hierbij uitgevoerd voor de regiogemeenten. De afspraken hierover leggen we vast in zogenaamde dienstverleningsovereenkomsten (DVO's). Tot op heden is veel werk verzet in het vormgeven van de samenwerking en het opbouwen van de nieuwe bedrijfsvoeringsorganisatie zelf. De samenwerkingsafspraken met de partners worden periodiek geëvalueerd, zodat ze blijven kloppen. De vernieuwde afspraken gaan in op 1 januari 2025.

Strategisch Plan Bedrijfsvoering Leidse regio

De (regionale) bedrijfsvoering ondersteunt de organisatie in het uitvoeren van de maatschappelijke opgave. Het is daarbij van belang dat de bedrijfsvoering flexibel is en mee kan bewegen met de vraag. Het Strategisch Plan Bedrijfsvoering van de Leidse regio geeft hier richting aan en is samen met de regio opgesteld. In 2025 wordt gewerkt aan drie thema's, die in kaart zijn gebracht:

- a. Duurzame Inzetbaarheid
- b. Wendbare Bedrijfsvoering
- c. Digitale Transformatie

Voor deze thema's hebben we zowel lokaal als regionaal passende aandacht.

a. Duurzame inzetbaarheid

Duurzame inzetbaarheid betekent dat mensen graag bij ons komen en blijven werken. Nieuwe medewerkers helpen we snel hun weg te vinden in de organisatie, HRM ondersteunt ons hier bij. Het laten landen en behouden van nieuwe medewerkers is voor Zoeterwoude een belangrijk uitgangspunt. We zetten samen in op goede arbeidsvoorwaarden, scherpen dit lokaal aan waar nodig en hebben aandacht voor zaken als vitaliteit en een veilige werkomgeving. Het uitgangspunt is: Nieuwe medewerkers willen graag in dienst komen bij Zoeterwoude, en huidige medewerkers willen hier ook graag blijven!

b. Wendbare bedrijfsvoering

De wereld om ons heen is ingewikkeld en in beweging. De bedrijfsvoeringsorganisatie moet snel kunnen meebewegen. Dat kan als de organisatie een stevige basis heeft. Binnen het strategisch plan is uitgesproken dat de standaarddienstverlening betrouwbaar is en goed aansluit op de wensen van partners. Procedures zijn eenvoudig en zo soepel mogelijk. Vanuit deze stabiele basis is er ruimte om nieuwe ontwikkelingen op te starten en met elkaar vorm te geven.

c. Digitale transformatie

De hele samenleving wordt steeds digitaler: we regelen meer zaken online en gebruiken meer digitale apparaten dan vroeger. De gemeente wil graag dat de dienstverlening aansluit op deze maatschappelijke behoefte en de bedrijfsvoering faciliteert dit optimaal. Nieuwe applicaties, het gebruik van data maar ook het beschermen van gegevens en privacy zijn steeds belangrijker. Door gebruik te maken van de nieuwste digitale mogelijkheden werken we beter en slimmer.

Uiteindelijk moet er een balans zijn tussen nieuwe ontwikkelingen en de basis orde te houden. Om de digitale transformatie uit te voeren hebben we een stabiele infrastructuur nodig. We moeten aandacht blijven houden voor een stabiele en simpele ICT omgeving, zodat we een goede (digitale) dienstverlening kunnen blijven garanderen. We houden voor Zoeterwoude aandacht voor de juiste maat en schaal van dit soort ontwikkelingen.

2.2.6 Verbonden partijen

Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

We maken hierbij een onderscheid in:

1. Gemeenschappelijke regelingen;
2. Vennootschappen en coöperaties;
3. Stichtingen en verenigingen.

Zoeterwoude heeft geen relaties in de zin van 'Verbonden partijen' die vallen onder coöperaties, verenigingen of overige verbonden partijen. In drie gevallen is er sprake van een verplichte deelname aan een gemeenschappelijke regeling: de Omgevingsdienst West Holland (ODWH), de Veiligheidsregio Hollands Midden (VHRM) en de Hecht (voorheen RDOG). De overige samenwerkingsverbanden zijn op vrijwillige basis aangegaan.

Wij zijn deelnemer in de volgende verbonden partijen:

1. Gemeenschappelijke regelingen

Met de 'financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen' beschikken de gemeenten in de regio Hollands-Midden sinds 2010 over een gedragen instrument om, met alle gemeenschappelijke regelingen waarin zij deelnemen, uniforme afspraken te maken over indexering en algemene taakstelling voor de op te stellen begrotingen.

De kaderstelling voor de begroting 2025 is op 26 oktober 2023 in de bestuurlijke werkgroep FKGR van de gemeenten in Hollands-Midden besproken. In de brief aan de gemeenschappelijke regelingen over het kader 2025 heeft de bestuurlijke werkgroep ook aandacht gevraagd voor het aanstaande ravijnjaar. De werkgroep heeft met alle directies gesprekken van de regelingen gevoerd over bezuinigingsmogelijkheden.

Holland Rijnland - Programma 1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	Holland Rijnland is een regio van 13 gemeenten in de Randstad, van de kust tot in het Groene Hart. De gemeenten werken samen aan opgaven op het gebied van ruimte, wonen, economie, groen, energie, mobiliteit en maatschappij. Holland Rijnland heeft ook een aantal uitvoerende taken rondom leerplicht, voortijdig schoolverlaten, woonurgenties en regiotaxi. De gemeenten werken samen aan de toekomst van de regio vanuit een gezamenlijke strategische visie. In april 2024 is de Regionale Investeringsagenda (RIA) vastgesteld. Met RIA dragen we bij aan het oplossen van verschillende regionale, provinciale en nationale opgaven. We staan in Holland Rijnland voor grote uiteenlopende opgaven op het gebied van woningbouw, economie, natuur, klimaat, bereikbaarheid en duurzaamheid zoeken we naar oplossingen binnen de beperkt beschikbare ruimte.		
Bestuurlijk belang	Holland Rijnland kent een bestuursmodel bestaande uit een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). Gemeenten kiezen zelf of zij collegeleden, raadsleden of een combinatie afvaardigen in het Algemeen Bestuur. De gemeenteraad van iedere Holland Rijnland-gemeente, wijst vertegenwoordigers aan in het Algemeen Bestuur. Deze vertegenwoordigers kennen de standpunten van de eigen gemeenteraad over voorstellen die worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Elke gemeente vaardigt twee personen af, plus een mogelijk DB-lid. Het aantal leden is echter niet van invloed op de stemverhouding. Voor elke 10.000 inwoners wordt één stem uitgebracht, met een minimum van twee stemmen. Daardoor kan het aantal stemmen per gemeente variëren van drie stemmen (Zoeterwoude) tot 39 (Leiden). Het Dagelijks Bestuur van de regio is aangewezen door het Algemeen Bestuur en heeft een voorzitter. Uit elk van de drie clusters (Duin- en Bollenstreek, de Leidse regio en de Rijn- en Veenstreek) zijn momenteel twee leden voorgedragen. Het Dagelijks Bestuur doet, na advisering door de betreffende commissie, voorstellen aan het Algemeen Bestuur of de colleges van Burgemeester en Wethouders (B&W). Ook is het Dagelijks Bestuur belast met de uitvoering van besluiten van het Algemeen Bestuur. Elk lid van het Dagelijks Bestuur is portefeuillehouder voor één of meerdere beleidsvelden en zit één van de regiocommissies voor. In deze commissies hebben de portefeuillehouders uit de colleges van de 13 gemeenten zitting		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	1.499	1.469
	Vreemd vermogen	34.844	34.844
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Service-organisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ) - Programma 2. Samenleving

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De regeling behartigt de belangen van de gemeenten op het terrein van uitvoering van gemeentelijke contractering in het kader van de Jeugdwet: (a) Regionale jeugdhulp in het gedwongen kader (b) Gespecialiseerde jeugdhulp.		
Bestuurlijk belang	Het Bestuur bestaat per 31 december 2023 uit 12 leden van de 12 deelnemende gemeenten.		
Jaarlijkse bijdrage	De SOZ wordt gefinancierd door de 12 deelnemende gemeenten. De verdeling van de kosten vindt plaats naar rato van verbruik in de jeugdhulp van een gemeente in het jaar voorafgaande aan het jaar waarin de begroting wordt opgesteld voor het begrotingjaar erop (T-2 financiering). De bijdragen van deelnemende gemeenten over 2023 bedragen € 3.175.000 (structureel). Daarnaast heeft de SO Zorg € 176.000 (incidenteel) ontvangen van de gemeenten Voorschoten en Kaag en Braassem voor de aansluiting van de dienstverlening in de regio Holland Rijnland. In totaal heeft de SO Zorg € 3.352.000 aan baten ontvangen in 2023.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	01-01-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	163	163
	Vreemd vermogen	n.n.b.	0
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Veiligheidsregio Hollands Midden - Programma 1. Bestuur, Dienstverlening en Veiligheid

Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	In de Veiligheidsregio Hollands Midden werken hulpverleningsdiensten en gemeenten samen aan de veiligheid en brandbestrijding. Ze bereiden zich voor op rampen en ernstige ongelukken. Daarnaast nemen ze maatregelen om risico's beter te beheersen.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. De burgemeesters uit de regio Hollands Midden vormen samen het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Hollands Midden. Het Dagelijks Bestuur is samengesteld uit zeven leden en een voorzitter.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij Opmerking: Met ingang van 2025 is de GHOR onderdeel van de begroting van de Veiligheidsregio waardoor het eigen en vreemd vermogen hoger uitkomen. Tot en met 2024 was de GHOR onderdeel van Hecht.	x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	5.869	5.814
	Vreemd vermogen	88.174	87.352
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing. De veiligheidsregio heeft een inventarisatie van de risico's gemaakt. De drie belangrijkste risico's zijn: 1. Toekomstige vakbekwaamheid: de huidige structurele middelen zijn onvoldoende om nu en in de toekomst te kunnen voorzien in voldoende en opgeleide brandweermensen, ook gelet op nieuwe incident- en crisistypen. 2. Huisvesting: Ook de komende jaren staat de nieuwbouw en verbouwing van een aantal kazernes gepland. Op basis van eerdere ervaringen is duidelijk dat nieuwbouw en verbouwing leiden tot forse structurele meerkosten voor de veiligheidsregio. 3. Besturing en bedrijfsvoering op orde: De stap naar een toekomstgerichte en wendbare organisatie kan de VRHM alleen realiseren als de bedrijfsvoering, werkwijzen, organisatiestructuur en bijbehorende cultuur dit optimaal faciliteren. De Veiligheidsregio heeft in een specifieke paragraaf van de meerjarenbegroting berekend hoe hoog het weerstandsvermogen moet zijn. Het weerstandsvermogen (artikel 11 BBV) is de relatie tussen: 1. De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover VRHM beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. 2. Alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. De beschikbare weerstandscapaciteit van VRHM bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin incidenteel af te dekken. Deze bestaat primair uit de algemene reserve. In 2025, na de transitie van de GHOR bedraagt de algemene reserve € 1.220.000. Om te bepalen of de beschikbare weerstandscapaciteit toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit enerzijds, en anderzijds de financieel gekwantificeerde risico's en de daarvoor benodigde weerstandscapaciteit. De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Huidige weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit = € 1.220.000 gedeeld door Benodigde weerstandscapaciteit = € 1.220.000 = 1. Een weerstandsvermogen van 1 tot 1,5 geldt als voldoende om alle risico's af te dekken		

Hecht (voorheen RDOG) - Programma 2. Samenleving			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en het welbevinden van de inwoners in de regio Hollands Midden in zowel reguliere als crisissomstandigheden.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers bestuur. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 18 portefeuillehouders van de 18 gemeenten in de regio Hollands Midden waarvan een lid namens de gemeente Zoeterwoude. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit zeven leden.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage op basis van aantal inwoners en kinderen.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	224	-285
	Vreemd vermogen	40.982	41.791
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Omgevingsdienst West-Holland - Programma 3. Wonen en Ruimte			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De Omgevingsdienst voert op basis van een gemeenschappelijke regeling de milieutaken uit voor de gemeenten Hillegom, Kaag en Braassem, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Lisse, Nieuwkoop, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen, Zoeterwoude en de provincie Zuid Holland. De Omgevingsdienst streeft duurzaamheid, veiligheid en verbetering van de leefomgeving na. Ze geeft milieubeschikkingen af namens de gemeenten, ziet toe op naleving van milieuwetgeving en geeft milieuvan advies aan gemeenten en andere overheden. De Omgevingsdienst voert onderdelen van het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid uit.		
Bestuurlijk belang	Vertegenwoordigers in het bestuur. De stemverhouding wordt jaarlijks vastgesteld door het Algemeen Bestuur en is afhankelijk van gemeentelijke bijdrage versus de totale begroting. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vijf leden. Het Algemeen Bestuur bestaat uit 26 leden waarvan twee collegeleden namens Zoeterwoude.		
Jaarlijkse bijdrage	De deelnemersbijdragen zijn gebaseerd op de uren en materiële lasten van het Dienstplan 2022, tegen het tarief dat op basis van de indexering in de Kadernota 2023 in het algemeen bestuur is vastgesteld.		
Financieel belang	De deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten en door taakstelling veroorzaakte frictiekosten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	380	2.206
	Vreemd vermogen	11.782	14.392
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR) - Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Vestigingsplaats	Leiden		
Rechtsvorm	Openbaar lichaam op basis van de Wet Gemeenschappelijke regelingen.		
Doelstelling/Publiek Belang	De BSGR is een samenwerkingsverband op het gebied van belastingen tussen het Hoogheemraadschap van Rijnland en de gemeenten: Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Katwijk, Leiden, Leiderdorp, Oegstgeest, Voorschoten, Waddinxveen, Wassenaar en Zoeterwoude. De BSGR voert namens de deelnemers de heffing en invordering van lokale belastingen uit. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in deze gemeenten.		
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur bestaat uit 11 leden waarvan een lid namens Zoeterwoude. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit vier leden.		
Jaarlijkse bijdrage	Jaarlijkse bijdrage volgens een kostprijsmodel.		
Financieel belang	Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2025	31-12-2025
	Eigen vermogen	846	846
	Vreemd vermogen	11.748	12.199
	Resultaat		0
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

2. Vennootschappen

Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg CV en BV - Programma 3. Wonen en Ruimte			
Vestigingsplaats	Zoeterwoude		
Rechtsvorm	Besloten Vennootschap en Commanditaire Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg is een participatie van gemeente Zoeterwoude en BNG-Gebiedsontwikkeling (100% dochter van BNG-bank) en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van de Meerburgerpolder.		
Bestuurlijk belang	50% Vennoot (CV) en 49% aandeelhouder (BV).		
Financieel belang	€ 3.998.000		
Kerncijfers verbonden partij Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg BV	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	6	6
	Vreemd vermogen	38	27
	Jaarresultaat		-1
Kerncijfers verbonden partij Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg CV	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	3.707	3.813
	Vreemd vermogen	3.885	1.741
	Jaarresultaat		106
Bijzondere risico's	Zie de paragraaf Weerstandsvermogen.		

Alliander N.V. - Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Vestigingsplaats	Arnhem		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland.		
Bestuurlijk belang	Zoeterwoude is aandeelhouder. Gemeenten hebben geen vertegenwoordiging in het bestuur van Alliander.		
Jaarlijkse bijdrage	Er zijn geen jaarlijkse kosten aan deelname verbonden.		
Financieel belang	De gemeente Zoeterwoude heeft 216.395 aandelen (0,1582%) in Alliander. De balanswaarde is € 74.000.		
Kerncijfers verbonden partij Jaarrekening 2022	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	4.570.000	4.749.000
	Vreemd vermogen	6.122.000	6.897.000
	Resultaat		267.000
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) - Programma 5. Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien			
Vestigingsplaats	Den Haag		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.		
Bestuurlijk belang	Zoeterwoude is aandeelhouder. Gemeenten hebben geen vertegenwoordiging in het bestuur van BNG.		
Jaarlijkse bijdrage	De gemeente Zoeterwoude heeft 26.871 aandelen oftewel 0,048%. De balanswaarde is € 74.000. Jaarlijks wordt 25% van de winst aan dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders.		
Financieel belang	De BNG is een NV. De aandeelhouders zijn niet aansprakelijk voor eventuele tekorten bij de BNG.		
Kerncijfers verbonden partij Jaarrekening 2021	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	4.615.000	4.721.000
	Vreemd vermogen	107.459.000	110.819.000
	Resultaat		254.000
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Zwethof v.o.f. - Programma 3. Wonen en Ruimte			
Vestigingsplaats	Zoeterwoude		
Rechtsvorm	Vennootschap onder firma.		
Doelstelling/Publiek Belang	Zwethof v.o.f. is een participatie van de gemeente Zoeterwoude en projectontwikkelaar AM en verantwoordelijk voor de ontwikkeling van nieuwbouwproject Zwethof aan de zuidrand van Zoeterwoude-Dorp. De v.o.f. is opgericht op 25 oktober 2017.		
Bestuurlijk belang	De gemeente is voor 50% aandeelhouder.		
Jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		
Financieel belang	Het kapitaal van de v.o.f. bedraagt € 200.000, waarin Zoeterwoude voor €100.000 deelneemt.		
Kerncijfers verbonden partij	x € 1.000	1-1-2023	31-12-2023
	Eigen vermogen	1.963	n.n.b.
	Vreemd vermogen	2.878	n.n.b.
	Resultaat		n.n.b.
Bijzondere risico's	Niet van toepassing.		

Oasen			
Vestigingsplaats	Gouda		
Rechtsvorm	Naamloze Vennootschap.		
Doelstelling/Publiek Belang	Oasen is een maatschappelijk drinkwaterbedrijf. Oasen zorgt op duurzame wijze voor drinkwater voor zijn klanten		
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Jaarlijkse bijdrage	n.v.t.		
Financieel belang	De gemeente Zoeterwoude heeft 9 aandelen in Oasen naar rato van het aantal inwoners.		
Kerncijfers verbonden partij Jaarekening 2022	x € 1.000	31-12-2022	31-12-2023
	Eigen vermogen	125.600	128.149
	Vreemd vermogen	221.955	244.640
	Resultaat		2.549
Bijzondere risico's	Er zijn geen materiële risico's waar maatregelen voor getroffen moeten worden.		

Overzicht van de bijdragen aan Verbonden partijen

Verbonden partij (x €1.000)	Bijdrage 2025
Holland Rijnland	138
Service-organisatie Zorg Holland Rijnland (SOZ)	67
Veiligheidsregio Hollands Midden	759
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland (BSGR)	210
Hecht	712
Omgevingsdienst West-Holland (ODWH)	880
Totaal	2.766

2.2.7 Grondbeleid

Portefeuillehouder wethouder H.P. Olthof

Het grondbeleid is een middel om uitvoering te geven aan de programma's als het gaat om grond, vastgoed en gebiedsontwikkelingen. In deze paragraaf beschrijven we hoe we dat doen en hoe we ons daarover verantwoorden.

Wat willen we bereiken?

De Nota Grondbeleid geeft heldere kaders en uitgangspunten waarbinnen we het grondbeleid uitvoeren

We wijzigen in de Nota Grondbeleid de koers van faciliterend grondbeleid naar een afweging tussen actief en faciliterend grondbeleid per project. We maken per project een afgewogen keuze of we zelf een actieve rol willen spelen of de ontwikkelingen van derden mogelijk maken (faciliteren). We nemen geen nieuwe grondpositie in, tenzij dit wenselijk is voor de ontwikkeling. Dit wegen we af per situatie. Een actieve rol betekent investeren in een gebiedsontwikkeling. Dit is niet zonder risico's. De Nota Grondbeleid geeft aan hoe we met risico's omgaan.

We verkopen onze gronden zoveel als mogelijk tegen marktconforme prijzen

We zetten actief in op verkoop van vastgoedlocaties die niet strategisch (niet voor een gemeentelijk beleidsdoel) en niet voor een doelgroep bestemd zijn.

Het grondbeleid voldoet aan de Omgevingswet (de Aanvullingswet grondeigendom)

We gebruiken de instrumenten die de wet ons biedt. We verantwoorden ons over het grondbeleid volgens de eisen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Overheden die winst of structurele overschotten realiseren met activiteiten die concurreren met de markt, krijgen een aanslag vennootschapsbelasting (VPB). Het grondbedrijf behoort tot die activiteiten.

We storten de positieve resultaten uit gebiedsontwikkelingen in de Reserve Gebiedsontwikkeling

We onttrekken daaruit ook tegenvallers. Als we een strategische aankoop doen dan dekken we dat uit deze reserve. Zo is de Reserve Gebiedsontwikkeling de buffer om risico's in gebiedsontwikkeling te dekken.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2025 hebben we nog een grondexploitatie in de deelneming Ontwikkelingsmaatschappij Meerburg

We beoordelen de grondexploitatie van de deelneming en rapporteren over het gemeentelijk aandeel in het saldo en de risico's volgens de voorschriften van het BBV. Naar verwachting sluiten we de grondexploitatie af en storten we het resterende deel van de verliesvoorziening in de Reserve Gebiedsontwikkeling.

In 2025 gaan we verder met het faciliteren van ontwikkelingen van derden

We verhalen onze kosten op die partijen. We optimaliseren ons kostenverhaal en houden ook hier onze risico's in beeld. We moeten soms onderzoeken voorfinancieren. Hiervoor hebben we een budget voor nieuwe projecten.

In 2025 gaan we verder met het afstoten van niet-strategisch vastgoed

We stoten de woningen aan de Nassaulaan af voor herontwikkeling. Dit leidt tot incidentele opbrengsten die we vaak achteraf pas kunnen verantwoorden. Dit heeft ook financiële consequenties voor structureel geraamde huuropbrengsten en exploitatiekosten in de meerjarenbegroting waar geen dekking voor is. We melden inkomsten of nadelen achteraf.

In 2025 starten we met de ontwikkeling van een locatie voor flexwoningen

We openen hiervoor een nieuwe grondexploitatie.

We actualiseren elk jaar de financiële stand van zaken in onze gebiedsontwikkelingen

Volgens de regels van het BBV actualiseren we elk jaar de grondexploitaties en de financiële stand van zaken in projecten met kostenverhaal op derden (faciliterend grondbeleid). We beschrijven en beheersen de risico's en rapporteren hierover in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

We controleren elk jaar of we over de activiteiten van het grondbedrijf belastingplichtig zijn

Het gaat daarbij om de vennootschapsbelasting.

2.2.8 Handhaving

Portefeuillehouders burgemeester F.Q.A. van Trigt, wethouder A. Beekhuizen-Wesseling en wethouder H.P. Olthof

Inleiding

Handhaven is het controleren of inwoners, bedrijven en instellingen zich aan de regels houden en ingrijpen bij overtredingen. Deze paragraaf gaat over handhaving in de fysieke leefomgeving (bijvoorbeeld voor bouwwerken, bomen, landschappen en monumenten).

Wat willen we bereiken?

Naleving van wetten en andere regels voor de fysieke leefomgeving

Onze doelstellingen en onze hoofdactiviteiten voor handhaving staan in ons 'VTH-beleid 2023-2027'.

'VTH' staat voor: vergunningverlening, toezicht en handhaving.

In het beleid staat ook aan welke taken we voorrang (prioriteit) geven bij toezicht en handhaving. Geen enkele organisatie heeft namelijk voldoende capaciteit om alle VTH-taken helemaal uit te voeren. We hebben daarom keuzes gemaakt en prioriteiten gesteld, op basis van een risicoanalyse. Daarmee kunnen we onze medewerkers en andere hun capaciteit zo effectief mogelijk inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

De activiteiten die we doen om de doelen te bereiken, staan in het 'Uitvoeringsprogramma VTH'

We stellen elk jaar een uitvoeringsprogramma vast. We sturen het programma naar de raad om er kennis van te nemen.

We handhaven met verschillende middelen

We communiceren over de regels. We proberen met begrijpelijke, goed gemotiveerde vergunningen en duidelijke voorschriften ervoor te zorgen dat inwoners, bedrijven en instellingen zich houden aan de regels. Zo voorkomen we dat we echt moeten handhaven. En we houden (achteraf) toezicht op het naleven van regels. Zo nodig gebruiken we bestuursrechtelijke, privaatrechtelijke en strafrechtelijke handhavingsmiddelen.

We handhaven zoveel mogelijk integraal en scheiden handhaving van vergunningverlening

'Integraal handhaven' betekent dat toezichthouders en handhavers, bijvoorbeeld van de gemeente en de omgevingsdienst, samenwerken en hun acties afstemmen. Zo bundelen zij hun activiteiten zo veel mogelijk.

We doen dat met name voor de Omgevingswet en de regels die daarbij horen. In het bestuur hebben we de handhaving in de fysieke leefomgeving gescheiden van de vergunningverlening. Ook in de ambtelijke organisatie houden vergunningverleners geen toezicht, en doen zij niet aan handhaving. Andersom verlenen toezichthouders geen vergunningen. Dat is om iedereen integer (eerlijk en zorgvuldig) en objectief (zonder vooroordeel) te behandelen.

We onderzoeken hoe we de boa-inzet het beste kunnen organiseren

We werken nu met één boa (buitengewoon opsporingsambtenaar) in de openbare ruimte. We krijgen sinds 2023 structureel € 30.000 per jaar van het Rijk voor extra boa-capaciteit. Dit bedrag willen we gebruiken om minder kwetsbaar te zijn op boa-gebied.

We verwachten dat we de komende jaren meer aan toezicht en handhaving gaan doen

Dat betekent ook dat de kosten daarvoor stijgen.

Redenen daarvoor zijn:

- Onder de Omgevingswet verschuift de nadruk van vergunningverlening vooraf naar toezicht en handhaving achteraf. De Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) zorgt ervoor dat we tijdens de bouw minder toezicht hoeven te houden op het voldoen aan technische regels. Maar dit betekent niet automatisch dat er minder toezicht- en handhavingswerk is. Bepaalde taken en bevoegdheden blijven bij ons.
- De Omgevingswet en de Wkb vragen meer afstemming en een andere manier van werken. Er is meer regie en coördinatie nodig. Medewerkers moeten een brede integrale kennis hebben en nog meer omgevingsbewust en oplossingsgericht zijn. Dat vraagt veel van de organisatie.
- Er lopen grote bouwprojecten. Daarop houden we toezicht. Bij overtredingen moeten we de regels handhaven. Zoeterwoude heeft meer woningen gekregen en dus meer inwoners. Bij meer inwoners kunnen we meer meldingen, klachten en overtredingen verwachten. De inwoners gebruiken namelijk de ruimte. Daarbij kunnen belangen botsen. En daarbij kunnen ze, bewust of onbewust, regels overtreden.
- Mensen worden over het algemeen mondiger. Ze kunnen de weg naar de gemeente (de toezichthouder of de boa) goed vinden.
- Toezichthouders zijn schaars. Het kost daarom meer moeite en geld om vacatures voor toezichthouders in te vullen.

2.2.9 Open en Toegankelijke Overheidsinformatie

Regionaal is een programma opgesteld genaamd Open en Toegankelijke Overheidsinformatie (OTO). Dit programma heeft als doel om overheidsinformatie open, transparant en digitaal toegankelijk te maken. Het programma houdt zich bezig met de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en het Besluit digitale toegankelijkheid overheidsinformatie (BDTO).

Wet open overheid (Woo)

De Woo heeft als doel om de overheid transparant en actief openbaarmakend te maken. De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden. Het is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en beoogt een meer transparante overheid. In een tijdspanne van acht jaar verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en de digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden. Ook geldt een inspanningsverplichting om zoveel mogelijk aanvullende informatie openbaar te maken.

De komende jaren worden stapsgewijs elf verschillende informatiecategorieën verplicht om te publiceren. Een aantal van deze categorieën wordt nu al openbaar gemaakt, anderen nog niet. Informatie categorieën die op dit moment nog niet openbaar worden gemaakt, maar straks volgens de Woo wel zijn: Wob/Woo-verzoeken, convenanten, onderzoeken, klachten en beschikkingen.

Wet elektronische publicaties (Wep)

Het doel van de Wep is om inwoners digitaal volledig te informeren over besluiten die impact hebben op hun leefomgeving. Per 1 juli 2021 moesten alle op dat moment geldende beleidsregels samengevoegd zijn aangeboden. Een ander onderdeel van deze Wet betreft de verplichting tot digitale ter inzagelegging die per 1 juli 2023 in werking is getreden.

Besluit digitale toegankelijkheid overheid (BDTO)

De BDTO heeft als doel digitale informatie en diensten even bruikbaar te maken voor mensen met een functiebeperking als voor mensen zonder functiebeperking. Dit Besluit is op 1 juli 2018 in werking getreden. Overheidsinstanties zijn bij wet verplicht om alle websites van de organisatie, websites waar de organisatie aan mee betaalt of mede opdrachtgever voor is, toegankelijk te maken. Deze verplichting geldt ook voor digitale documenten die online gepubliceerd worden, voor mobiele apps en voor intranet. Daarnaast verplicht het Besluit tot het maken van toegankelijkheidsverklaringen voor al deze websites en apps.

Regionale samenwerking

Het programma OTO is een regionaal programma waarbij alle deelnemers van de Centrumregeling Bedrijfsvoering Leidse regio zijn betrokken. Gemeente Leiden neemt samen met IDA het voortouw. Het uitgangspunt is om regionaal de implementatie voor te bereiden en minimaal per gemeente aan de wettelijke verplichtingen te voldoen.

Bovenop de wettelijke verplichtingen kan het college van B&W een ambitieniveau vaststellen (basis, basisplus en/of inspanningsscenario). Het ambitieniveau bepaalt wanneer we sneller aan de slag gaan met specifieke wettelijke verplichtingen, welke extra informatie actief openbaar moet worden gemaakt en hoe deze digitaal toegankelijk aan de burger beschikbaar wordt gesteld. De financiële consequenties zijn afhankelijk van het gekozen ambitieniveau.

Voor de uitvoering van de Woo heeft de gemeente middelen gekregen vanuit het rijk. De inhuur van externen en andere benodigde kosten ten behoeve van het regionale project betalen alle gemeenten samen. Dat doen we op basis van de huidige verdeelsleutel binnen de samenwerking. Het project Open en Toegankelijke Overheidsinformatie is een veelomvattend en langlopend traject. Het vraagt commitment van bestuur en organisatie.

3 Financiële begroting

3.1 Overzicht van baten en lasten

Algemeen

De voorliggende programmabegroting 2025-2028 is actueel. Met zorg heeft een afweging plaatsgevonden tussen:

- de lokale lasten voor de inwoners en het voorzieningenniveau in de gemeente;
- de relatie tussen de risico's en het gewenste weerstandsvermogen;
- het leveren van een substantiële bijdrage aan plaatselijke en regionale ruimtelijke projecten;
- het leveren van substantiële bijdragen aan plaatselijke activiteiten en initiatieven;
- het wel of niet uitvoeren van taken in relatie tot de beschikbare personele capaciteit.

Overzicht baten en lasten per programma

In het onderstaande overzicht geven we de lasten en baten voor 2025-2028 weer, alsmede de stortingen en onttrekkingen aan de reserves. Ter vergelijking zijn de realisatiecijfers 2023 en de begroting 2024 na wijziging toegevoegd. Een toelichting op de cijfers vindt u terug onder de diverse programma's en in het onderdeel reserves.

Programma bedragen x € 1.000,-	L/B	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Meerjarenraming		
					2026	2027	2028
1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	Lasten	2.524	2.550	2.776	2.755	2.761	2.708
	Baten	-124	-177	-231	-247	-272	-247
Saldo		2.400	2.373	2.546	2.508	2.490	2.461
2 Samenleving	Lasten	10.563	12.416	11.925	10.327	10.380	10.245
	Baten	-3.649	-3.421	-2.912	-1.346	-1.247	-1.247
Saldo		6.914	8.996	9.013	8.981	9.133	8.997
3 Wonen en Ruimte	Lasten	9.175	9.753	9.412	9.370	9.210	9.431
	Baten	-2.983	-3.647	-3.612	-3.534	-3.264	-3.265
Saldo		6.193	6.106	5.801	5.836	5.946	6.166
4 Overhead	Lasten	6.462	7.426	6.130	5.988	5.933	5.932
	Baten	-41	-12	-20	-20	-20	-20
Saldo		6.422	7.414	6.110	5.968	5.913	5.912
5 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten	447	577	838	1.951	2.240	2.338
	Baten	-21.686	-23.082	-24.481	-23.754	-23.988	-24.054
Saldo		-21.239	-22.506	-23.643	-21.802	-21.748	-21.716
Totaal	Lasten	29.172	32.722	31.081	30.391	30.526	30.654
Totaal	Baten	-28.482	-30.339	-31.255	-28.901	-28.792	-28.834
TOTAAL SALDO VAN BATEN EN LASTEN		690	2.383	-174	1.491	1.733	1.820
RESERVES 5 Algemene dekkingsmiddelen	Toevoeging	1.931	526	533	459	459	459
	Onttrekking	-3.107	-2.752	-432	-377	-377	-299
Saldo		-1.176	-2.225	101	82	82	160
Totaal	Toevoeging	1.931	526	533	459	459	459
Totaal	Onttrekking	-3.107	-2.752	-432	-377	-377	-299
TOTAAL MUTATIE IN RESERVES		-1.176	-2.225	101	82	82	160
Begrotingstotaal	Lasten/ Toev.	31.103	33.248	31.614	30.851	30.985	31.113
Begrotingstotaal	Baten/ Onttr.	-31.589	-33.091	-31.687	-29.278	-29.169	-29.133
GERAAMD RESULTAAT		-486	157	-73	1.572	1.815	1.981

3.1.1 Grondslagen voor de begroting

Voor het opstellen van deze begroting gaan wij uit van een aantal keuzes en aannames. Hierbij passen we de onderstaande uitgangspunten toe:

- in de begroting 2025 gaan we uit van een stijging van de salarissen met gemiddeld 5,3% ten opzichte van 2024;
- voor de materiële budgetten is een prijsindex van 2,2% toegepast.
- de overige uitgangspunten zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	2025	2026	2027	2028	
Aantal inwoners 1 januari	11.111	11.314	11.498	11.515	
Aantal woningen 1 januari	4.607	4.710	4.785	4.785	
Aantal nieuwe woningen	103	75	0	0	
Aantal te slopen woningen	0	0	0	0	
Aantal niet-woningen	862	862	862	862	
Renteomslag percentage	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	obv renteomslagberekening
Prijsstijging	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%	Staat van Zoeterwoude
Prijspeelniveau	2025	2025	2025	2025	Constate prijzen
Accresniveau	2025	2026	2027	2028	Basis uit meicirculaire
Gemeenschappelijke regelingen	2025	2026	2027	2028	Conform begroting van GR
Algemene uitkering	Mei 2024	Mei 2024	Mei 2024	Mei 2024	Basis uit meicirculaire 2024
Formatieomvang in fte's	90,2	90,2	90,2	90,2	Begroting 2025
Salarissen, stijging tov voorgaand jaar	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%	Prijspeil 2025, basis CPB raming maart 2024
Aantal productieve uren per fte	1.350	1.350	1.350	1.350	Basis voor kostenverdeling en extern uurtarief
Onvoorzien	€ 54.700	€ 55.500	€ 56.300	€ 56.300	circa € 5 per inwoner

3.1.2 Structureel en reëel evenwicht

1. Structureel en reëel evenwicht

Materieel evenwicht wil zeggen dat de begroting een positief eindsaldo heeft. Naast materieel in evenwicht dient een begroting ook structureel in evenwicht te zijn. Dat wil zeggen dat de structurele baten voldoende zijn om de structurele lasten te dekken. Daarmee is de raad in staat om vast te stellen of sprake is van een structureel en reëel evenwicht in de begroting en de meerjarenraming.

Conclusies

- deze begroting is materieel sluitend voor het begrotingsjaar 2025;
- deze begroting is structureel in evenwicht voor het begrotingsjaar 2025;
- deze begroting is reëel in evenwicht voor alle begrotingsjaren 2025 tot en met 2028.
- deze begroting is structureel niet in evenwicht in de begrotingsjaren 2026, 2027 en 2028 vanwege een door het Rijk verwerkte korting op het gemeentefonds (bij alle gemeenten) zonder een duidelijk alternatief voor andere dekkingsmiddelen.

In onderstaande tabel geven we deze conclusies samengevat weer. Het sluitend zijn van de begroting ziet u terug in de tabel. Onder deze tabel lichten we de grootste incidentele posten toe.

Reëel evenwicht

Het begrip reëel evenwicht heeft betrekking op het realisme van de ramingen en de motivering daarvan. In deze begroting zijn er geen te realiseren taakstellingen en baseren we alle ramingen op reële verwachtingen. Ook maken we niet of nauwelijks gebruik van stelposten. Wij hebben alleen stelpost voor een reële onderuitputting van kapitaallasten die jaarlijks optreedt vanwege vertragingen in de uitvoering van investeringen. Verder hebben we een stelpost opgenomen vanwege de groei van onze gemeente. Door verschuivingen in de bouw en oplevering van nieuwe woningen verschuift ook de omvang van de algemene uitkering en de bijbehorende extra uitgaven in de meerjarenraming. Dit ongewenste effect op de begroting is met deze stelpost groei opgelost. Met deze bevindingen stellen we dat de begroting reëel in evenwicht is.

Structureel evenwicht

Van structureel evenwicht is sprake als de structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Voor de bepaling van het structureel evenwicht worden alle incidentele baten en lasten en alle mutaties in de reserves, met uitzondering van kapitaalreserves, buiten beschouwing gelaten. Het saldo wat daarna overblijft, is het saldo van structurele lasten en baten.

Uit onderstaande tabel blijkt dat het structurele saldo in het jaar 2025 van deze begroting voordelig is en dat er dus sprake is van structureel evenwicht in 2025.

	2025	2026	2027	2028
Resultaat na bestemming	72.667	-1.572.356	-1.815.469	-1.980.536
Incidentele lasten	2.246.258	451.716	100.000	-
Incidentele baten	-1.773.715	-306.249	-	-
Incidentele toevoegingen aan reserves	526.990	459.330	459.330	459.330
Incidentele onttrekkingen aan reserves	-401.950	-84.290	-83.873	-5.940
Structureel saldo van de begroting	670.250	-1.051.849	-1.340.012	-1.527.146
Structureel evenwicht	Ja	Nee	Nee	Nee

Tabel A structureel evenwicht

Incidentele lasten en baten

Indien bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt.

In onderstaande tabel is per programma aangegeven welke posten incidenteel van aard zijn met een toelichting.

Resultaat na bestemming (incl. reservemutaties)	2025	2026	2027	2028
Incidentele lasten				
1 Bestuur en Dienstverlening	-	-	-	-
2 Samenleving	1.724.415	148.061	100.000	-
3 Wonen en Ruimte	521.843	303.655	-	-
4 Overhead	-	-	-	-
5 Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo Incidentele lasten	2.246.258	451.716	100.000	-
Incidentele baten				
1 Bestuur en Dienstverlening	-	-	-	-
2 Samenleving	-1.664.194	-98.061	-	-
3 Wonen en Ruimte	-414.521	-208.188	-	-
4 Overhead	-	-	-	-
5 Algemene dekkingsmiddelen	305.000	-	-	-
Saldo incidentele baten	-1.773.715	-306.249	-	-
Saldo incidentele lasten en baten	472.543	145.467	100.000	-
Incidentele toevoegingen aan de reserves				
Algemene Dekkingsmiddelen	526.990	459.330	459.330	459.330
Saldo Incidentele toevoegingen aan reserves	526.990	459.330	459.330	459.330
Incidentele onttrekkingen aan de reserves				
Algemene Dekkingsmiddelen	-407.890	-84.290	-83.873	-5.940
Saldo Incidentele onttrekkingen aan reserves	-401.950	-84.290	-83.873	-5.940

Resultaat na bestemming (incl. reservemutaties)	2025	2026	2027	2028
Incidentele lasten				
1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-	-	-	-
2 Samenleving				
- Noodopvang Oekraïne	1.540.500	-	-	-
- Tijdelijke huisvestingskosten bijzonder onderwijs	50.000	50.000	100.000	-
- Preventie gezondheidszorg	133.915	98.061	-	-
3 Wonen en Ruimte				
- Energietransitie (projectbudget)	94.767	92.912	-	-
- Uitvoeringskosten klimaat-akkoord	206.333	208.188	-	-
- Zwethof	10.000	-	-	-

Resultaat na bestemming (incl. reservemutaties)	2025	2026	2027	2028
- SPUK F28 CDOKE Klimaat- en energiebeleid	208.188	-	-	-
- Onderzoekskosten nieuwe projecten	2.555	2.555		
4 Overhead	-	-	-	-
5 Algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-
Saldo Incidentele lasten	2.246.258	451.716	100.000	-
Incidentele baten				
1 Bestuur, dienstverlening en veiligheid	-	-	-	-
2 Samenleving				
- Noodopvang Oekraïne	-1.540.500	-	-	-
- Bijdrage preventie gezondheidszorg	-123.694	-98.061	-	-
3 Wonen en Ruimte				
- Bijdrage uitvoeringskosten klimaat-akkoord	-206.333	-208.188	-	-
- Bijdrage SPUK F28 CDOKE Klimaat- en energiebeleid	-208.188	-	-	-
4 Overhead	-	-	-	-
5 Algemene dekkingsmiddelen				
- Algemene uitkering eenmalige korting	305.000	-	-	-
Saldo incidentele baten	-1.773.715	-306.249	-	-
Saldo incidentele lasten en baten	472.543	145.467	100.000	-
Incidentele toevoegingen aan de reserves				
Reserve grote projecten	453.390	453.390	453.390	453.390
Reserve Omgevingswet	73.600	-	-	-
Saldo Incidentele toevoegingen aan reserves	526.990	453.390	453.390	453.390
Incidentele onttrekkingen aan de reserves				
Algemene reserve	-305.000	-	-	-
Reserve huisvesting onderwijs	-50.000	-50.000	-77.933	-
Reserve Grote Projecten	-2.500	-2.500	-	-
Reserve Omgevingswet	-25.850	-25.850	-	-
Reserve Openbare Ruimte	-18.600	-	-	-
Saldo Incidentele onttrekkingen aan reserves	-401.950	-78.350	-77.933	-

Binnen programma 2 bestaan de incidentele lasten uit tijdelijke huisvestingskosten vanwege noodlokalen bij basisschool het Avontuur. Als de permanente uitbreiding is gerealiseerd in 2025 vervallen deze tijdelijke kosten. Verder is er incidenteel projectbudget voor aanpak eenzaamheid volwassenen en energiek Zoeterwoude. Onder programma 3 Wonen en Ruimte bestaan de incidentele lasten uit projecten op het gebied van Energietransitie en klimaat en energiebeleid. Onder programma 5 Algemene dekkingsmiddelen staat de eenmalige korting uit het Gemeentefonds.

2. Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In onderstaande tabel geven we de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma weer.

Structurele toevoegingen aan reserves	2025	2026	2027	2028
Programma				
Mutatie reserves	-	-	-	-
Totaal Algemene middelen	-	-	-	-
Saldo structurele toevoegingen aan reserves	-	-	-	-
Structurele onttrekkingen aan reserves				
Programma				
Mutatie reserves	-24.194	-293.194	-293.194	-293.194
Totaal Algemene middelen	-24.194	-293.194	-293.194	-293.194
Saldo structurele onttrekkingen aan reserves	-24.194	-293.194	-293.194	-293.194
Saldo structurele mutaties reserves	-24.194	-293.194	-293.194	-293.194

Structurele onttrekkingen in de algemene reserve betreffen mutaties ter dekking van kapitaallasten van investeringswerken.

3.2 Uiteenzetting financiële positie en toelichting

De uiteenzetting van de financiële positie bestaat uit de volgende onderdelen:

1. geprognosticeerde begin- en eindbalans;
2. investeringen;
3. reserves;
4. voorzieningen;
5. EMU-saldo.

3.2.1 Geprognosticeerde begin- en eindbalans

	Bedragen x € 1.000					
Prognose meerjarenbalans	Realisatie	Begroting				
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Activa						
Vaste activa						
Immateriële vaste activa	2.137	2.137	2.137	2.137	2.137	2.137
Materiële vaste activa	33.756	40.054	50.571	53.782	57.550	58.889
Financiële vaste activa	9.457	2.368	2.368	2.368	2.368	2.368
Kapitaalverstrekkingen	853	853	853	853	853	853
Verstreckte leningen	1.515	1.515	1.515	1.515	1.515	1.515
Uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	7.089	0	0	0	0	0
Totaal vaste activa	45.350	44.559	55.076	58.287	62.055	63.394
Vlottende activa						
Voorraden	-20	0	0	0	0	0
Onderhanden werk: Bouwgrond in exploitatie	-20	0	0	0	0	0
Voorziening: Bouwgrond in exploitatie	0	0	0	0	0	0
Overige grond- en hulpstoffen	0	0	0	0	0	0
Gereed product en handelsgoederen	0	0	0	0	0	0
Vooruitbetalingen	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen	5.342	5.975	4.163	4.163	4.163	4.163
Vorderingen (o.a. debiteuren)	3.004	3.004	3.004	3.004	3.004	3.004
Verstreckte kasgeldleningen	0	0	0	0	0	0
Rekening-courant tegoeden	0	0	0	0	0	0
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	1.179	1.812	0	0	0	0
Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159
Liquide middelen	10	1.000	0	0	0	0
Overlopende activa	1.271	1.271	1.271	1.271	1.271	1.271
Totaal vlottende activa	6.602	8.245	5.433	5.433	5.433	5.433
Totaal activa	51.952	52.804	60.510	63.720	67.489	68.828
Passiva						
Vaste passiva						
Reserves	25.483	24.212	24.313	24.467	22.977	21.322
Resultaat boekjaar	486	0	73	-1.572	-1.815	-1.981
Voorzieningen	2.507	2.507	2.507	2.507	2.507	2.507
Vaste schuld	18.610	21.330	25.016	29.782	35.271	38.420

	Bedragen x € 1.000					
Opgenomen leningen	18.586	21.307	24.992	29.758	35.248	38.396
Waarborgsommen	24	24	24	24	24	24
Overige vaste schulden	0	0	0	0	0	0
Totaal vaste passiva	47.086	48.049	51.908	55.184	58.940	60.268
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	2.800	2.690	6.536	6.471	6.483	6.494
Opgenomen kasgeldleningen	0	0	1.675	1.610	1.622	1.633
Bankschulden	110	0	2.171	2.171	2.171	2.171
Rekening courant schulden	0	0	0	0	0	0
Overige opgenomen gelden met een looptijd < 1 jaar	0	0	0	0	0	0
Vlottende schulden (o.a. crediteuren)	2.690	2.690	2.690	2.690	2.690	2.690
Overlopende passiva	2.065	2.065	2.065	2.065	2.065	2.065
Totaal vlottende passiva	4.865	4.755	8.601	8.536	8.548	8.559
Totaal passiva	51.952	52.804	60.509	63.720	67.488	68.827

3.2.2 Investeringsen

Beheer- of beleidsonderdeel	Omschrijving	Jaar van aanvraag krediet			
		2025	2026	2027	2028
2. Samenleving					
Sport	VV toplaag veld 3 en 4 Meerburg 2026	450.000			
3. Wonen en Ruimte					
Straatmeubilair	Vervangen straatmeubilair 2025	36.250			
	Vervangen straatmeubilair 2026		36.250		
	Vervangen straatmeubilair 2027			36.250	
	Vervangen straatmeubilair 2028				36.250
Openbare verlichting	Vervangen OVL Weipoortseweg armaturen			75.000	
	Vervangen OVL Keer-Weer armaturen			12.000	
	Vervangen OVL Dorp Zuid armaturen	65.000			
	Vervangen lichtmasten Blankaartpark	58.000			
	Vervangen lichtmasten Bloemenweide	52.000			
	Renovatie voedingskst. OVL 2025	18.000			
	Renovatie voedingskst. OVL 2026		25.000		
	Solar Tubes openbare verlichting 2025	100.000			
	Solar Tubes openbare verlichting 2026		100.000		
	Solar Tubes openbare verlichting 2027			100.000	
	Solar Tubes openbare verlichting 2028				100.000
	Vervanging LED armaturen 2025	60.000			
	Vervanging LED armaturen 2026		60.000		
	Vervanging LED armaturen 2027			60.000	
	Vervanging LED armaturen 2028				60.000
Wegen	Vervangen weg Rijnegom oost			1.550.000	
	Vervanging bestrating Keer-Weer			120.000	
Verkeersveiligheidsplan	Doorfietsroute Hoge Rijndijk Oost	350.000			
Groen	Renoveren en omvormen groen 2025	205.000			
	Renoveren en omvormen groen 2026		205.000		
	Renoveren en omvormen groen 2027			205.000	

Beheer- of beleidsonderdeel	Omschrijving	Jaar van aanvraag krediet			
		2025	2026	2027	2028
	Renoveren en omvormen groen 2028				105.000
Kunstwerken (bruggen)	Nieuwe Brug Weipoortse Vliet		500.000		
Kunstwerken (beschoeiingen)	Renovatie beschoeiingen 2025	213.000			
	Renovatie beschoeiingen 2026		213.000		
	Renovatie beschoeiingen 2027			213.000	
Spelen	Uitv. Beleidsplan spelen 2025		69.070		
	Uitv. Beleidsplan spelen 2026			69.070	
	Uitv. Beleidsplan spelen 2027				69.070
	Uitv. Beleidsplan spelen 2028				69.000
Riolering	Vervanging riolering 2025	1.195.760			
	Vervangen riolering 2026		840.247		
	Vervanging riolering 2027			658.438	
	Vervanging rioleringen 2028				618.000
	VV drukriolering 2025	127.925			
	VV drukriolering 2026		72.025		
	VV gemalen 2027			591.250	
	VV gemalen electro-mechanisch 2025	10.535			
	VV gemalen electro-mechanisch 2026		15.695		
	VV gemalen electro-mechanisch 2027			383.237	
	BRP maatregelen 2028				96.750
5. Algemene dekkingsmiddelen					
Algemene dienst	Vervanging perslucht installatie AD	10.000			
	Vervanging rolbezem&sneeuwplough gladheid		24.000		
Tractie	Vervanging aanhanger 23WPVD van de A.D.	7.000			
Totaal		2.958.470	2.160.287	4.073.245	1.154.070

Beschikbaar te stellen kredieten bij de begroting 2025 voor in totaal € 2.958.470

Bij het vaststellen van de begroting stelt de raad de kredieten uit de jaarschijf 2025 direct beschikbaar aan de ambtelijke organisatie. Dit betreft een totaal van bijna € 2.958.470, waarvan de grootste investeringen voor het beheer van de openbare ruimte zijn. Hieronder is een toelichting op de belangrijkste investeringen opgenomen. In de programma's is per investering een gedetailleerde toelichting opgenomen.

3.2.3 Reserves

Het BBV onderscheidt de volgende reserves:

- a. de Algemene Reserve;
- b. bestemmingsreserves om ongewenste schommelingen op te vangen in tarieven die aan derden in rekening worden gebracht;
- c. overige bestemmingsreserves.

Het reserve- en voorzieningenbeleid wordt jaarlijks beschreven bij de begroting en de jaarrekening. Daarmee heeft de gemeenteraad twee maal per jaar een actueel beeld van de stand van de reserves en voorzieningen en de uitgangspunten bij het beleid.

De Algemene Reserve is voor incidentele zaken beschikbaar. Over het algemeen dient deze reserve als een buffer tegen onverwachte risico's.

Bij bestemmingsreserves heeft de raad vooraf bepaald voor welke bestemming de reserve in het leven is geroepen. Ze zijn gevormd om ongewenste schommelingen in lasten of baten op te vangen of om een bepaald beleidsdoel te realiseren.

Ontwikkelingen

Overzicht reserves bedragen x € 1.000	Begroot Stand 1/1/2025	Begroting mutaties 2025	Begroting mutaties 2026	Begroting mutaties 2027	Begroting mutaties 2028	Begroot Stand 31/12/2028
Algemene reserves						
8497001 Algemene reserve	3.556	-305	0	0	0	3.251
8497016 Algemene reserve gebiedsontwikkeling	549	0	0	0	0	549
Totaal Algemene Reserves	4.104	-305	0	0	0	3.799
Bestemmingsreserves						
8497002 Reserve huisvesting onderwijs	178	-50	-50	-78	0	0
8497005 Reserve volkshuisvesting	746	0	0	0	0	746
8497006 Reserve riolering Dorp Zuid + Zuidbuurtse	0	0	0	0	0	0
8497008 Reserve Duurzaamheid	7	0	0	0	0	7
8497011 Reserve Bedrijfsvoering	373	0	0	0	0	373
8497012 Reserve SOZZ	0	0	0	0	0	0
8497018 Reserve Compensatie NUON dividend	1.264	0	0	0	0	1.264
8497022 Reserve Sociaal Domein	1.852	0	0	0	0	1.852
8497023 Reserve dekking afschrijving investerings	697	-24	-24	-24	-24	600
8497024 Reserve Toezicht en Handhaving	100	0	0	0	0	100
8497025 Reserve Energietransitie	296	0	0	0	0	296
8497026 Reserve Grote Projecten	3.563	451	451	453	453	5.371
8497027 Reserve dekking afschrijving Bernardusschool	10.760	0	-269	-269	-269	9.953
8497028 Reserve Omgevingswet	177	48	-26	0	0	199
8497029 Reserve Openbare Ruimte	94	-19	0	0	0	75
Totaal Bestemmingsreserves	20.108	406	82	82	160	20.838
Totaal reserves	24.212	101	82	82	160	24.637

Algemene Reserve

De Algemene Reserve is een financiële buffer voor het opvangen van tegenvallers. Deze reserve wordt gemuteerd met rekeningoverschotten of -tekorten en onverwachte (grote) mee- of tegenvallers. Beschikkingen over en toevoegingen aan de Algemene Reserve vinden alleen plaats door middel van resultaatbestemming. De gewenste omvang van de reserve is minimaal € 2.000.000, waarvan € 1.000.000 als absolute basis voor structurele risico's en € 1.000.000 als absolute basis voor incidentele risico's.

Algemene reserve gebiedsontwikkeling

De Algemene reserve gebiedsontwikkeling is specifieke financiële buffer voor voor- en nadelen van gebiedsontwikkelingen in de gemeenten. De reserve is bedoeld voor: a. het verevenen van overschotten of tekorten van projecten vanuit ons actief grondbeleid; b. het (tijdelijk) verevenen van voorbereidingskosten

van projecten vanuit ons faciliterend grondbeleid, waarbij de intentie bestaat om deze kosten te verhalen op ontwikkelende partijen; c. het afdekken van risico's in gebiedsontwikkelingen .

Reserve huisvesting onderwijs

Deze reserve is bestemd voor het zorgdragen voor de huisvesting van alle Zoeterwoudse scholen. De nieuwbouw van de Brede School is in 2018 afgerond, waardoor het batig saldo vervolgens wordt aangewend voor het project nieuwbouw Bernardusschool.

Reserve Volkshuisvesting

Doel van de reserve is het bevorderen van de volkshuisvesting in algemene zin en het stimuleren van, en waar nodig, financiële bijdragen verlenen aan de sociale woningbouw in het bijzonder. In de raadsvergadering van 1 juni 2017 heeft de raad de 'beleidsregel sociale woningbouw' en de 'subsidieverordening sociale woningbouw gemeente Zoeterwoude 2017' vastgesteld. In de beleidsregel is vastgelegd dat bij nieuwbouwplannen van drie of meer woningen 35% sociale woningbouw wordt gerealiseerd en er is een compensatieregeling opgenomen. Daarbij is bepaald dat het college bevoegd is om op basis van de 'subsidieverordening sociale woningbouw gemeente Zoeterwoude 2017' subsidie per sociale woning aan te wenden ten laste van de Reserve Volkshuisvesting. De subsidiëring van sociale woningbouw zal moeten leiden tot aantoonbare kwaliteitsverbetering en/of tot extra sociale woningbouw. Daarvoor hebben wij een subsidieverordening opgesteld waarin deze criteria zijn vastgelegd.

Reserve riolering dorp en herstel Zuidbuurtse kade

Doel van de reserve is het afdekken van kapitaallasten die zijn ontstaan door de afname van de vaste activa van de Stichting Onroerende Zaken Zoeterwoude (SOZZ). De reserve is in 2005 gevormd bij de overname van de riolering in het gebied Dorp Zuid en de Zuidbuurtsekade van de SOZZ. De bijdrage uit de reserve aan de exploitatie dient ter dekking van de kapitaallasten als gevolg van de overdracht van de materiële vaste activa uit de SOZZ. Deze bijdrage maakt onderdeel uit van de berekening van het tarief rioolrechten. Jaarlijks wordt rente aan de reserve bijgeschreven. Onttrekkingen vinden plaats volgens een vast schema waardoor de reserve in 2024 nul is.

Reserve Duurzaamheid

Doel van de reserve is het dekken van de kosten van de maatregelen uit de Duurzaamheidsprogramma 2019-2022.

Reserve Bedrijfsvoering

Doel van de reserve is het dekken van de kosten die verbonden zijn aan de bedrijfsvoering van de gemeente en de kosten die voorkomen uit de deelname aan de centrumregeling Leidse regio en jaaroverstijgend zijn. Dit gaat bijvoorbeeld over kosten voor het op orde brengen van het archief, incidentele inhuur voor extra of piekwerkzaamheden binnen de bedrijfsvoering.

Reserve Stichting Onroerende Zaken Zoeterwoude

Doel van de reserve is het beschikbaar stellen van een financiële bijdrage aan activiteiten op het gebied van kunst en cultuur. In 2020 is bij de aankoop van de Stier afgesproken dat de Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude vóór 2030 een bedrag van € 6.220 terugbetaald aan de gemeente en dat dit terechtkomt in deze reserve.

Reserve compensatie NUON dividend

Doel van de reserve is het compenseren van het door verkoop aandelen Nuon in 2009 wegvallende jaarlijkse dividend. De reserve wordt aangewend voor dekking van het financieringstekort op de balans.

Reserve Afvalstoffenheffing

Het doel van de reserve is het opvangen van voor- en nadelen op de taak Reiniging. Daarmee wordt een 100%kostendekking van de taak gegarandeerd. Jaarlijks wordt het resultaat van de taak reiniging aan de reserve toegevoegd of onttrokken.

Reserve Sociaal Domein

Doel van de reserve is het opvangen van voor- en nadelen in het Sociaal Domein.

Reserve dekking afschrijving investeringen

De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten voor de aankoop van Het Cultuurhuis in de Dorpskern en de kapitaallasten van het Vitaal Dorpscentrum.

Reserve Toezicht en Handhaving

De Reserve Toezicht en Handhaving is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld voor nauwkeurig uitgaven in de jaren nadat Omgevingsvergunningen zijn afgegeven. De raad heeft op 27 juni 2019 besloten: a. een bedrag van € 200.000 te storten in een nieuw te vormen Reserve Toezicht en Handhaving;b. de reserve in volgende jaren te voeden uit hoger dan geraamde opbrengsten voor het verlenen van Omgevingsvergunningen in enig jaar;c. de reserve te maximeren tot € 200.000;d. het college de bevoegdheid te geven de reserve op basis van de normale bedrijfsvoering te benutten voor het uitvoeren van de toezicht en handhavingstaak en in de verslaggevingsronden de raad bij eerste gelegenheid te informeren over onttrekkingen.

Reserve Energietransitie

De Reserve Energietransitie is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld om kosten in de komende jaren te kunnen dekken als gevolg van de grote opgave Energietransitie. Per jaar wordt een inschatting gemaakt van het benodigde werkbudget en dit wordt vervolgens onttrokken aan de reserve.

Reserve Grote Projecten

De Reserve Grote Projecten is ingesteld bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 en is bedoeld om kosten voor grote gemeenschappelijke voorzieningen (gedeeltelijk) te kunnen dekken.

Reserve dekking afschrijving Bernardusschool

De reserve is ingesteld om de afschrijvingslasten van de te bouwen Bernardusschool te dekken.

Reserve Omgevingswet

De reserve Omgevingswet is ingesteld om de kosten van de implementatie van de Omgevingswet te kunnen dekken.

Reserve openbare ruimte

In de reserve Openbare ruimte worden de opbrengsten van ontvangen leges voor degeneratiekosten gestort. Deze opbrengsten gebruiken we voor onderhoud aan de openbare ruimte, dat eerder dan gepland nodig is door (graaf)werkzaamheden van aannemers in de openbare ruimte. Door de werkzaamheden neemt de kwaliteit van bijvoorbeeld het asfalt van een weg af, waardoor eerder onderhoud nodig is.

3.2.4 Voorzieningen

Toelichting:

1. Beschikking over voorzieningen vindt alleen plaats indien aan het doel of de bestemming van de voorziening wordt voldaan.
2. De voorziening dient de juiste omvang (resultaatonafhankelijk) te hebben. De omvang wordt jaarlijks gezien.
3. Toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen worden ten laste van de exploitatie geboekt.

Overzicht voorzieningen bedragen x € 1.000	Begroot Stand 1-1-2025	Begroting mutaties 2025	Begroting mutaties 2026	Begroting mutaties 2027	Begroting mutaties 2028	Begroot Stand 31/12/2028
Voorzieningen						
8498001 Voorziening rioolrechtheffing	303	-121	-105	-3	84	158
8498003 Voorziening vermoedelijke verplichtingen	0	0	0	0	0	0
8498005 Voorziening wethouderspensioenen	1.999	-39	-39	-39	-39	1.844
Totaal voorzieningen	2.302	-160	-144	-41	46	2.003

Voorziening rioolrechtheffing

Het doel van de voorziening is het egaliseren van ongewenste schommelingen in de tarieven voor riolrechten. Artikel 229b van de Gemeentewet bepaalt dat tarieven voor riolrechten niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten. Het uitgangspunt voor het riolrecht is kostendekkende tarieven. Het saldo op het product riolering wordt verrekend met de voorziening. De omvang wordt bepaald door de kostendekkendheid van het riolrecht over vier jaren. Volgens de huidige berekeningen zal er gedurende de komende jaren telkens een bedrag uit de voorziening worden onttrokken. De stand van de voorziening biedt daarvoor voldoende ruimte.

Voorziening vermoedelijke verplichtingen

Het doel van de voorziening om mogelijke claims of niet nader te benoemen risico's te kunnen dekken. Op dit moment zijn er geen specifieke risico's voorzien, waardoor het saldo van de voorziening nihil is. Algemene risico's staan beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Dekking van deze risico's, als deze zich voordoen, komen niet ten laste van de voorziening vermoedelijke verplichtingen maar komen ten laste van de algemene reserve.

Voorziening wethouderspensioenen

Het doel van de voorziening is het beschikken over voldoende middelen om te kunnen voldoen aan de pensioenrechten van voormalig wethouders. Op basis van de Algemene Pensioenwet voor Politieke Ambtsdragers (de Wet APPA) hebben voormalig wethouders recht op pensioen. De kosten hiervan komen voor rekening van de gemeente. Jaarlijks wordt via een actuariële berekening de omvang van de verplichting bepaald.

3.2.5 EMU-saldo

			Bedragen x € 1.000				
EMU-saldo			Begroting				
			2024	2025	2026	2027	2028
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	-1.758	174	-1.491	-1.733	-1.820
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	6.298	10.517	3.211	3.768	1.339
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	0	0	0	0	0
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	20	0	0	0	0
5.	(-)	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo			-8.076	-10.344	-4.701	-5.502	-3.159

3.3 Taakveldindeling

Het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) schrijft voor dat de begroting van lasten en baten wordt ingedeeld naar uniforme taakvelden. Hiermee wordt beoogd gemeenten onderling beter vergelijkbaar te maken.

Hoofdtakveld (bedragen x € 1.000)	Taakveld	Taakveld omschrijving	Baten	Lasten
Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	0	1.292
	0.2	Burgerzaken	226	404
	0.4	Overhead, ondersteuning organisatie	20	6.130
	0.5	Treasury	378	329
	0.61	Onroerendezaakbelasting (ozb) woningen	2.790	0
	0.62	Onroerendezaakbelasting (ozb) niet-woningen	3.336	136
	0.64	Belastingen overig	2	199
	0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	17.974	0
	0.8	Overige baten en lasten	0	210
	0.10	Mutaties reserves	432	533
	0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	73
Subtotaal			25.158	9.306
Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	886
	1.2	Openbare orde en veiligheid	5	215
Subtotaal			5	1.101
Verkeer, vervoer en waterstaat	2.1	Verkeer en wegen	24	2.328
	2.3	Recreatieve havens	13	2
	2.5	Openbaar vervoer	0	4
Subtotaal			37	2.334
Economie	3.3	Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	1	122
Subtotaal			1	122
Onderwijs	4.1	Openbaar basisonderwijs	0	71
	4.2	Onderwijshuisvesting	0	304
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	78	355
Subtotaal			78	730
Sport, cultuur en recreatie	5.2	Sportaccommodaties	144	785
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	31	120
	5.4	Musea	0	15
	5.5	Cultureel erfgoed	3	118
	5.6	Media	26	185
	5.7	Openbaar groen en (open lucht) recreatie	9	1.532
Subtotaal			213	2.754

Hoofdtakveld (bedragen x € 1.000)	Takveld	Takveld omschrijving	Baten	Lasten
Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	1.627	2.331
	6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	0	404
	6.3	Inkomensregelingen	849	1.706
	6.5	Arbeidsparticipatie	0	211
	6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8	189
	6.713	Dagbesteding (WMO)	0	345
	6.714	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	344
	6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0	1.442
	6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	0	291
	6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	0	450
	6.791	PGB WMO	15	823
	6.792	PGB Jeugd	0	15
	6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	68
	6.821	Jeugdbescherming	0	115
	6.822	Jeugdreclassering	0	24
	6.91	Coördinatie en beleid WMO	0	281
Subtotaal			2.498	9.039
Volksgesondheid en milieu	7.1	Volksgesondheid	124	765
	7.2	Riolering	1.592	1.122
	7.3	Afval	1.297	1.068
	7.4	Milieubeheer	506	1.640
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	5	1
Subtotaal			3.524	4.596
Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimtelijke ordening	14	333
	8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0	457
	8.3	Wonen en bouwen	159	914
Subtotaal			173	1.704
Totaal			31.687	31.687

4 Bijlagen

4.1 Samenstelling Bestuur

College van Burgemeester en wethouders

Burgemeester F.Q.A. van Trigt

- Ambassadeur van Zoeterwoude
- Algemene en Bestuurlijke Zaken (incl. integriteit)
- Openbare Orde en Veiligheid (incl. ondermijning-informatie/digitale veiligheid-GHOR)
- Personeel en Organisatie
- Juridische Zaken
- Regionaal gezondheidsbeleid (GR Hecht)
- Communicatie - Participatie - Dienstverlening
- Opvang Oekraïense ontheemden
- Nieuwbouw Bernardusschool
- Uitbreiding Het Avontuur

Wethouder H.P. Olthof (Christen Democratisch Appèl)

- 1e loco-burgemeester
- Financiën (incl. BSGR - control)
- Ruimtelijke Ontwikkeling (incl. grondbeleid)
- Wonen
- Bedrijfsvoering
- Natuur - Landschap - Recreatie
- Economie (incl. toerisme)
- Landelijk gebied

Wethouder A. Beekhuizen (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)

- 3e loco-burgemeester
- Energietransitie (incl. Project Rijndijk van Gas Los - WarmtelinQ)
- Duurzaamheid en Milieu (incl. ODWH)
- Afval (incl. afvalbrengstation)
- Openbare Ruimte/Werken
- Verkeer - Vervoer - Waterstaat
- Groene Hartbeleid
- Landelijk gebied (samen met wethouder Olthof)
- Sport - Bewegen - Spelen
- Herinrichting Hoge Rijndijk
- Herinrichting Sportpark Haasbroek

Wethouder M.A.C.M. van Sandick - Sopers (Christen Democratisch Appèl)

- 2e loco-burgemeester
- WMO - Welzijn - Ouderenbeleid
- Participatie (Werk & Inkomen - Laaggeletterdheid)
- Jeugd (incl. lokaal jeugdbeleid)
- Lokaal gezondheidsbeleid
- Onderwijs (incl. huisvesting)
- Cultuur (incl. kunst - cultuurhistorisch erfgoed - bibliotheek)
- Subsidiebeleid

Gemeentesecretaris R.S. Somair

Zetelverdeling Gemeenteraad 2022-2026

Progressief Zoeterwoude

- Mw. M.J. van der Poel (fractievoorzitter)
- Mw. C.H. Rietdijk
- Mw. M. Oppe
- Dhr. M. van Es
- Mw. J.M. Valk

Christen Democratisch Appèl

- Mw. A.A.M. Coene - Beereboom (fractievoorzitter)
- Dhr. M.H. van der Hoeven
- Dhr. M.V.X. van Mil
- Dhr. J.C.M. van Veen
- Dhr. W.J.C. Klein

Volkspartij voor Vrijheid en Democratie

- Mw. K. de Lange - de Heiden (fractievoorzitter)
- Dhr. R.W. Onderwater

Senioren Belangen Zoeterwoude

- Mw. T.C. van der Kooi - van den Kolk (fractievoorzitter)

Raadsgriffier

- Mw. G.J. Buijs

4.2 Subsidies volgens subsidieprogramma

ORGANISATIE	SUBSIDIE 2024	SUBSIDIE 2025	SUBSIDIE 2026
Bibliotheek Rijn en Venen Zoeterwoude dorp	124.122	126.452	128.829
Bibliotheek Meerburg Zoeterwoude-Rijndijk	44.500	44.800	45.100
Multi-centrum De Eendenkooi	68.000	68.000	68.000
Sport- en recreatiecentrum De Klaverhal	50.000	50.000	50.000
Stichting Sporten	52.379	55.509	58.169
Tafeltje Dek Je	2.500	3.500	4.500
Zoeterwoude Voor Elkaar	3.200	3.200	3.200
Scouting Zoeterwoude	4.500	4.500	4.500
Protestantse Jeugdraad	2.405	2.405	2.405
St. Jans Fanfare	6.560	6.560	6.560
Drumfanfare V.I.O.S.	6.800	6.800	6.800
Cantate Domino	1.530	1.530	1.530
Ontmoetingsplaats 'De Buren'	5.000	5.000	5.000
Ontmoetingsplaats 'De Herdershof'	500	500	500
Seniorensociëteit Zoeterwoude-Rijndijk	1.200	1.200	1.200
Katholieke Bond voor Ouderen	2.370	2.370	2.370
Meer bewegen voor ouderen Zoeterwoude-Rijndijk en Dorp	6.150	6.450	6.750
Damesgilde	500	500	500
Stichting Wouw	2.780	2.780	2.780
4 en 5 mei Comité Zoeterwoude	975	2.375	975
Stichting Oranjecomité Zoeterwoude-Rijndijk	2.650	2.650	2.650
Leidse Rechtswinkel	565	565	565
Stichting Oud Zoeterwoude	5.000	5.000	5.000
Buurthuis De Weipoort	5.400	5.400	5.400
Rijnlandse Molenstichting	4.000	4.000	4.000
Intocht Sinterklaas Zoeterwoude-Dorp	1.000	1.000	1.000
Stichting Kunst en Cultuur Zoeterwoude	3.755	6.385	4.000
Schilder- en tekenvereniging De Kameleon	1.500	1.000	1.000
Lokale omroep	6.000	6.000	6.000
EHBO-vereniging St. Liduina (dorp)	205	205	205
EHBO-vereniging Meerburg (rijndijk)	205	205	205
Educatief groenprogramma	325	325	325
Jongerenvereniging Utopia	9.300	9.300	9.300
Onvoorziene welzijnsuitgaven	2.000	2.000	2.000
Totaal	427.876	438.466	441.318

gemeente
Zoeterwoude